

4.3

Flemming Grysbæk
Sørvadvej 26
7500 Holstebro

Dato: 29. september 2010
Sagsnr.: 034348-2009
Henv. til: Sidsel Nyborg
Tlf.: 96117809

§ 12 MILJØGODKENDELSE

af kvægbruget **Feldinggård**

Sørvadvej 26, 7500 Holstebro
Beliggende på matr. nr. 9a Skinbjerg By, Nr. Felding

**MILJØGODKENDELSE ER MEDDELT I
HENHOLD TIL LOV NR. 1486 AF
04/12-2009 OM MILJØGODKEN-
DELSE M.V. AF HUSDYRBRUG.**

Indholdsfortegnelse

STAMBLAD FORHUSDYRBRUGET	4
IKKE TEKNISK RESUMÉ	5
MEDDELELSE OM GODKENDELSE	6
MILJØGODKENDELSENS VILKÅR	7
GENERELLE FORHOLD	7
Dokumentation	7
Frist for udnyttelse af godkendelse	7
Ansøger og ejerforhold	7
Ophør af husdyrbruget	7
HUSDYRBRUGETS ANLÆG	7
Landskabelige og kulturhistoriske forhold.....	7
Det ansøgte husdyrhold	8
Stalde	8
Rengøring af staldanlæg	8
Foder.....	8
Ensilage opbevaring og håndtering	8
Døde dyr	9
Opbevaring af flydende husdyrgødning.....	9
Påfyldning af gyllevogne	10
Opbevaring af dybstrøelse og fast husdyrgødning	10
Lugt	10
Transport.....	10
Støj.....	10
Støv.....	11
Spildevand	11
Skadedyr	11
Driftsforstyrrelser eller uheld.....	11
Miljø- og ressourcestyring	12
HUSDYRBRUGETS UDBRINGNINGSAREALER	13
Drift af husdyrbrugets arealer	13
Sædskitte	13
Udbringning af husdyrgødning	13
<i>Miljøpåvirkning fra husdyrbrugets arealer</i>	13
Fosfor.....	13
Forebyggelse af forurening af vandmiljøet	13
Arter på habitatdirektivets bilag IV	14
OFFENTLIGGØRELSE OG GENERELLE FORHOLD	15
KLAGEVEJLEDNING	15
OFFENTLIGGØRELSE	15
RETSBESKYTTELSE	17
UDNYTTELSE AF GODKENDELSEN	17
OPLYSNINGER OM GRUNDLAG FOR MILJØGODKENDELSEN	17
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	19
GENERELLE FORHOLD	19
<i>Ansøger og ejerforhold</i>	19
<i>Lokalisering og planmæssige forhold</i>	20
<i>Landskabelige og kulturhistoriske områder</i>	21
<i>Ophør af husdyrbruget</i>	22
<i>Alternative muligheder</i>	22
HUSDYRBRUGETS ANLÆG	22
Det ansøgte husdyrhold	22
Produktionsniveau	23
Stalde	23

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

BAT i staldanlæg	24
Ventilation	26
Rengøring af staldanlæg	26
Foder.....	26
Ensilage opbevaring og håndtering.....	27
Fyringsanlæg	28
Håndtering og opbevaring af olie, spildolie og brændstof	29
Affald og kemikalier	29
Døde dyr	31
Sprøjtemidler og medicin.....	31
Opbevaring af flydende husdyrgødning.....	32
Påfyldning af gyllevogne	34
Opbevaring af dybstrøelse	35
<i>Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg .....</i>	<i>35</i>
Ammoniak	35
Lugt	36
Transport.....	38
Støj.....	40
Støv.....	40
Lys	41
Spildevand	41
Skadedyr	42
Driftsforstyrrelser eller uheld.....	43
Renere teknologi og ressourcestyring	44
HUSDYRBRUGETS UDBRINGNINGSAREALER.....	46
Drift af husdyrbrugets arealer	46
Udskiftning af udbringningsarealer	49
Sædkifte	49
Udbringning af husdyrgødning/afgasset biomasse.....	49
<i>Miljøpåvirkning af husdyrbrugets arealer .....</i>	<i>51</i>
Grundvand	51
VARETAGELSE AF HENSYN TIL LANDSKAB.....	53
Ammoniakbelastningen ved udbringning af husdyrgødning	54
Ingen af arealerne er omfattet af nedfældningskravet, men fra 1. januar 2011 gælder nedfældningskravet for alle fodergræsmarker og sort jord uanset beliggenhed.	54
Bilag IV-arter.....	54
NATURA 2000-OMRÅDER.....	55
<i>Beskrivelse af Natur 2000-vandopland Nissum Fjord og udpegningsgrundlag.....</i>	<i>56</i>
Fosfor i oplandet til Nissum Fjord	62
<i>Nitrat i oplandet til Nissum Fjord .....</i>	<i>66</i>
<i>Holstebro Kommunes samlede vurdering af påvirkningen af Natura 2000-området Nissum Fjord.....</i>	<i>67</i>
<i>Grundlaget for forhåndsvurderingen .....</i>	<i>68</i>
HOLSTEBRO KOMMUNES SAMLEDE VURDERING AF HUSDYRBRUGET	68
BILAG	70
BILAG 1 – HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED	70
BILAG 2 – SITUATIONSPLAN	71
BILAG 3/1 – HUSDYRBRUGETS INDRETNING	72
BILAG 3/2 – HUSDYRBRUGETS INDRETNING	73
BILAG 4 – PLANMÆSSIGE FORHOLD.....	74
BILAG 5 – LANDSKABELIGE OG KULTURHISTORISKE INTERESSER OMKRING ANLÆG OG AREALER	75
BILAG 6 – OVERSIGTKORT OVER UDSPREDNINGSAREALERNE.....	76
BILAG 7 – GYLLETRANSPORTRUTER.....	77
BILAG 8 – § 3 OG §7 NATUROMRÅDER	78
BILAG 9 – NATURA 2000 OMRÅDER.....	79
BILAG 10 – RISIKOAREALER I RELATION TIL TERRÆNFORHOLD (DRÆN).....	80
BILAG 11 – JORDBUNDSTYPER.....	81
BILAG 12 – LAVBUNDSAREALER	82
BILAG 13 - GRUNDVAND	83
BILAG 14 – DRIFTSJOURNAL - DEL 1 / 2	84
BILAG 14 – DRIFTSJOURNAL - DEL 2 / 2	85
BILAG 15 BEREDSKABSPLAN	86

Stamblad for husdyrbruget

Godkendelsesdato:	29. september 2010
Godkendelse hjemmel, lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug	12 (over 250 DE)
Husdyrbrugets navn, jf. CVR	Feldinggård
CVR-nr. / P-nr.	27406998 / 1001523306
Husdyrbrugets adresse	Sørvadvej 26, 7500 Holstebro
Husdyrbrugets telefonnumre	97405262 / 40862064
Husdyrbrugets kontaktperson(er)	Flemming Grysbæk
Matrikel	9a Skinbjerg By, Nr. Felding
CHR	56533
(i)-mærket, bek. 1640 / 13/12-2006	Ja
Ejendomsnr.	661-0017171
Husdyrbrugets konsulent	Karen V. Thomassen, Heden og Fjorden, Nupark 7, 7500 Holstebro, kvt@hflc.dk
Godkendelses- og tilsynsmyndighed	Holstebro Kommune Nupark 51, 7500 Holstebro E-mail: naturogmiljo@holstebro.dk Tlf. 96 11 75 63

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Ikke teknisk resumé

Holstebro Kommune har den 28. september 2009 modtaget en ansøgning om udvidelse af husdyrbruget på Sørvadvej 26, 7500 Holstebro. Husdyrbruget bliver større end 250 DE og er derfor omfattet af § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug¹. Husdyrbruget er dermed omfattet af reglerne for IPPC, jf. IPPC-direktivet². Dette betyder bl.a. at ansøgning om og forslag til miljøgodkendelse af husdyrbruget skal offentliggøres.

Ansøgningen har været annonceret i Holstebro Onsdag i perioden fra den 7. juli 2010 til den 21. juli 2010. Forslag til miljøgodkendelse har været i offentlig høring i perioden fra den 18. august 2010 til den 29. september 2010. Husdyrbruget er ikke tidligere miljøgodkendt, men der foretaget VVM screening af dyreholdet i 2006.

Dyreholdet udvides fra de nuværende 289,8 DE i malkekvæg og svin til 588,28 DE i kvæg fordelt på 300 malkekøer, 265 kvier (6 mdr. - kælving), 90 småkalve (0-6 mdr.) og 150 tyrekalve (40-55 kg), alle tung race. I forbindelse med udvidelsen etableres der en 4.400 m² ny kostald. Der etableres 2 nye plansiloer på hver 650 m² og forlængelse af 2 eksisterende plansiloer med hver 260 m² (skal etableres efter byggeblad 103.09-01), så plansiloerne i alt udgør ca. 3.400 m². Herudover etableres der en ny overdækket gyllebeholder på 5.000 m³. Der er på ejendommen etableret et udsprinklingsanlæg til overfladevand fra de befæstede arealer omkring plansiloerne, udsprinklingsanlæggets dimensioner skal følge byggeblad nr.103.09-05.

Ingen af udspretningsarealerne ligger tæt på naturområder.

Alle udspretningsarealer ligger i område med særlige drikkevandsinteresser og inden for indvindingsoplande til Nr. Felding og Holstebro Vandværk. Nogle af arealerne ligger inden for Holstebro Kommunes indsatsområde og nogle marker inden for det prioriterede indsatsområde. Der er derfor indsendt nitratudvaskningsberegninger på de omhandlede arealer. Der er ikke stillet skærpede vilkår til dyrkning af arealerne.

Al produceret gylle og dybstrøelse, svarende til 565,34 DE afsættes til Maabjerg Bioenergy A/S og 335,00 DE i afgasset biomasse tages retur. Desuden modtages 9,0 DE i minkgylle. Maabjerg Bioenergy A/S afsætter 230,34 DE i afgasset biomasse.

¹ Lov nr. 1572 af 20/12-2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

² Dir. om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC-direktivet). Rådets direktiv 2008/1/EF.

Meddelelse om godkendelse

Miljøgodkendelsen fastlægger de vilkår, der gælder for udvidelse af husdyrbruget.

Husdyrbruget er større end 250 DE og er derfor omfattet af § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Husdyrbruget er dermed omfattet af reglerne for IPPC, jvf. IPPC-direktivet. Holstebro Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed for husdyrbrugets forhold til det eksterne miljø. Godkendelsen omfatter alle aktiviteter, der hører under husdyrbruget. Der drives ikke biverksomhed på husdyrbruget.

På baggrund af de foreliggende oplysninger i ansøgningen og den miljøtekniske beskrivelse og vurdering meddeler Holstebro Kommune hermed godkendelse til den ansøgte produktion af 300 malkekøer (tung race), 265 kvier (tung race, 6 mdr. - kælving), 40 småkalve (0-3 mdr., tung race), 50 småkalve (3-6 mdr., tung race), og 150 tyrekalve (tung race, 40-55 kg.) svarende til i alt 588,28 DE, på husdyrbruget matr. nr. 9a m.fl., Skinbjerg By, Nr. Felding, som ligger på Sørvadvej 26, 7500 Holstebro.

Godkendelsen bygger på husdyrbrugets ansøgning og supplerende oplysninger samt kommunens konkrete vurdering støttet af Miljøklagenævnets afgørelser og Miljøstyrelsens vejledninger og orienteringer.

Miljøgodkendelsen er delt op i en særlig godkendelse af anlæg (bygninger, dyrehold, gødningsanlæg og andre faste installationer), og en særlig godkendelse af arealerne. Arealgodkendelsen omfatter alle ejede og forpagtede udbringningsarealer under husdyrbruget samt aftaler om afsætning af husdyrgødning til tredjemand. De to godkendelser kan reguleres uafhængigt af hinanden. Under generelle vilkår er stillet vilkår, der er gældende for både anlægs- og arealdelen.

På Holstebro Kommunes vegne

Sidsel Nyborg
Agronom

Miljøgodkendelsens vilkår

Generelle forhold

Dokumentation

---

1. Husdyrbruget skal etableres og drives, som det er beskrevet i ansøgningen og de supplerende oplysninger, og som det er sammenfattet i godkendelsens miljøtekniske beskrivelse og vurdering, medmindre vilkårene i denne godkendelse eller senere afgørelser foreskriver andet.
2. På tilsynsmyndighedens forlangende skal husdyrbruget dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår. Opgørelse af f.eks. husdyrholdets størrelse, affaldsregistrering og -bortskaffelse samt mark- og gødningsplaner m.v., samt driftsjournaler, jævnfør bilag 14, skal efter anmodning kunne fremlægges for tilsynsmyndigheden. Der skal på forlangende fremvises dokumentation herfor for de seneste fem år.

Frist for udnyttelse af godkendelse

---

3. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra Maabjerg Bioenergy A/S er i drift.

Ansøger og ejerforhold

---

4. Ændringer i ejerforhold eller ændringer i, hvem der er ansvarlig for driften, skal meddeles til kommunen senest 14 dage efter at ændringen har fundet sted.

Ophør af husdyrbruget

---

5. Ved ophør af husdyrbruget skal stalde rengøres, gyllebeholdere tømmes, ensilage-markstakke og kompostmarkstakke fjernes og bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Eventuelle oplag af olier, sprøjtemidler, kemikalier etc. skal bortskaffes til godkendt modtager. Såfremt driftsbygninger ikke er nødvendige, brugbare eller misligholdes til landbrugsformål, kan Holstebro Kommune kræve, at bygningerne rives ned, og materialet bortskaffes til genanvendelse eller lignende. Omkostninger i forbindelse hermed påhviler husdyrbruget.

Husdyrbrugets anlæg

Landskabelige og kulturhistoriske forhold

---

6. Der skal etableres beplantning med hjemhørende arter øst for byggeriet senest 1 år efter byggeriet er afsluttet.

Det ansøgte husdyrhold

Den godkendte produktion gælder antallet af dyr (indenfor de angivne alders- eller vægtintervaller) fordelt på dyretyper. Antallet af dyreenheder er således kun retningsgivende for godkendelsestypen.

7. Husdyrbruget har pr. planår (1/8-31/7) maksimalt godkendelse til følgende dyrehold:

Dyreart og dyretype	Dyrehold	
	Antal	DE
Malkekøer, tung race	300	432,0
Kvier (6 mdr. - kælvning), tung race	265	130,2
Småkalve (0-3 mdr.), tung race	40	9,8
Småkalve (3-6 mdr.), tung race	50	14,8
Tyrekalve (40-55 kg) tung race	150	1,5
I alt		588,3

Dyreholdet skal etableres i de staldanlæg, der er angivet i skema 2, side 22. Dyreholdet skal opgøres for hvert planår.

Det tillades, at fordelingen mellem køer og opdræt varierer +/- 10 % inden for de maksimale 588,3 DE mellem de enkelte dyretyper, d.v.s. 6 DE.

Stalde

---

8. Der skal etableres skrabere over spaltearealet i stald 1.1.1 og 1.1.7.

9. Skraberne skal køre over spaltearealet min. hver 4. time.

Rengøring af staldanlæg

---

10. Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres at staldafsnit holdes tørre, samt at staldene og fodringsanlæg holdes rene.

Foder

---

11. Der skal anvendes mere end 40 % græs i grovfoderrationen. Dokumentation i form af foderplaner, foderbudget eller lign. skal på forlangende forevises ved tilsyn.

Ensilage opbevaring og håndtering

---

12. Ensilage, der opbevares i markstak, må ikke placeres på arealer, der skrånede mod vandløb og søer. Der skal minimum gå 5 år imellem, der placeres markstakke på et givent areal. Markstakke må ikke placeres på drænedede jorde eller lavbundslande uden okkerklasse.

13. I de tilfælde, hvor ensilage placeres i markstak, skal tidspunkt og placering noteres i driftsjournalen, og indtegnes på et målefast kortbilag, som vedlægges driftsjournalen, bilag 14.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Placeringen af ensilagemarkstakke skal overholde nedenstående afstandskrav:

Anlæg	Afstandskrav
Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter
Naboskel	30 meter
Enkelt vandindvindingsanlæg, herunder markvandingboringer	25 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer, offentlig vej og privat fællesvej	15 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt	150 meter

Spild og kasseret ensilage fra markstakke skal fjernes løbende (minimum en gang om ugen og altid før varslet regn) og opbevares overdækket med plast eller lignende på møddingsplads eller i ensilagesilo for at forhindre lugtgener eller anden forurening. Alternativt i gyllebeholder.

Overdækningsmateriale fra markstakke, ensilagepladser eller –siloe skal løbende fjernes og opbevares i en container eller tom køresilo.

14. Regnvand fra ensilagepladserne skal ledes til separat opsamlingsbrønd, hvorfra det skal pumpes til et bevokset udsprinklingsområde. Udsprinklingsanlægget skal overholde gældende byggeblad nr. 103.09-05, og dimensioneres til 2.970 m³ vand.

Døde dyr

---

15. Ved øget dødelighed i besætningen skal kadaverne opbevares overdækket med kadværkappe på en betonsplate, således at der ikke opstår risiko for uhygiejniske forhold.
16. Kadaverpladsen skal placeres og indrettes således, den ikke er synlig i landskabet ved færdsel på offentlig vej.

Opbevaring af flydende husdyrgødning

---

17. Husdyrbruget skal have mindst 9 måneders opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning.
18. Husdyrbrugets nye gyllebeholder III på 5.000 m³ skal overdækkes med fast overdækning med korrosionssikring, som sikrer mod indvendig korrosion af gyllebeholderen.
19. Åbningen af teltoverdækningen må kun stå åben i forbindelse med omrøring og tømning af gyllebeholder. Teltoverdækningen må dog højst stå åben i et døgn.
20. I tilfælde af skader på teltoverdækningen skal denne repareres inden 1 uge efter skadens opståen.
21. Eventuelle skader på teltoverdækningen noteres i logbog med dato for skaden og dato for reparation af denne. Såfremt teltoverdækningen står åben længere end angivet i vilkår 18 noteres dette i logbogen med angivelse af årsag til dette.
22. Gyllebeholdere skal minimum en gang om året - f.eks. i forbindelse med forårstømning - inspiceres for revner/utætheder mv. og vedligeholdes. Inspektion og evt. vedligeholdelse skal noteres i driftsjournal, jævnfør bilag 14.

Påfyldning af gyllevogne

---

23. Ved anvendelse af traktorpumpe skal påfyldning af gyllevogn foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning. Alternativt skal der anvendes gyllevogne med egen påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås.
24. Såfremt Holstebro Kommune skønner, at der opstår spild fra påfyldning af gyllevogne ol. kan der stilles krav om, at påfyldning ol. skal foregå på en plads, med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning.

Opbevaring af dybstrøelse og fast husdyrgødning

---

25. Minimum 65 % af dybstrøelsen skal køres fra stalden direkte ud på marken og pløjes ned.
26. Komposteret dybstrøelse må placeres i markstakke, såfremt markstakkene er overdækkede og placeres, så de overholder kravene for ensilagestakke i vilkår 11 og 12.
27. Der må ikke placeres markstakke med komposteret dybstrøelse på mark nr. 37-0 og 11-0, jævnfør bilag 12.

Lugt

---

28. Tilsynsmyndigheden kan kræve, at husdyrbruget foretager undersøgelser af lugtkilder og/eller behandling af afkastluften, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra husdyrbruget er velbegrundede. Hvis der er væsentlige gener, kan tilsynsmyndigheden kræve, at der udtages en måling af lugt. Målingerne skal udføres efter gældende retningslinjer fra Miljøstyrelsen (referencelaboratoriet). Udgifter i forbindelse med undersøgelser og målinger afholdes af husdyrbruget. Med mindre tilsynsmyndigheden skønner, at generne er væsentlige, vil der højst blive krævet én måling pr. år.
29. Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener fra stalde, gødningsoplæg m.v., der vurderes at være væsentligt større end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen kræve, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Alle udgifter i forbindelse med et sådant projekt afholdes af husdyrbruget.

Transport

---

30. Transport til og fra ejendommen skal af hensyn til støj- og støvgener foregå ved hensynsfuld kørsel.

Støj

---

31. Støjbidraget fra staldene sammenlagt med bidraget fra husdyrbrugets øvrige aktiviteter - målt udendørs - til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A), må ved nabobeboelse* ikke overstige nedenfor anførte værdier.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

*) Ved nabobeboelse defineres som opholdsarealer ved nærmeste nabo. Ved tvivlsspørgsmål er det tilsynsmyndigheden, der definerer, hvor støjgrænsen gælder. Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tidsintervallerne i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

32. Ved klage over støj fra husdyrbruget, kan kommunen anmode om, at der indsendes dokumentation for overholdelse af støjkrav. Husdyrbruget skal for egen regning dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i husdyrbrugets omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjklender kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.
33. Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at vilkår 29 ikke kan overholdes. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjregningsvejledning og foretages i punkter som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

Støv

---

34. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for husdyrbrugets eget areal.

Spildevand

---

35. Der skal etableres faskine til nedsivning af tagvand fra den eksisterende og den nye kostald.
36. Befæstede arealer omkring husdyrbrugets bygninger skal altid holdes rene for affald, foderrester, gødningsspild m.v., således, at der ikke er risiko for udvaskning af organisk materiale og næringsstoffer til vandløb, grøfter og dræn ved overfladeafstrømning.

Skadedyr

---

37. Der skal på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrlaboratorium.
38. Hvis Holstebro Kommune finder det nødvendigt kan det forlanges, at der føres journal over fluebekæmpelsen/skadedyrsbekæmpelsen på husdyrbruget. Journalen skal føres efter kommunens anvisninger.

Driftsforstyrrelser eller uheld

---

39. Der skal til stadighed foreligge en beredskabsplan for husdyrbruget. Beredskabsplanen/driftsforskriften skal som minimum indeholde:

→ Procedurer som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen, herunder placering af drænbrønde på arealet nordøst og vest for

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

ejendommen.

- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse af materiel der er tilgængeligt på bedriften eller kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage.

40. Beredskabsplanen skal være kendt af alle personer, der arbejder på husdyrbruget og skal ophænges synligt, hvor den er let at komme til. Beredskabsplanen skal løbende holdes opdateret. Seneste dato for opdatering skal fremgå af beredskabsplanen.

Miljø- og ressourcestyring

---

41. Husdyrbruget skal minimum en gang i kvartalet føre journal/opgørelse over forbrug af el, vand og brændstof, samt andre relevante ressourcer, jævnfør bilag 14 (driftsjournal).
42. Husdyrbruget skal arbejde på at nedbringe ressourceforbruget og affaldsmængden samt udledning af forurenende stoffer til omgivelserne, så der på en økonomisk forsvarelig måde opnås en reduktion i miljøbelastningen.
43. Husdyrbruget skal i forbindelse med tilsyn redegøre for muligheden for at indføre rene teknologi i form af ændrede råvarer, nyt materiel, ny management eller besparelser på materialer og ressourcer, som kan nedsætte miljøbelastningen. Følgende områder forventes at indgå i redegørelsen:
- Metoder/management til reducere af fordampningen af kvælstof fra stalde og opbevaringsanlæg samt i forbindelse med udbringning
  - Tiltag til reducere af kvælstofudledning og fosforoverskud
  - Redegørelse for ressourceforbrug og tiltag til minimering heraf.
  - Reparations- og vedligeholdelsesplaner
  - Affaldsreducerede tiltag.
44. Hele husdyrbruget skal indenfor 1 år efter meddelelse af godkendelsen være gennemgået af en energifaglig konsulent med det formål at sikre, at lønsomme ressourcebesparende teknologier løbende indføres på husdyrbruget. Gennemgangen skal som minimum indeholde en beskrivelse og vurdering af de aktuelle forhold samt mulighederne for indførelse af energibesparende teknologi vedr. belysning, køle- og fryseanlæg, varmeanlæg, ventilationsanlæg, maskinel og lign. samt de heraf afledte forhold, såsom f.eks. varmegenvindingspotentialer, pumpetyper etc.
45. Det nye byggeri skal i projekteringen gennemgås af en energifaglig konsulent.
46. Husdyrbruget skal efter ovenstående gennemgang gennemgås minimum hvert 5. år. Som udgangspunkt skal 5-års lønsomme teknologier indføres. Kontroller inkl. rapport skal vedlægges driftsjournalen, bilag 14.
47. Mælkekøleanlægget skal løbende og minimum 1 gang om året kontrolleres og vedligeholdes, så det altid kører energimæssigt optimalt. Kontrollen skal noteres i driftsjournalen, bilag 14. Driftsjournal og kontrolrapport skal være tilgængelig for tilsynsmyndig-

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

heden i 5 år.

Husdyrbrugets udbringningsarealer

Drift af husdyrbrugets arealer

---

48. Godkendelsen omfatter kun de ansøgte udbringningsarealer, der fremgår af bilag 6.
49. Der må maksimalt tilføres husdyrgødning/afgasset biomasse på bedriftens arealer svarende til 366,94 DE med den husdyrgødningssammensætning og næringsstofmængde, der fremgår af skema 8 på side 47, og således at der på husdyrbrugets udbringningsareal ikke udbringes mere end 2,3 DE/ha.
50. 230,34 DE afgasset biomasse afsættes via Maabjerg Bioenergy A/S.

Sædskifte

Da ejendommen kører med et dyretryk på 2,3 DE/ha skal der anvendes et K12 sædskifte. Der stilles ingen yderligere vilkår til sædskiftet.

Udbringning af husdyrgødning

---

51. Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener, ammoniakfordampning og støj begrænses. Udbringning skal så vidt muligt ske på hverdage indenfor normal arbejdstid. I tætbebyggede områder skal nedfældning eller nedbringning ske umiddelbart efter udbringning.
52. Såfremt god landmandspraksis ikke efterleves, kan tilsynsmyndigheden meddele påbud med henblik på at sikre, at god landmandspraksis overholdes.

MILJØPÅVIRKNING FRA HUSDYRBRUGETS AREALER

Fosfor

Arealerne drives med fosforbalance -0,4 kg P/ha. Der stilles ingen yderligere vilkår til fosfor.

Forebyggelse af forurening af vandmiljøet

---

53. Udbringning af gødning m.m. må ikke foretages, når jorden er mættet med vand, oversvømmet, frossen eller dækket af sne, samt på skrånende arealer, hvor der er risiko for afstrømning.
54. Udbringning af gødning m.m. må ikke foretages forud for varslede kraftige regnskyl/store nedbørsmængder og skal foretages så tæt som muligt på det tidspunkt, hvor afgrøden har maksimal næringsstoffoptag og størst vækst.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Ved afgrødehøjde under 10 cm skal husdyrgødning udbringes under ideelle vejrforhold, dvs. køligt, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning.

55. Der må ikke etableres afvandringsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lignende.

Arter på habitatdirektivets bilag IV

---

56. Såfremt der verificeres padder omfattet af habitatbekendtgørelsen bilag IV i området, skal der etableres en 10 meter dyrkningsfri zone omkring vandhuller på udbringningsarealerne.

Offentliggørelse og generelle forhold

Klagevejledning

Afgørelsen om godkendelse er truffet i medfør af § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1486 af 4. december 2009.

Afgørelsen om godkendelse kan inden 4 uger efter afgørelsens annoncering, dvs. inden den 3. november 2010 påklages til Miljøklagenævnet. Ved klage over godkendelsen kan Miljøklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning.

Klageberettigede er ansøger, Miljøministeren og enhver, der har individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Klageberettigede er orienteret ved annonce i Holstebro Onsdag den 6. oktober 2010.

Eventuel klage over miljøgodkendelsen, skal indgives skriftligt og skal stiles til Miljøklagenævnet, Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, men skal indsendes til Holstebro Kommune, Natur og Miljø, Nupark 51, 7500 Holstebro eller pr. mail til teknik.miljoe@holstebro.dk. Klagen videresendes derefter til Miljøklagenævnet sammen med sagens akter og kommunens bemærkninger til sagen.

Der gøres opmærksom på, at en klage ikke har opsættende virkning for udnyttelsen af godkendelsen, med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet, jvf. lovens § 81. Udnyttelse af godkendelsen sker dog på eget ansvar, og indskrænker ikke klagemyndighedens ret til at ændre eller ophæve afgørelsen.

Søgsmål til prøvelse af afgørelser efter loven eller de regler, der fastsættes i medfør af loven, skal i henhold til § 90 være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen dog altid fra bekendtgørelsestidspunktet. I tilfælde af at afgørelsen påklages, regnes fristen først fra det tidspunkt, hvor der foreligger en endelig afgørelse.

Offentliggørelse

Afgørelsen sendes til:

- Flemming Grysbæk, Sørvadvej 26, 7500 Holstebro

Lugtkonsekvensradius: 425 m fra anlægget

Orientering om meddelelse af miljøgodkendelse samt miljøgodkendelse er sendt til:

- Maabjerg Bioenergy Leverandørforening Amba, Att. Alan Lunde, Nupark 47, 7500 Holstebro. E-post: al@hflc.dk
- (Heden og Fjorden, Karen V. Thomasen, Nupark 47, 7500 Holstebro, kvt@hflc.dk)
- Danmarks Naturfredningsforening – Holstebro – V/Ole Primdahl, Vindelevgård 192, 7830 Vinderup
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-post: dn@dn.dk;
- Miljøcenter Ringkøbing, Holstebrovej 31, 6950 Ringkøbing. E-post: post@rin.mim.dk
- Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-post: midt@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia. E-post: mail@dkfisk.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Erik Schou Nielsen, Rosenvvej 18, 8240 Risskov, enie@akademiaarhus.dk

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Jens K. Thygesen, jkt@sportsfiskerforbundet.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen v/ Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-post: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh. V, E-post: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening (DOF-Vestjylland), E-post: holstebro@dof.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N. E-post: husdyr@ecocouncil.dk
- Holstebro Museum. E-post: niels.terkildsen@holstebro-museum.dk

Orientering om meddelelse af miljøgodkendelse er sendt til:

- Jørgen Tørnæs, Sørvadvej 24, 7500 Holstebro (nabo)
- John Brian Frederiksen, Sørvadvej 23, 7500 Holstebro (nabo og ejer af forpagtet jord)
- Verner Hedegård, Skjernvej 175, 7500 Holstebro (nabo og ejer af forpagtet jord)
- Peder Christian Ejsing, Sørvadvej 25, 7500 Holstebro (ejer af forpagtet jord)
- Jens Ole Kristensen, Flodgårdvej 11, 7500 Holstebro (ejer af forpagtet jord)

I perioden 18. august 2010 til 29. september 2010 har forslag til afgørelse været sendt i offentlig høring. Forslaget er annonceret i Holstebro Onsdag, på Holstebro Kommunes hjemmeside og er sendt til nedenstående:

- Jørgen Tørnæs, Sørvadvej 24, 7500 Holstebro (nabo)
- John Brian Frederiksen, Sørvadvej 23, 7500 Holstebro (nabo og ejer af forpagtet jord)
- Verner Hedegård, Skjernvej 175, 7500 Holstebro (nabo og ejer af forpagtet jord)
- Peder Christian Ejsing, Sørvadvej 25, 7500 Holstebro (ejer af forpagtet jord)
- Jens Ole Kristensen, Flodgårdvej 11, 7500 Holstebro (ejer af forpagtet jord)
- Heden og Fjorden, Karen V. Thomasen, Nupark 47, 7500 Holstebro, kvt@hflc.dk
- Danmarks Naturfredningsforening – Holstebro – V/Ole Primdahl, Vindelevgård 192, 7830 Vinderup
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-post: dn@dn.dk;
- Miljøcenter Ringkøbing, Holstebrovej 31, 6950 Ringkøbing. E-post: post@rin.mim.dk
- Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-post: midt@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia. E-post: mail@dkfisk.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Erik Schou Nielsen, Rosenvej 18, 8240 Risskov, enie@akademiaarhus.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Jens K. Thygesen, jkt@sportsfiskerforbundet.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen v/ Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-post: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh. V, E-post: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening (DOF-Vestjylland), E-post: holstebro@dof.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N. E-post: husdyr@ecocouncil.dk
- Holstebro Museum. E-post: niels.terkildsen@holstebro-museum.dk

I 6 ugers høringsperioden er der indkommet bemærkninger fra følgende:

- ingen bemærkninger modtaget

Inddragelse af offentligheden er sket gennem annoncering af modtagelse af ansøgning i Holstebro Onsdag i perioden 7. juli 2010 til den 21. juli 2010.

- ingen bemærkninger modtaget

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Retsbeskyttelse

Godkendelsen omfatter hele produktionen på adressen Sørvadvej 26, 7500 Holstebro samt de udspretningsarealer (ejede og forpagtede), der er nævnt og behandlet i ansøgningen.

I 8 år efter godkendelsens offentliggørelse, er godkendelsen omfattet af retsbeskyttelse. Holstebro Kommune kan derfor ikke tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år.

Holstebro Kommune kan dog tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, jf. § 40 stk. 2 i lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug nr. 1486 af 04/12-2009 hvis der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning, hvis forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller hvis forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse.

Godkendelsen skal, jf. § 17 i bekendtgørelse nr. 294 af 31/03 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år - dvs. i år 2018.

Det skal bemærkes, at tilsynsmyndigheden altid kan revidere vilkårene i en godkendelse, jf. lovens § 53 stk. 2, for at forbedre husdyrbrugets egenkontrol eller opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn.

Godkendelsen træder i kraft den 29. september 2010. Opmærksomheden henledes på, at såfremt afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen.

Udnyttelse af godkendelsen

Der er søgt om fristforlængelse til 5 år. Holstebro Kommune accepterer ikke økonomiske begrundelser for fristforlængelse, men fristen kan forlænges begrundet i, at det for en malkekvægbesætning tager tid at fordoble med opdræt. Holstebro Kommune accepterer en fristforlængelse til 2 år efter Maabjerg Bioenergy A/S er i drift. Der stilles vilkår herom.

Hvis godkendelsen ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af godkendelsen. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

Oplysninger om grundlag for miljøgodkendelsen

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og bl.a. følgende af Miljøstyrelsens vejledninger og orienteringer:

- Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen,
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder,

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder,
- Vejledning nr. 4/1997 om miljøgodkendelse af husdyrbrug,
- Vejledning nr. 97/2002 om husdyrhold og arealkrav,
- Vejledning nr. 9795/2005 om rotter,
- Vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

samt

- Miljøcenter Fyn/Trekantområdets "Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde". 2. udgave udarbejdet maj 2002.
- IPPC Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, juli 2003.
- Statens Skadedyrslaboratorium rapport nr. 3 / 2002. Retningslinier for fluebekæmpelse på gårde med husdyr.

Udover vilkårene i nærværende miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt bestemmelserne i gældende love og anordninger – hvis disse regler er skærpede i forhold til vilkårene i denne godkendelse.

Husdyrbruget har pligt til at kende og overholde gældende lovgivning, samt eventuelle revisioner og ændringer i den gældende lovgivning. Gældende love og regler kan bl.a. findes på www.retsinfo.dk.

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Generelle forhold

Den miljøtekniske beskrivelse er fra den fremsendte ansøgning herunder fremsendte supplerende oplysninger. Den miljøtekniske vurdering er Holstebro Kommunes redegørelse for, og vurdering af, om forudsætningerne for at meddele miljøgodkendelsen er opfyldt, dvs. at godkendelsen er ledsaget af sådanne vilkår, at risikoen for forurening eller ikke-uvæsentlige gener for omgivelserne begrænses.

Godkendelsesmyndigheden kan meddele miljøgodkendelse efter lovens § 12, hvis den finder det godtgjort, at husdyrbruget

- har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og
- i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforholdsmæssig med hensyn til omgivelserne.

Ved vurderingen af, om husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen, skal det bl.a. sikres, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde,

- at beskyttelsen af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbar over for næringsstofpåvirkning, finder sted,
- at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til begrænsning af eventuelle gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.),
- at hensynet til de landskabelige værdier er varetaget,
- at energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt,
- at mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet,
- at produktionsprocesserne er optimeret i det omfang det er muligt,
- at affaldsfrembringelse undgås, og hvor dette ikke kan lade sig gøre, at mulighederne for genanvendelse og recirkulation er udnyttet,
- at til- og frakørsel til husdyrbruget vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende.

Nedenstående vil bedriftens aktiviteter blive vurderet iht. ovenstående i det omfang det er relevant.

ANSØGER OG EJERFORHOLD

Flemming Grysbæk ejer og driver husdyrbruget på Sørvadvej 26, 7500 Holstebro under CVR nr. 27406998. Husdyrbruget drives som et selvstændigt husdyrbrug uden nogen form for samdrift med andre ejendomme, herunder andre ejede ejendomme. Den drifts- og miljøansvarlige på husdyrbruget er Flemming Grysbæk. Den drifts- og miljøansvarlige har

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

pligt til at informere personer og virksomheder, der arbejder på husdyrbruget om godkendelsens vilkår for den del af driften, som de arbejder med.

Der stilles vilkår om, at hvis der sker ændringer af ejerforhold, eller hvem der er ansvarlig for husdyrbruget, skal dette meddeles til Holstebro Kommune inden for 14 dage.

LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

Bedriften ligger cirka 1,7 km sydøst for Nr. Felding. Husdyrbrugets beliggenhed fremgår af bilag 1.

Zonestatus: Husdyrbruget er placeret i landzone.
 Lokalplan: Der er ikke udarbejdet lokalplan for landzoneområdet.
 Kommuneplan: Husdyrbruget ligger i jordbrugsområde og delvist i kulturhistorisk interesseområde.

Afstand fra staldanlæg og lign. til nærmeste naboer og byzone m.v.	Afstand
Nærmeste nabo (Skjernvej 175) – krav 50 meter	286 m
Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde (Nr. Felding) - krav 50 meter, vurdering indenfor 300 meter	2,0 km
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende (Nr. Felding) - krav 50 meter, vurdering indenfor 300 meter	1,7 km
En beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren, (Sørvadvej 22) - vurdering indenfor 300 meter	570 m

Afstand fra hele anlægget til nærmeste naturområder:	Afstand
Højmose (Tvillingemose)	>28 km
Lobeliesø (Byn)	>27 km
Hede større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder	2,3 km
Overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder	7,2 km
Hede, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder	8,0 km
Overdrev, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder	>24 km
Ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer* og vandhuller med kransnålag og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder	6,5 km
*) Disse søtype er endnu ikke fuldstændigt kortlagt, hvorfor den nærmeste § 3 sø indenfor internationalt beskyttelsesområde er angivet.	

Afstand fra alle nye anlæg til:	Afstand
Ikke almene vandforsyningsanlæg (krav 25 m) m=markvanding, d=drikkevand - ny kostald - ny gyllebeholder - ensilagesiloer	48m og 89d m 122m og 97d m 65m og 59d m
Almene vandforsyningsanlæg (krav 50 m) - ny kostald - ny gyllebeholder - ensilagesiloer	2,1 km 2,1 km 2,1 km
Vandløb, grøft, dræn, søer (krav 15 m) - ny kostald	30 m

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Afstand fra alle nye anlæg til:	Afstand
- ny gyllebeholder	42 m
- ensilagesiloer	16 m
Offentlig vej og privat fællesvej (krav 15 m)	
- ny kostald	24 m
- ny gyllebeholder	150 m
- ensilagesiloer	98 m
Levnedsmiddelvirksomhed (krav 25 m)	
- ny kostald	> 1 km
- ny gyllebeholder	> 1 km
- ensilagesiloer	> 1 km
Beboelse på samme ejendom (krav 15 m)	
- ny kostald	80 m
- ny gyllebeholder	125 m
- ensilagesiloer	91 m
Naboskel (krav 30 m)	
- ny kostald	40 m
- ny gyllebeholder	37 m
- ensilagesiloer	30 m

Samlet vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget, inkl. den nye kostald, den nye gyllebeholder på 5.000 m³ og de nye ensilagepladser opfylder afstandskravene i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug:

- §§ 6 og 20: Afstande til nabobebyggelse, byzone- eller sommerhusområde, samlet bebyggelse og blandet bolig og erhverv mv.
- § 7: Afstande til beskyttede naturtyper (højmoser, lobeliesø, hede større 10 ha, overdrev, større end 10 ha, heder, overdrev og ammoniakfølsomme søer) beliggende indenfor international naturbeskyttelsesområder).
- § 8: Afstandskrav til vandløb, vandindvindingsanlæg, offentlig og privat fællesvej og egen beboelse.

LANDSKABELIGE OG KULTURHISTORISKE OMRÅDER

Vurdering i forhold til anlægget

Hele husdyrbruget, de planlagte bygninger og anlæg ligger inden for det særlige kulturmiljø – resterne af den gamle Ørnhøjbane. Det samme gælder for dele af de ejede og forpagtede udspretningsarealer. På stedet er der ingen synlige levn af Ørnhøjbanen. Det vurderes derfor at det ansøgte ikke har betydning for området.

Landskabeligt er der ikke noget til hinder for byggeriet, men det anbefales alligevel at supplere med beplantninger omkring byggeriet for om muligt med tiden at sløre disse i landskabet. Der er stillet vilkår til sikring heraf.

Vurdering i forhold til arealer

Dele af de ejede, forpagtede udspretningsarealer ligger inden for henholdsvis skovbygge- og landskabeligt interesseområde. Da der ikke bygges på arealerne, vurderer Holstebro Kommune, at det ikke har den ingen betydning for arealanvendelsen i nærværende godkendelse.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Beskyttede fortidsminder

Den sydligste del af mark 10-0 grænser op til 3 mindre gravhøje kaldet "Pølsbjerg Høje". Den nordligste høj 2204/110 grænser helt op til mark 10-0. De 2 øvrige gravhøje 2204/111 og 2204/112 ligger uden for de respektive markarealer, jævnfør bilag 5.

Gravhøjene er, jvf. § 29f i museumsloven, beskyttet af en 2 m beskyttelseszone, hvor der ikke må foretages jordbehandling, gødes eller plantes. Der stilles ikke skærpende vilkår. Jvf. § 18 i Lov om naturbeskyttelse må der endvidere ikke etableres ny beplantning eller foretages lignende ændring i tilstanden af arealet inden for 100 meters afstand fra gravhøje, medmindre Kommunen meddeler dispensation hertil.

Holstebro Kommune vurderer samlet, at det ansøgte ikke vil medføre forringelser af de landskabelige eller kulturhistoriske værdier i området.

OPHØR AF HUSDYRBRUGET

Ved ophør af husdyrbruget skal stalde rengøres, gyllebeholdere tømmes og indholdet bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Eventuelle oplag af olier, sprøjtemidler, kemikalier etc. skal bortskaffes til godkendt modtager. Såfremt driftsbygninger ikke er nødvendige, brugbare eller misligholdte til landbrugsformål, kan Holstebro Kommune kræve, at bygningerne rives ned, og materialet bortskaffes til genanvendelse eller lignende. Der stilles vilkår til sikring af ovenstående.

ALTERNATIVE MULIGHEDER

0-alternativet skal belyse de miljømæssige og socioøkonomiske konsekvenser der er, hvis den ansøgte produktionsudvidelse ikke gennemføres: 0-alternativet til dette projekt er, at driften vil forsætte uændret. Anlægget og arealerne vil ikke blive reguleret mht. ammoniak, udvaskning af næringsstoffer, affald, lugt og støj m.m. som er hensigten med husdyrloven. Dvs. at der hverken vil blive indført BAT, stillet vilkår til renere teknologi eller udvikling af arbejdspladser.

Der vurderes ikke at være væsentlige landskabelige forringelser som følge af projektet, da udvidelsen etableres i nybyggeri -og nyanlæg, som placeres i tilknytning til det eksisterende byggeri.

Husdyrbrugets anlæg**Det ansøgte husdyrhold**

Husdyrbruget drives konventionelt med i skema 1 angivne produktionsstørrelse i de staldsystemer, der er angivet i skema 2, side 22:

Skema 1. Produktionsstørrelse

Dyreart og dyretype	Tilladt produktion		Ansøgt produktion	
	Antal	DE	Antal	DE
Malkekøer, tung race	155	206,9	300	432,0
Kvier (6-kælvning), tung race)	120	59,1	265	130,2
Småkalve (0-½ mdr, tung race)	3	0,7	-	-
Småkalve (0-3 mdr, tung race)	33	9,1	-	-
Småkalve (0-3 mdr, tung race)	-	-	40	9,8
Småkalve (3-6 mdr, tung. race)	-	-	50	14,8
Tyrekalve (40-55 kg tung race)	78	0,8	150	1,5
Slagtesvin	530	13,2	-	-
I alt		289,6		588,3

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Produktionsniveau

Produktionsniveauet ligger stabilt hen over året, og der forventes ikke varierende belastning fra husdyrproduktionen i løbet af året. Almindelige sæsonudsving, naturlige produktionsudsving samt tilpasninger pga. sygdom og lignende kan ske og accepteres.

Det vurderes, at det er hensigtsmæssigt, at tage udgangspunkt i et fleksibelt produktionsniveau for husdyrbruget, da husdyrbruget fremover kun har kvæg, og da produktionens lønsomhed skønnes at kunne maksimeres ved at have et fleksibelt produktionsniveau.

Der stilles vilkår om, at antallet af dyreenheder mellem de forskellige dyretyper kan variere med indtil +/-10 %, d.v.s. 6 DE.

Udnyttelse af produktionsniveau

Hvis godkendelsen ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af godkendelsen. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

Stalde

Udvidelsen af dyreholdet fremgår af skema 2, hvor antallet af dyr i nudrift og ansøgt drift samt staldsystem fremgår. Situationsplan over husdyrbrugets stalde og gødningsopbevaringsanlæg fremgår af bilag 2.

Stald nr. angiver staldnummeret som det er angivet i ansøgningskemaet 3946

Skema 2. angivelse af stalddtype og tilladte antal dyr inden for den forskellige dyregrupper

Stald nr.	Staldnavn	Dyreart/type og evt. vægtkorrektion	Nudrift drift		Ansøgt drift		Staldsystem
			Antal	DE	Antal	DE	
1.1.1.	Kostald	Malkekøer, tung race	155	206,9	-	-	Sengestald, spalter (kanal, linespil), m. skrabere
		Kvier (6 mdr. -26 mdr.)	18	8,9	220	108,1	Sengestald, spalter (kanal, linespil), m. skrabere
1.1.2.	Kalvehytter	Småkalve (0-½ mdr.)	3	0,7	-	-	Dybstrøelse hele arealet
		Tyrekalve (40-55 kg)	78	0,8	-	-	Dybstrøelse hele arealet
1.1.3.	småkalvestald	Småkalve (½-6 mdr.)	33	9,1	-	-	Dybstrøelse hele arealet
1.1.4.	ungdyrstald	Kvier (6 mdr. -26 mdr.)	51	25,1	-	-	Spaltegulvbokse
		Kvier (6 mdr. -26 mdr.)	51	25,1	45	22,1	Dybstrøelse, lang ædeplads m. spalter (kanal bagskyl eller ringkanal)
		Småkalve (3-6 mdr.)	-	-	50	14,8	Dybstrøelse hele arealet
1.1.5.	Svinestald	Slagtesvin (33-102 kg)	265	6,6	-	-	Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv
1.1.6.	Svinestald	Slagtesvin (33-102 kg)	265	6,6	-	-	Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv
1.1.7.	Ny kostald	Malkekøer, tung race	-	-	295	424,8	Sengestald, spalter (kanal, linespil), m. skrabere
		Malkekøer, tung race	-	-	5	7,2	Dybstrøelse hele arealet
1.1.8.	Nye kalvehytter	Småkalve (0-3 mdr.)	-	-	40	9,8	Dybstrøelse hele arealet
		Tyrekalve (40-55 kg)	-	-	150	1,5	Dybstrøelse hele arealet
				289,6		588,3	

I forbindelse med udvidelsen opføres en ny kostald (1.1.7) på 4.400 m², en ny overdækket gyllebeholder på 5.000 m³, 2 nye plansiloer på hver 650 m² og forlængelse af 2 eksisterende plansiloer med hver 260 m², jævnfør bilag 3.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

I det følgende afsnit (BAT i staldanlæg) er beskrevet de punkter som ansøger har anført i forbindelse med valget af de enkelte respektive tiltag, til både BAT og generelle krav samt fravalget af andre generelle virkemidler i forbindelse med ansøgningen om miljøgodkendelse af husdyrbruget.

BAT i staldanlæg

Renere teknologi og bedste tilgængelige teknik (BAT) er ifølge Miljøstyrelsens vejledning om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug at betragte som en generel ikke-stedbunden branchenorm. Dette betyder, at særlige følsomme eller for den sags skyld robuste omgivelser ikke har indflydelse på niveauet ved fastlæggelse af BAT. Særligt med begrebet "tilgængelig teknik" menes, at teknikken under afvejning af økonomiske udgifter og fordele skal være mulig at anvende i landbrugssektoren som helhed. Der ligger her i termen 'tilgængelig' indbygget en afvejning mellem mål og midler, men vel og mærke afvejet på sektorniveau og ikke på bedriftsniveau.

Ansøger valg og fravalg af BAT i stald 1.1.1

Stalden er bygget i 1999 med sengebåsestald med linespil, spalter og skraber ovenpå. Dette er referencestaldsystemet med en 25 % forbedret ammoniakfordampning via skraber.

Teknologibladet "Faste drænede gulve med skraber og 2 % hældning og ajleafløb, 1. udgave 30-06-2010" med en ammoniakreduktion på 50 % i forhold til referencesystem, kan ikke umiddelbart gennemføres uden opbrækning af gulvet og er dermed en dyr løsning og et ressourcospild i en forholdsvis ny og velfungerende stald, som ikke skal renoveres de kommende år. Der er ikke påtænkt renoveringer inden næste revurdering, hvor sagen tages op igen.

Forsuring er BAT i kvægstalde men er ikke muligt i stalde med linespil, hvor det kun får effekt i fortank og gylletanke, som i forvejen er overdækkede. Skraber ovenpå spalterne er BAT.

Holstebro Kommunes vurdering af BAT i stald 1.1.1

For malkekøer er der 3 teknologiblade:

- "Faste drænede gulve med skraber og 2 % hældning og ajleafløb, 1. udgave 30-06-2010" med en ammoniakreduktion på 50 % i forhold til referencesystem. Ansøger har på grund af risiko for velfærdsproblemer fravalgt staldtypen.
- Svovlsyrebehandling af kvæggylle, 2. udgave, rev. 19.05.2009.
- Spaltegulv med kanal og linespil refererer til teknologibladene "Skrabere i gyllekanaler i stalde med malkekøer" og "Skrabere i gangarealer i stalde med malkekøer" fra Miljøstyrelsen, 1. udgave 30-06-2010.

Staldindretningen for den eksisterende kostald ændres ikke i forbindelse med udvidelsen. Stalden skal fremover benyttes til opdræt. Staldanlægget lever op til BAT, da der i ansøgt drift er valgt skraber ovenpå spalterne. Effekten på ammoniakreduktion er 33 %.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Ansøger valg og fravalg af BAT i stald 1.1.2, 1.1.3, 1.1.5 og 1.1.6.

Staldene udfases i forbindelse med udvidelsen.

Ansøger valg og fravalg af BAT i stald 1.1.4.

Stalden er bygget i 1976 og er indrettet med dybstrøelse med lang ædeplads med spalter. Der er pt. ingen planer om renovering inden næste revurdering. Hvis stalden skal renoveres vil der blive taget hensyn til BAT. Alternativt vil den blive fjernet med tiden. Der bliver færre dyr i stalden fremover og de små kalve bør gå på dybstrøelse af hensyn til dyrevelfærd.

BAT-byggebladet med faste drænede gulve og svovlsyrebehandling af kvæggylle kan ikke kombineres med den eksisterende stald.

Ikke BAT at ændre staldtypen for de 45 kvier på dybstrøelse og spalter.

Ved at ændre staldtypen til præfabrikerede drænede gulve kan der spares 93,44 kg N/år. Udgangspunktet er, at det ikke er BAT at indføre teknologi, som koster mere end 100 kr./kg N sparet, så er der max 9.344 kr./år at købe for.

Udskiftning af gulvet vil ifølge Byggeri og Teknik koste ca. 1.500 kr./m². Hvis vi regner med, at der er min. 2 m²/kvie, så ved et 5% lån over 20 år vil ydelsen være 20.144 kr./år. Altså er det ikke BAT at udskifte gulvet.

Holstebro Kommunes vurdering af BAT i stald 1.1.4

Stalden ændres efter udvidelsen fra spaltegulvsboks og dybstrøelse m. lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) til dels dybstrøelse på hele arealet til småkalve og dels lidt flere kvier på dybstrøelse m. lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal). Ansøger har ovenfor redegjort for fravalg af BAT-staldgulv og der er fortaget en proportionalitetsbetragtning, som viser at der ikke økonomi i at udskifte de eksisterende spaltegulve med præfabrikerede drænede gulve.

Ansøger valg og fravalg af BAT i stald 1.1.7.

Ansøgers fravalg af BAT

Stalden ønskes bygget på samme vis som kviestalden, så dyrene vænnes til samme staldtype fra starten, spaltgulvsstald (linespil i kanal) og skrabere over spalterne.

Desuden er landmanden bekymret over dyrevelfærden bl.a. digital dermatitis i en stald med faste drænede gulve.

Derfor fravælges faste drænede gulve med skrabere med 2 % hældning og ajleafløb.

Svovlsyrebehandling af kvæggylle fravælges af samme årsag som i den nye kviestald, staldnr. 1.1.4. Desuden er landmanden tilmeldt Måbjerg Bioenergy, hvor der er problemer med svovl, når der tilsættes svovlsyre til forsurening.

Der er tilvalgt skrabere ovenpå spalterne. Effekten på ammoniakreduktion er 33 %.

Holstebro Kommunes vurdering af ansøgers fravalg af BAT

Staldtypen spaltegulvsstald med linespil i kanal og skrabere ovenpå sidestilles med fast drænet gulv med hensyn til ammoniakreduktion. Ifølge Miljøstyrelsen er det valgte staldsystem BAT.

Samlet vurderes det, at gødningshåndtering i eksisterende stalde m.v. er tilfredsstillende, såfremt denne til enhver tid følger bestemmelserne i lovgivningen. Ovenstående giver ikke

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

anledning til fastsættelse af vilkår, der ligger ud over de generelle bestemmelser i lovgivningen.

Det vurderes, at husdyrbrugets staldindretning overholder reglerne i henhold til lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v., miljøbeskyttelsesloven og heraf afledte bestemmelser. På den baggrund vil der ikke blive stillet skærpende vilkår for staldgulve og gyllekanaler ud over det ovenfor nævnte.

Holstebro Kommune har i forbindelse med udarbejdelsen af nærværende miljøgodkendelse fastlagt et BAT-niveau i forhold til ammoniakfordampning på den ansøgte bedrift, hvor niveauet blev fastlagt med de valgte staldsystemer og skrabere over spalterne i ansøgt drift. Overdækning af gyllebeholdere er kun med, hvis det er vurderet, at det er BAT at overdække. BAT ammoniakniveauet blev fastlagt i fiktivt ansøgningsskema 19.240 til 3.108 kg N/år, og det faktiske ammoniaktab i den indsendte ansøgning nr. 3946 er 2.875 kg N/år, hvilket er lavere end BAT niveauet. Holstebro Kommune vurderer på baggrund heraf, at det ansøgte overholder BAT.

Ventilation

Der er naturlig ventilation i alle de i fremtiden anvendte stalde på Sørvadvej 26. Ventilation på husdyrbruget forventes dermed ikke at kunne give anledning til gener for de omkringboende.

Idet staldventilationen er naturlig er den kun forbundet med et minimalt energiforbrug. Holstebro Kommune vurderer naturlig ventilation som værende BAT i de pågældende stalde.

Såfremt der senere ønskes ændring i ventilationsformen på husdyrbruget, skal dette forinden vurderes iht. principperne for BAT, og forhold omkring bl.a. støj og energiforbrug m.v. skal gennemgås.

Rengøring af staldanlæg

Stalde rengøres efter behov, ca. 1 gang om året. Idet erfaring viser, at en god staldhygiejne i form af rene og tørre stalde ofte har en gunstig indflydelse på staldlugtemissionen, stilles der vilkår om, at der opretholdes en god staldhygiejne.

Foder

Råvarelageret findes i bygning I, jævnfør bilag 3 umiddelbart vest for kviestalden og bruges til tilskudsfoder, kraftfoder, mineraler, halm m.v. Kraftfoder og råvarer blæses ind.

Det er i ansøgningen oplyst, at grovfoderforbruget i nudrift andrager 1.0 mio. FE i form hjemmeavlet af græs-majs - og helsædsensilage. Mængden forventes at stige til 1.5 mio. FE efter udvidelsen. Forbruget af halm til foder og strøelse stiger fra 290 bigballer á 500 kg til 500 bigballer efter udvidelsen.

Der anvendes eller opbevares ikke kartoffelpulp på ejendommen. Der stilles ikke skærpende vilkår omkring anvendelse af bestemte typer af foder, men der stilles vilkår til at ande-

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

len af græs i grovfoderrationen er min. 40 %, da det er en forudsætning for at ammoniakreduktionskravet er 15 %.

Halmforbruget er ca. 290 bigballer (à 500 kg) før og 500 bigballer efter. Der er råvarelager i hus I og halm i hus H, jævnfør bilag 3.

Der kan være en anelse støv fra halmen, der dog ikke snittes, samt fra mineraler m.m. Dette vurderes ikke at kunne genere naboer.

Der fokuseres på effektiv fodring og begrænsning af støv-, støj- og transportgener for omkringboende. Dette sker gennem en samlet foderopbevaring og foderhåndtering på Sørvadvej 26, hvor der etableres 2 nye plansiloer og 2 af de eksisterende udvides, så alt ensilage fremover opbevares i plansiloer.

Foderplaner udarbejdes i samarbejde med en ansøgers kvægbrugskonsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor kvægfodring. Der tages analyser af alt grovfoder og foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet.

Vurdering

Husdyrbruget producerer grovfoderet til kvægholdet på egen jord. Der udtages foderprøver og fodringen tilrettelægges ved hjælp fra kvægbrugskonsulent.

Holstebro Kommune vurderer, at fodringen på husdyrbruget lever op til BAT.

Ensilage opbevaring og håndtering

Det meste af den på ejendommen producerede ensilage opbevares fremover i plansiloer på ejendommen.

Afhængigt af udbyttet de enkelte år, kan der forekomme år, hvor udbyttet er så stort, at det også er nødvendigt at opbevare ensilagen i markstak.

Ensilagen bliver når de nye plansiloer er færdige placeret dér, samt i hus H. Tidligere har noget været i markstak.

Forbrug: før ca. 1.0 mio FE og fremover ca. 1.5 mio FE, som majs, grønkorn/helsæd eller græsensilage. Desuden henter kvierne selv nogle foderenheder i forbindelse med afgræsning - ca. 85.000 FE før og 150.000 FE efter.

I henhold til gældende lovgivning må saftgivende ensilage ikke placeres i markstak. Ikke saftgivende ensilage må efter gældende lovgivning placeres direkte på marken i markstak.

Oplag af ensilage i markstak under visse omstændigheder kan medføre risiko for punktkildeforurening grundet udvaskning af næringsstoffer eller organisk stof til vandmiljøet. Risikoen herfor afhænger af flere faktorer, såsom manglende fortørring, uhomogene blandinger, lille absorptionsevne i blandingselementer, hurtig saftafgivelse fra foderemner eller lille tørstofprocent i udgangsmaterialet. Ved saftafgivelse fra ensilage i markstakke er der risiko for udvaskning af næringsstoffer til sårbart vandmiljø eller eksempelvis vandindvindingsanlæg. Risikoen herfor stiger ved anvendelse af samme ensileringsareal år efter år. Jævnfør BREF-dokumentet er det BAT, at placere f.eks. gødningsstakke på skiftende lokaliteter på en sådan måde, at punktkildeforurening og afstrømning til følsomme recipienter reduceres. Det er Holstebro Kommunes vurdering, at der i denne kontekst er visse lig-

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

heder mellem ensilage- og kompostmarkstakke. I forbindelse med etablering af ensilage-markstakke kan der desuden forekomme lugt- og støjgener i forbindelse med ensilering og efterfølgende foderafhentning og evt. foderblanding, hvilket kan være til gene for f.eks. naboer.

Holstebro Kommune stiller derfor vilkår om, at ikke-saftgivende ensilage oplagt direkte på marken i markstak, skal placeres på skiftende lokaliteter år efter år, og ikke på samme sted inden for 5 år. Der stilles herudover vilkår om, at ensilageoplag på mark skal overholde nedenstående afstandskrav for at sikre mod gener og forurening.

Anlæg	Afstandskrav
Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter
Naboskel	30 meter
Enkelt vandindvindingsanlæg	25 meter
Vandløb, grøfter, dræn og søer samt offentlig vej eller privat fællesvej	15 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt	150 meter

Der stilles herudover vilkår om, at der skal føres en journal for placering af stakkene på kort m.v. og at ensilagespild/ensilagerester løbende, minimum en gang om ugen og altid før varslet regn, skal fjernes fra marken og placeres på et anlæg godkendt til opbevaring af ensilage eller gødning, og at overdækningsmateriale løbende skal fjernes fra marken.

Grundet risiko for overfladeafstrømning til overfladevand, stilles der vilkår om, at ensilage-markstakke ikke må placeres på arealer, der skråner mere end 6 grader mod overfladevande uanset afstanden til disse.

Lavbundsarealer uden okkerklasse har et ringe indhold af jern i jorden og dermed en ringe evne til at binde partikulært fosfor, hvorfor arealerne er risikoarealer mht. fosforudvaskning. Holstebro Kommune stiller derfor vilkår om, at ensilagestakke ikke må placeres på lavbundsarealer uden okkerklasse, da der kan være en større risiko for udvaskning fra disse arealer, jævnfør bilag 12.

Holstebro Kommune vurderer, at det er BAT, at opbevaring af ensilage på husdyrbrug omfattet af husdyrlovens § 12 i videst muligt omfang sker på ensilageplads med fast bund, der er etableret i henhold til gældende byggeblade. Ligeledes bør ensilagepladserne i videst mulig udstrækning placeres tæt på udfodringssted, hvorved det samlede transportbehov og heraf afledte støjgener og ressourceforbrug reduceres.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbruget opfylder kravene til BAT for opbevaring af ensilage. Da naturlige udsving i foderhøsten kan bevirke, at ensilage placeres i markstak, vurderer Holstebro Kommune, at husdyrbruget med de stillede vilkår lever op til BAT for placering af disse.

Fyringsanlæg

Det oplyses i ansøgningen, at der er indsat pladekøler og isbank til nedkøling af mælken - dette nedsætter kølingens driftstid.

Varmen genanvendes til opvarmning af stuehuset, som kun opvarmes via dette. Varmt vand opvarmes også via mælken, men de sidste graders stigning opnås ved elvandvarmer.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Håndtering og opbevaring af olie, spildolie og brændstof

Olietanke

På ejendommen har Holstebro Kommune registreret følgende olietanke:

Type	Placering	Fabrikant	Type nr.	Etableret år	Indhold
Overjordisk plasttank	maskinhus	Thyholm	55-5820	2007	2.600 L, Diesel

Den overjordiske 2.600 L dieselolietank er placeret i bygning K, maskinhuset, jævnfør bilag 3.

Olier og kemikalier

Det er i ansøgningen oplyst, at kemikalier og spildolie opbevares i lagerbygning - se plan-tegning, jævnfør bilag 3. De er et aflåst, isoleret rum med fast bund uden afløb (plan uden hældning). Der er ingen opkant, men langt til nærmeste port, hvor det kan løbe ud af huset. Der er principielt intet kemikalieaffald. Rester bruges op det følgende år med mindre de pludselig forbydes.

Rengøringsmidler opbevares i tilhørende tromler/dunke i mælkerum til vask af malkeanlæg og tank.

Påfyldning af dieselolie på køretøjer foregår i maskinhuset, bygning K, på betongulv uden kloak afløb, jævnfør bilag 3.

I henhold til miljøbeskyttelsesloven må stoffer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, vandløb, søer eller havet ikke opbevares på en sådan måde, at det fremkalder fare for forurening af disse. Det er derfor Holstebro Kommunes vurdering, at olie og kemikalier skal opbevares i egnede mærkede beholdere på oplagsplads med impermeabel belægning, uden mulighed for afløb. Oplagspladsen skal være under tag og indrettes således, at spild kan opsamles f.eks. ved spildbakke eller betongulv med opkant. Oplagspladsen/spildbakken skal have en størrelse, så den kan rumme indholdet af den største opbevaringsenhed i området, hvis denne lækker.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er tilstrækkeligt reguleret i gældende lovgivning, hvorfor der ikke stilles skærpende vilkår.

Affald og kemikalier

På husdyrbruget fremkommer der affald i form af emballage fra foder, udsæd, rengøringsmidler mv. Derudover fremkommer der plastikaffald i forbindelse med fodring af ensilage. Det i ansøgningen oplyste omkring affald fra husdyrbruget er angivet i nedenstående skema 3:

Skema 3. Affald fra husdyrbruget håndteres iht. nedenstående.

Affaldskode	Type	Mængde / Opbevaring	Bortskaffelse
ISAG: 19.00	Erhvervsaffald (brændbart)	Container	Afhentes af autoriseret firma.
ISAG: 23.00	Ikke brændbart affald	Container	Afhentes af autoriseret firma.
EAK-kode 20-01-18-00	Medicinrester og kanyler	Evt. medicinrester og kanyler opbevares utilgængeligt	Afleveres til NOMI eller dyrlæge.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Affaldskode	Type	Mængde / Opbevaring	Bortskaffelse
		for børn	
EAK-kode 02-01-10	Jern	Variierende	Afhentes af skrothandler
ISAG-kode 50.00	Papir /pap	Container	Afhentes af autoriseret firma.
ISAG-kode 51.00	Glas	Container	Afhentes af autoriseret firma.
EAK-kode 02-01-04	Plast	Container	Afhentes af autoriseret firma.
EAK-kode 13-02-03-00	Spildolie	Max 3 stk. tromler	Afhentes af autoriseret firma.

Affald afhentes af autoriseret firma, Axel Ahler, der leverer ind på genbrugspladsen. Der er opstillet en container på ejendommen til opsamling. Heri opsamles alt affald på ejendommen.

Spildolien opbevares i ca. 200 l tromler, der afhentes af Shell. Der produceres ca. 100 l pr. år.

Holstebro Kommune har udarbejdet et affaldsregulativ for erhvervsaffald. Dette regulativ er gældende for husdyrbruget. Affald fra produktionen skal opsamles, sorteres og bortskaffes og registreres iht. affaldsbekendtgørelsen og det til enhver tid gældende regulativ for erhvervsaffald i kommunen. Der gøres opmærksom på, at farligt affald såsom spildolie skal transporteres og afhændes til en af Holstebro Kommunes godkendte transportør/modtager. Liste over godkendte transportører/modtagere kan ses på Holstebro Kommunes hjemmeside.

Ønskes det at aflevere enkelte fraktioner til anden bortskaffelsesordning, skal dette ske til godkendte modtagere. Derudover skal husdyrbruget registrere affaldsproduktionen efter de gældende regler.

I henhold til miljøbeskyttelsesloven må stoffer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, vandløb, søer eller havet ikke opbevares på en sådan måde, at det fremkalder fare for forurening af disse. Det er derfor Holstebro Kommunes vurdering, at olie og kemikalier skal opbevares i egnede mærkede beholdere på oplagsplads med impermeabel belægning, uden mulighed for afløb. Oplagspladsen skal være under tag og indrettes således, at spild kan opsamles f.eks. ved spildbakke eller betongulv med opkant. Oplagspladsen/spildbakken skal have en størrelse, så den kan rumme indholdet af den største opbevaringsenhed i området, hvis denne lækker.

Indenfor affaldsområdet, er BAT bl.a., at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over eventuelle indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Affald skal registreres og håndteres iht. gældende lovgivning, og affaldet skal løbende bortskaffes iht. ovenstående uden der sker ophobning. Der stilles ikke skærpede vilkår til opbevaring af affald, da forholdene er omfattet af gældende lovgivning. Der stilles vilkår om, at husdyrbruget skal arbejde for at nedbringe affaldsfrembringelsen, og at husdyrbruget ved tilsyn skal redegøre for tiltag.

Afleveres farligt affald på Erhvervs-genbrugspladsen, skal der ved tilsyn på forlangende kunne fremvises en kvittering herpå. Kvitteringen skal opbevares i 5 år.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget med de stillede vilkår lever op til BAT.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Døde dyr

I ansøgningen er det oplyst, at døde dyr opbevares under presenning indtil afhentning af DAKA. De tilmeldes straks ved dødsfald. Generelt aldrig mere end 1-2 døde dyr ad gangen. På et år måske 40-50 døde dyr. Placering fremgår af bilag 3.

I henhold til gældende regler skal selvdøde og aflivede dyr straks fjernes fra besætningen og opbevares på en skyggefuld afhentningsplads i tilknytning til den pågældende besætning. Afhentningsstedet skal ligge i en passende afstand fra produktionsbygninger og offentlig vej. Afhentningsstedet skal ligge ved fast tilkørselsvej og være tilgængelig for opsamlingsmateriellet. Dyrene skal placeres på et underlag, så de er hævet i en passende afstand fra jorden, og hvor det er nødvendigt, skal afhentningspladsen sikres mod ådselædende dyr. I tilfælde hvor dyrene er overdækket, skal dette ske med en fast overdækning, f.eks. kadaverkappe. Alternativt kan dyrene opbevares på frost eller køl.

Selvdøde og aflivede dyr skal inden for 24 timer tilmeldes afhentning til godkendt destruktionsanstalt..

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at placering af en cementeret opbevaringsplads på den ansøgte lokalitet ikke vil medføre væsentlige landskabelige forringelser eller gener for omgivelserne. Fødevarestyrelsen er myndighed vedr. bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr, og da husdyrbruget ved ændring af dyreenhedsdefinitionen pr. 1. august 2009/2010 overstiger 500 DE, så gælder, at henlæggelse af døde dyr skal ske på cementeret underlag, som er sikret mod ådselædende dyr ved indhegning. Herudover skal der udarbejdes en sundhedsrådgivningsaftale med en praktiserende dyrlæge og en smittebeskyttelsesplan med den sundhedsrådgivende dyrlæge. Smittebeskyttelsesplanen skal godkendes af fødevarestyrelsen. Holstebro Kommune vurderer det derfor hensigtsmæssigt, at placeringen af opbevaringspladsen for døde dyr indgår i smittebeskyttelsesplanen for den samlede bedrift.

Ved øget dødelighed i besætningen skal kadaverne opbevares overdækket under kadaverkappe, således at der ikke opstår risiko for uhygiejniske forhold. Der stilles vilkår hertil. Ligeledes stilles der vilkår om, at kadaverpladsen indrettes således, den ikke er synlig i landskabet ved færdsel på offentlig vej.

Holstebro Kommune vurderer, at håndteringen af døde dyr opfylder gældende lovkrav, og derved er der ikke særlige forhold, som taler for vilkår ud over gældende lovgivning. Der gøres opmærksom på, at Fødevarestyrelsen er myndighed på området, og denne kan påbyde, at opbevaringsstedet f.eks. flyttes længere væk fra offentlig vej.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er reguleret tilstrækkeligt igennem gældende lovgivning, og at der ud over vilkåret om håndtering af døde dyr ved øget dødelighed, ikke stillet yderligere vilkår.

Sprøjtemidler og medicin

Opbevaring

Det fremgår af ansøgningen, at kemikalier og sprøjtemidler opbevares i hus J, i et aflåst rum med fast bund, jævnfør bilag 3. Der opbevares så lidt som muligt - dvs. de mængder, som ikke blev brugt i indeværende vækstsæson.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Kemikalieaffald, herunder produkter til rengøring og neutralisering af malkeanlæg m.v., skal opbevares i egnede beholdere (tydeligt mærket med indhold) med tætsluttende låg på tæt bund med opkant og uden mulighed for afløb til kloak, jord, afløb, dræn, vandløb, boringer eller brønde. Oplaget skal i henhold til gældende lovgivning opbevares utilgængeligt børn, dyr og uvedkommende. Oplagringspladsen skal være under tag og indrettet således, at evt. spild kan opsamles i f.eks. en spildbakke.

Håndtering af marksprøjte

Det er i ansøgningen oplyst, at kemikalier påfyldes sprøjten på møddingspladsen, som også fungerer som vaskeplads.

Spild under påfyldning og rengøring af marksprøjter er en væsentlig kilde til punktkildeforurening og til pesticider i overfladevand samt forurening af grundvand. Forurening fra punktkilder kan med få enkle tiltag minimeres.

Der er generelt lovkrav om, at tapstedet, hvor sprøjten fyldes med vand, skal være forsynet med kontraventil, der sikrer mod tilbagesugning af væske fra sprøjtetanken. Påfyldningen af vand skal være styret med vandur eller lignende, der forhindrer overløb af sprøjte-tanken. I forbindelse med påfyldning af sprøjter må der ikke være direkte kontakt mellem vandslange monteret på tapstedet og væsken i sprøjten.

Påfyldning af bekæmpelsesmidler i marksprøjter skal ske på en vaskeplads med opsamling af vaskevand eller på det areal, der skal behandles. Påfyldning i marken må ikke ske mindre end 300 meter fra vandforsyning til drikkevandsformål eller mindre end 50 meter fra hhv. overfladevande, drænsystemers rense- og samlebrønde eller § 3 beskyttet natur.

Vask skal ske på vaskeplads eller det areal, der er blevet behandlet. Vaskevand fra en vaskeplads skal opsamles i gyllebeholder eller anden beholder og udbringes i henhold til bestemmelserne i husdyrbekendtgørelsen. Vaskepladser må ikke etableres nærmere end 50 meter fra hhv. overfladevande, § 3 beskyttet natur eller almen vandforsyning. Afstandskravet til ikke almen vandforsyning er 25 meter.

Nedbør kan afvaske plantebeskyttelsesmidler, der er afsat på ydersiden af sprøjte og traktor. En uvasket sprøjte eller traktor, som er anvendt til udbringning af plantebeskyttelsesmidler, skal derfor placeres på det behandlede areal, vaskeplads med opsamling til gyllebeholder eller anden beholder, eller under tag, så der ikke sker utilsigtet afstrømning af vand med indhold af plantebeskyttelsesmidler til vandmiljø, jord mv.

Gylle med indhold af rester af plantebeskyttelsesmidler, som ikke er godkendt til udendørs anvendelse, skal bortskaffes efter reglerne i bekendtgørelsen om affald.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at kravet om BAT overholdes.

Opbevaring af flydende husdyrgødning

Det er i ansøgningen oplyst, at:

Al produceret kvæggylle skal fremover leveres til Maabjerg Bioenergy A/S. Omladestation Syd er planlagt til at blive placeret på Sørvadvej i en afstand på ca. 1,3 km nordøst for Sørvadvej 26. Rågylle leveres til Omladestation Syd med lastbiler fra Maabjerg Bioenergy A/S fra den nye fortank på ejendommen og afgasset biomasse tages retur til den planlagte nye overdækkede gyllebeholder på 5.000 m³.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Det er desuden oplyst at:

- Gyllen opbevares i 3 gyllebeholdere
- Der udarbejdes logbog over flydelag på den ikke overdækkede gyllebeholder
- Gyllebeholderne på 3.100 m³ og 5.000 m³ er overdækket med fast overdækning
- Beholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen

Malkekøerne er opstaldet i løsdriftsstald med sengebåse med spaltegulv (linespil) og skrabere ovenpå spalterne. Gødningen fra malkekøerne håndteres næsten udelukkende som gylle. Gødning fra opdræt håndteres dels som gylle og dels som dybstrøelse. Kvierne (6-26 mdr.) er opstaldet i samme staldsystem som køerne i den gamle kostald (1.1.1) og går på græs inden for harmoniarealet i 4 måneder om året. Kvierne (0-3 mdr.) vil fremover være opstaldet dels i nye kalvehytter på dybstrøelse og kvierne (3-6 mdr.) på dybstrøelse med lang ædeplads med spalter. Der afsættes 22,94 DE kvæggylle ved afgræsning. Tyrekalvene sælges ved 2-3 ugers alderen.

Af de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet samt beregninger af produceret mængde gylle, bliver der efter udvidelsen opsamlet ca. 7.503 m³ gylle samt 316 m³ afløb fra ensilagepladser og vaskevand, svarende til en opsamlet mængde på 7.819 m³. Øvrige overfladevand fra ensilagepladser udsprinkles via et etableret udsprinklingsanlæg. Der er stillet vilkår om, at udsprinklingsanlægget skal dimensioneres efter retningslinierne i byggeblad 103.09-05.

I nedenstående skema 4 angives gylleopbevaringskapaciteten på husdyrbruget:

Skema 4. Oversigt over gylleopbevaringsanlæg

Opbevaringsanlæg	Byggeår	Sidste 10 års beholderkontrol	Kapacitet [m ³]
Gyllebeholder I	1983	2008	1.015
Gyllebeholder II	2002	tilmeldt	3.100
Ny gyllebeholder III	projekteret	-	5.000
Gyllekanaler (under 1.1.1)		-	500
Ny fortank		-	100
SAMLET OPBEVARINGSKAPACITET:			9.715

* Der er i 2009 indsendt anmodning om 10-års gyllebeholderkontrol

På husdyrbruget er der en opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning svarende til ca. $9.715/7.819 = 14,9$ måneders produktion. Husdyrbruget skal, i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen, mindst råde over en opbevaringskapacitet svarende til mindst 6 måneders tilførsel, om end opbevaringskapaciteten skal være tilstrækkelig til, at husdyrgødningen kan udbringes miljømæssigt forsvarligt. Dette betyder reelt, at et husdyrbrug skal råde over en opbevaringskapacitet svarende til 9 måneders produktion for at sikre, at udnyttelsen af husdyrgødningens næringsstofindhold opfylder kravene i bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.

Fast overdækning af gyllebeholder

Der bliver i forbindelse med udvidelsen etableret fast overdækning på den nye gyllebeholder III på 5.000 m³. Den eksisterende gyllebeholder II på 3.100 m³ blev overdækket i 2007.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Den faste overdækning etableres som en teltoverdækning af kunststof, der udspændes som et telt over hver overbeholder. Gyllebeholder forsynes med en høj centermast af metal eller træ. Teltdugen spændes ud imellem masten og beholderens elementer. Dugen bør holdes fri fra beholderkanten, ellers udsættes dugen for stor slitage. Der frigives svovlbrinte fra gyllen. Svovlbrinte sammen med kondens på dugens underside og ilt fra luften danner svovlsyre, der kan angribe betonen. For at undgå at der drypper kondensvand på betonelementernes indvendige side kan der f.eks. monteres et "skørt" på indvendig side af teltdugen. Det indvendige "skørt" vurderes at være tilstrækkelig sikring mod nedbrydning af betonen, og der er således ikke behov for ekstra kontrol af beholderen. Der stilles vilkår om, at der etableres korrosionssikring. Herudover skilles der vilkår om, at teltoverdækning maksimalt må stå åben i et døgn i forbindelse med omrøring og tømning af gyllebeholder, og at skader på overdækningen skal repareres, ligesom der skal føres logbog over skader.

BAT i forhold til gødningsopbevaring er bl.a. følgende tiltag:

- at udbringningen ikke giver anledning til unødige gener.
- at anlæg til opbevaring af gødning mindst en gang om året tømmes for inspektion for revner/utætheder m.v. og vedligeholdelse.
- at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet på husdyrbruget.
- at flydelag på gyllebeholdere opretholdes, og at flydelaget hurtigt reetableres, når det brydes.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget med de stillede vilkår leves op til BAT.

Påfyldning af gyllevogne

Da der kan benyttes gyllevogne, med påmonteret pumpe og returløb, er det ikke fundet nødvendigt at kræve, at påfyldning af gyllevogne og lignende, foregår på en plads med afløb til en opsamlingsbeholder. Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der opstår spild, ved påfyldning af gyllevogne, kan tilsynsmyndigheden kræve, at påfyldning o.l. skal ske på en plads med afløb til en opsamlingsbeholder.

Erfaringer viser, at gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb ikke medfører spild af husdyrgødning ved påfyldning af gyllevognen. Såfremt påfyldning sker, med en på gyllebeholderen fastmonteret pumpe, skal der forinden etableres en påfyldningsplads med afløb til opsamlingsbeholder. Der stilles vilkår herom.

De generelle regler for pumper anvendt til gyllepumpning blev den 15. september 2008 ændret ved bekendtgørelse nr. 1695 af 19/12 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. I henhold til de nye regler skal pumperør monteret på åbne gyllebeholdere enten svinges ind over beholderen og fastlåses i denne position, eller være forsynet med en afspærringsventil til pumperøret eller lignende foranstaltning, når pumpen ikke anvendes, og ikke er under opsyn. Pumper, der anvendes til tømning af gyllebeholdere, skal være forsynet med en timer eller lignende foranstaltning, der sikrer, at der ikke kan pumpes mere gylle fra beholderen ad gangen, end hvad der svarer til indholdet i en gyllevogn. Pumper skal være forsynet med en afbryder, som sikrer, at pumpen ikke kan sættes i gang utilsigtet. Eldrevne pumper skal, når de ikke anvendes, og ikke er under opsyn, f.eks. ved arbejdsdagens ophør, afbrydes ved hovedtavlen. Afbryderen skal aflåses eller opbevares under aflåste forhold.

Holstebro Kommune vurderer, at forhold omkring pumper er tilstrækkeligt reguleret igennem de generelle regler, og der stilles derfor ikke skærpende vilkår.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Opbevaring af dybstrøelse

Som hovedregel skal fast husdyrgødning (inkl. dybstrøelse) opbevares i en mødding med fast bund og afløb. Komposteret dybstrøelse må dog opbevares i marken såfremt tørstofprocenten er mindst 30 % for ethvert delparti. Dybstrøelse, der har ligget i stald i 3-4 måneder i gennemsnit, er oftest så kompostlignende, at det kan opbevares i marken.

Det vurderes, at opbevaring af dybstrøelseskompst i markstakke er en dårlig ide på store husdyrbrug, da store mængder dybstrøelse i markstakke, let vil kunne give anledning til punktkildeforurening eller gener i form af lugt eller fluer. Opbevaring af dybstrøelse på en møddingsplads nær staldanlæggene sikrer, at møddingen hyppigere bliver kontrolleret mht. lugt og fluer eller anden utilsigtet forurening, end hvis stakkene lå væk fra ejendommen i markstak.

På Sørvadvej 26 produceres der årligt ca. 773 m³ dybstrøelse fra småkalve og ungdyr på dybstrøelse. Kalvemøg fra kalvehytterne er ikke komposteret dybstrøelse og skal lægges overdækket på møddingsplads indtil det er komposteret. Alternativt kan det lægges i gyllebeholderen. Husdyrbruget har på ejendommen opbevaringskapacitet til 600 m³ dybstrøelse. Det er i ansøgningen oplyst at 65 % af dybstrøelsen køres direkte ud og nedpløjes, hvilket svarer til ca. 502 m³. Opbevaringskapaciteten til dybstrøelse er dermed opfyldt.

Ved udmugning i foråret udbringes dybstrøelsen direkte fra stald til mark, hvor den spredes og nedpløjes. Ved udmugning på øvrige tidspunkter bliver gødningen lagt på møddingspladsen.

Sikring af omgivelserne mod gener og forurening

Der stilles vilkår om, at komposteret dybstrøelse, der opbevares i markstak, skal placeres mindst 150 meter fra nabobeboelse uden landbrugspligt, samt at omlastning ved udkørsel af dybstrøelse skal ske minimum 150 meter fra nabobeboelse. Dette af hensyn til at reducere risikoen for gener af lugt og fluer. En omlastning må højst tage en uge.

Der stilles vilkår om, at markstakkene ikke må ligge det samme sted i mere end 1 år og ikke det samme sted igen før efter 5 år. Yderligere stilles der vilkår om, at placeringen af markstakke løbende noteres på kortbilag, som et redskab til sikring af, at vilkår omkring markstakkenes placering overholdes.

Foderrester m.v.

Gødning, foderrester mv. fra den daglige rengøring må ikke opbevares i markstak, da det ikke opfylder kravene i loven for opbevaring af kompost i markstakke, men skal i stedet opbevares på godkendt opbevaringsanlæg f.eks. ensilagesilo, møddingsplads, container beregnet til mødding, gyllebeholder eller lignende.

FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

Ammoniak

Den samlede ammoniakfordampning fra anlægget forventes at være på 2.875 kg N/år, hvilket er en meremission på 924 kg N/år i forhold til førsituationen.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Skema 5. Ammoniakfordampning fra husdyrbrugets staldanlæg.

Beskrivelse	N-emission
Emission fra stalde omfattet af kravet om 15 % reduktion, men eksisterende uændret produktion (Staldafsnit for eksisterende produktion)	18 kg N/år
Emission fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakkrav (staldafsnit hvor udvidelse foregår)	2.142 kg N/år
Emission fra stalde m.v., der ikke er omfattet af det generelle krav	0 kg N/år
Ammoniaktab fra lagre af flydende gylle	504 kg N/år
Ammoniaktab fra lagre af fast gødning	211 kg N/år
Samlet emission efter udvidelse og min. 15 % reduktion	2.875 kg N/år
Meremission	691 kg N/år

I nærværende miljøgodkendelse er som forudsætning valgt at anvende min. 40 % græs i grovfoderrationen og derfor er kravet til ammoniakreduktion 15 % og ikke 25 %. Der stilles vilkår til sikring af dette.

Det generelle krav om ammoniakreduktion – 15 %

Krav om 15 % ammoniakreduktion i forhold til referencesystemet gælder for stalde, hvor der sker etablering, udvidelse eller ændring. Kravet er opfyldt jævnfør IT-ansøgningen. Det vurderes på baggrund af ovenstående, at husdyrlovens beskyttelsesniveau for ammoniak er overholdt. Virkemidler, som er anvendt til at opnå reduktionen, er staldtypen løsdrifts-stald med spaltegulv (linespil i kanal) og skrabere over spalterne i den nye kostald og skrabere over spalterne i den fremtidige kviestald. Desuden etableres fast overdækning på den nye gyllebeholder. Det vurderes på baggrund af ovenstående, at husdyrlovens beskyttelsesniveau for ammoniak er overholdt.

Bufferzonekrav til § 7 naturtyper

Meremissionen er beregnet til 691 kg N/år. Alle staldafsnit og opbevaringslagre ligger længere væk end 1000 meter fra nærmeste naturområder omfattet af lovens § 7. Husdyrbruget er derfor ikke omfattet af afskæringskriterierne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Der stilles ikke skærpede krav til ammoniak på baggrund af § 3 områder i nærheden af husdyrbrugets anlæg.

Lugt

Der udledes lugt fra stalde, gyllebeholdere m.v. De primære kilder til lugt fra dyrehold er staldventilationsluft samt håndtering og opbevaring af husdyrgødning. Mange forhold kan influere på lugtemissionen fra stalde. Ud over arten, antallet og størrelsen af dyreholdet er det fx staldindretning, ventilationssystem, strøelse, gødningshåndtering, fodring, drikkevandssystem samt hygiejne i stalden.

Reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen har bl.a. til formål at begrænse lugtgener. Normalt vil der ikke forekomme påtaleverdige lugtgener fra aktiviteter vedrørende gødningshåndtering og -opbevaring, når reglerne i denne bekendtgørelse efterleves.

Lugt fra ventilation af stalde udgør et særligt problem, som der ikke fuldt ud tages højde for ved bekendtgørelsens fastsættelse af minimumskrav til afstande mellem stald og nabo-ejendomme.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Lugtemissionen fra husdyrbruget skal vurderes ud fra to modeller der omtales FMK-modellen og Ny Lugtvejledning. Det er i skemaet angivet, hvilken af de to modeller der giver den længste geneafstand.

Beregning af geneafstande efter FMK vejledningen og 'Ny Lugtvejledning'

Områdetype	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand ansøgt drift	Geneafstand nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt
Byzone	411 meter (ny model)	-	-	-	Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	272 meter (ny model)	-	-	-	Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig (ikke landbrugspligt)	104 meter (ny model)	-	-	-	Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

Staldmanagement

Der er langt til nærmeste nabo som er Skjernvej 175, som ligger 286 m nordvest for husdyrbruget. Staldanlæggene på Sørvadvej 26 er naturligt ventileret og lugtgener fra en kvægejendom vedrører sjældent dyreholdet.

Gødningshåndtering

Holstebro Kommune vurderer at eventuelle gener fra omrøring af gylle vil være minimale, da rågylle med jævne mellemrum flyttes til omladestation Syd eller transporteres direkte til Maabjerg Bioenergy A/S.

Den afgassede biomasse returneres til de 2 overdækkede gyllebeholdere på Sørvadvej 26. Evt. lugtgener vurderes at være minimale.

Til sikring af, at der ikke sker en uacceptabel lugtemission fra gyllebeholdere, stilles der krav om, at såfremt overdækningen ikke er helt tæt pga. skader, skal overdækningen straks repareres.

Samlet vurdering for lugt

Nr. Felding er den nærmeste by, og den ligger over 1,6 km nord-nordvest for anlægget. Nr. Felding, der er også den nærmeste samlede bebyggelse, ligger over 2 km fra anlægget, mens Skjernvej 175, der er den nærmeste nabo, ligger over 286 m fra anlægget. De planmæssige forhold fremgår af bilag 4.

Beregningerne viser, at genekriterierne i forhold til byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig er overholdt efter beregningsmodellerne. Hvorvidt en lugtpåvirkning opleves som generende afhænger af modtagerens tolerancetærskel samt af lugtpåvirkningens intensitet og varighed. På baggrund heraf vurderes det, at husdyrbruget ikke vil give anledning til væsentlige gener hos de omkringboende.

Lugt fra opbevaringslagre er ikke medtaget i ovenstående beregninger, da gyllebeholderne er omfattet af de generelle afstandsregler. Der stilles ikke skærpede krav til gyllebeholdere eller udbringningspraksis, da der ikke forventes at være væsentlige lugtgener herfra i forhold til omkringboende.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Der stilles vilkår om, at såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at der forekommer lugtgener, der er væsentligt større end der kan forventes, ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om lugtmålinger og om, at der skal indgives og gennemføres projekter for afhjælpende foranstaltninger.

Hvis tilsynsmyndigheden vurderer, at lugtgenerne er væsentligt større end forventet på baggrund af grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen jf. de stillede vilkår kræve udført lugtmålinger og at der gennemføres projekter for at afhjælpe lugtgenerne.

Transport

Transporter på offentlig vej sker i forbindelse med håndtering af dyr, mælk, dybstrøelse, rågylle og afgasset biomasse, korn, halm og foderstoffer m.v. Omkring forårs- og høstarbejde vil markarbejdet betyde intensiveret trafik på og omkring anlægget. De daglige transporter foregår indenfor normal arbejdstid. Sæsonbetonede transporter kan dog foregå hele døgnet.

Den daglige transport foregår med enkelte undtagelser indenfor normal arbejdstid. Mælk afhentes hver 2. dag, og tidspunktet afhænger af mejeriets ruteplanlægning, hvorfor afhentning af mælk kan forekomme udenfor normal arbejdstid. Antallet af transporter fremgår af skema 6.

Dybstrøelse fra Sørvadvej 26, svarende til 46,49 DE og 518,85 DE i kvæggylle, svarende til i alt 565,34 DE afsættes til Maabjerg Bioenergy A/S. Dette vil give et ukendt antal transporter. Maabjerg Bioenergy A/S stiller lastbiler til rådighed for transport til Omladestation Syd, hvorfra rågyllen pumpes til biogasanlægget i Måbjerg via rørledning. Dybstrøelsen transporteres direkte til biogasanlægget i lastbil.

Der modtages 9 DE i minkgylle fra Sørvadvej 23, som forpagter jorden ud til Sørvadvej 26. Derudover returneres 335,00 DE i afgasset biomasse fra Maabjerg Bioenergy A/S. Den afgassede biomasse aftappes fra Omladestation Syd og omlades til overdækkede gyllebeholdere på Sørvadvej 26. En stor del af den afgassede biomasse kan transporteres direkte ud i marken uden, at der skal anvendes offentlig vej. For de øvrige marker gælder, at gyllekørsel foregår ad nærmeste offentlig vej, jævnfør bilag 7.

Maabjerg Bioenergy A/S står for afsætning af de øvrige 230,34 DE i afgasset biomasse. Arealerne skal indsendes til Holstebro Kommune til vvm-screening, inden afsætning iværksættes.

Skema 6. Oversigt over antallet af årlige transporter:

Type	Antal transporter		
	før udvidelse	efter udvidelse	% ændring
Indkøbte foderstoffer	18	30	67
Fyrings- og dieselolie	6	7	17
Husdyr til/fra husdyrbruget	25	25	0
Mælk	182	182	0
Husdyrgødning/afgasset biomasse	60	160	167
Grovfoder / ensilage	150	150	0
Handelsgødning	1	1	0
Dyrlæge	50	60	20
Døde dyr	40	50	25
Antal transporter i alt	532	665	25

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Færdsel på offentlig vej reguleres af politiet og henhører under færdselsloven og øvrige bestemmelser, der er fastsat af Justitsministeriet. Husdyrbrugets trafikale belastning af omgivelserne skal vurderes i forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse, inden afgørelse om godkendelse træffes. Efter dette tidspunkt kan selve trafikken ikke reguleres af miljømyndigheden. Ved vurdering af hensigtsmæssig lokalisering af husdyrbruget indgår til- og frakørselsforholdene for husdyrbruget. Hvis kørsel forbundet med husdyrbruget medfører væsentligt øgede trafikale- og miljømæssige gener i nærområdet (f.eks. mange transporter igennem landsbyområder m.v.), og hvis disse gener ikke kan afhjælpes ved valg af alternative til- og frakørselsforhold, kan det indgå i overvejelserne, hvorvidt kommunalbestyrelsen skal meddele afslag på godkendelse til etablering af udvidelse af et eksisterende husdyrbrug.

Det er især antallet af gødningstransporter der vil blive forøget markant. I forbindelse med omladning af rågylle og afgasset biomasse vil transporterne normalt ligge i dagtimerne. Der vil være øget trafik på Sørvadvej, da flere ejendomme i området er tilmeldt Maabjerg Bionergy A/S. Der er mulighed for etablering af rørledninger til Omladestation Syd i fremtiden, hvis behovet opstår. Det forventes dog ikke, at støjen fra transporterne vil være væsentligt belastende for omgivelserne.

Udvidelsen i DE er på 103 %. Det samlede antal transporter øges ikke tilsvarende, og antallet af transporter vurderes ikke at ligge over, hvad man kan forvente omkring et husdyrbrug.

Holstebro Kommune har vurderet, at transportbelastningen som følge af udvidelse af husdyrbruget ikke forøges væsentligt. Hovedparten af den øgede transportbelastning til og fra husdyrbruget sker som følge af flere gødningstransporter til Omlade station Syd, udkørsel af afgasset biomasse og transport af indkøbt foder til husdyrbrugets anlæg. Herudover skal det påpeges, at det ved regulering af husdyrbrug er praksis, at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde, og beboere af boliger i landzonen må derfor acceptere visse ulemper, som kan være forbundet med at være nabo til et landbrug.

Ved hensynsfuld kørsel til og fra husdyrbruget kan støjen herfra minimeres. For at mindske gener skal transport primært foregå indenfor normal arbejdstid. Sæsonbetonet arbejde kan dog forekomme udenfor disse tidspunkter, men skal søges begrænset.

Rengøring af offentlig vej

Herudover skal det bemærkes, at der, ved tilsvining af det offentligt tilgængelige vejareal i forbindelse med arbejdskørsel, skal opstilles skilte, der informerer andre trafikanter om forholdene. Det offentlige vejareal skal rengøres efter arbejdskørselens ophør, jvf. færdselslovens kapitel 14. Politiet er myndighed herfor, hvorfor forholdet ikke reguleres i denne miljøgodkendelse.

BAT i forbindelse med transport er bl.a.:

- at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel,
- at transport primært foregår indenfor normal arbejdstid.

Det vurderes, at transport til og fra husdyrbruget med de stillede vilkår lever op til kravet om BAT, og at transporterne kan foregå uden væsentlige miljømæssige gener for de omkringboende.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Støj

Støjkilder på husdyrbruget består primært af transport, indblæsning af foder og kørsel med grovfoder. Det er i ansøgningen oplyst, at fuldfodervognen fyldes hver morgen mellem kl. 6 og 9. Transport og indblæsning af foder sker periodisk og primært i dagtimerne. Korntrørringsanlægget vil køre nogle få timer/dage i forbindelse med høst.

Den nærmeste nabo ligger på Skjernvej 175. Herfra er afstanden til den planlagte gyllebeholder ca. 286 m, afstanden til kostalden er ca. 400 m. Holstebro Kommune vurderer, at støj fra husdyrbruget ikke vil være til gene for nabo og omkringliggende.

Miljøstyrelsen har udarbejdet en række vejledende støjgrænser for virksomheder i det åbne land. Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelse af miljøgodkendelsen, og det faktuelle støjniveau kendes derfor ikke, og kan ikke sammenholdes med de vejledende støjgrænser. For at imødekomme eventuelle støjgener for de omkringboende fastsættes der vilkår om, at de vejledende støjgrænser skal overholdes. Såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt Holstebro Kommune finder det nødvendigt, kan der kræves udført støjmålinger/beregninger efter nærmere definerede anvisninger, så det kan godtgøres, at støjgrænserne overholdes.

Det vurderes, at kravet om BAT er opfyldt, ved almindelig anvendelse af de pågældende støjkilder indenfor normal arbejdstid, og ved de stillede vilkår.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at støj fra husdyrbruget ikke vil medføre ikke-uvæsentlige gener for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelsen af miljøgodkendelsen.

Der fastsættes vilkår om, at såfremt der opstår gener for de omkringboende, eller såfremt Holstebro Kommune finder det nødvendigt, kan der kræves udført støjmålinger/ beregninger efter nærmere definerede anvisninger. Der meddeles vilkår iht. Miljøstyrelsens vejledende støjkrav.

Ud fra ovenstående vurderes det, at BAT i forbindelse med støj er overholdt. Såfremt der ændres ved eksisterende stalde eller anlæg, der kan medføre ændring i støjniveauet for de omkringboende, skal projektet vurderes iht. principperne for BAT.

Støv

Der kan opstå støvgener ved levering af foder/indblæsning i silo, kørsel på grusveje, høstarbejde og lign. Ved udvidelsen vil foderforbruget stige, og det må forventes, at støvgener fra levering af foder og indblæsning i siloer vil øges. Det vurderes dog primært at være lokalt på ejendommen, og ikke en væsentlig gene for de omkringboende eller trafikanter. Støvgener må også påregnes i kortere perioder under høstarbejdet. Der vurderes dog ikke at være tale om støvgener af væsentlig karakter, som ligger udover det forventelige.

I tørre perioder kan der opstå støvgener ved kørsel på grusveje mellem markerne, men det vil være af en begrænset og lokal karakter, og forventes ikke at genere omkringboende eller trafikanter.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Husdyrbruget er beliggende relativt langt fra naboer og lign. Der stilles på baggrund af ovenstående kun vilkår vedrørende støvgener, for så vidt angår transport, og det vurderes, at kravet om BAT er opfyldt ved almindelig god landmandspraksis og den beskrevne håndtering af foder.

Lys

Det er i ansøgningen oplyst, at der er arbejdslys i enderne af de to store stalde mod syd, bl.a. ved malkerummet - de tændes manuelt. Idet ejendommen ligger frit i landskabet uden naboer tæt på virker det usandsynligt at naboer eller trafikanter generes af arbejdslyset eller den dæmpede natbelysning.

Det vurderes, at lys ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkring boende, da der er stillet vilkår om etablering af slørende beplantning om nybyggeriet, som også vil virke skærmende mod lyset.

I henhold til BREF-notatet er det BAT at reducere energiforbruget gennem anvendelse af lavenergibelysning. Holstebro Kommune vurderer derfor, at husdyrbruget lever op til BAT.

Spildevand

Spildevand, herunder husholdnings- og processpildevand fra husdyrbruget håndteres som angivet i nedenstående skema:

Spildevandstype	Håndtering
Tag- og overfladevand	Ledes til faskine, som etableres i forbindelse med nybyggeri af kostald.
Vand fra ensilageplads	Til udsprinklingsanlæg eller gylletank
Vaskevand fra stalde	Ledes til gylletank
Husspildevand	Ledes til septiktank, der er tilmeldt den kommunale tømningsordning
Vaskevand fra mælke/malkeanlægget	Ledes til gyllekanaler
Regnvand fra kalvehytter	Ledes til gylletank

Forhold omkring ejendommens husspildevand reguleres ikke i denne godkendelse. I forbindelse med revision af kommunens spildevandsplan kan ejendommen evt. blive pålagt at forbedre spildevandsforholdene på ejendommen.

Tagvand fra den eksisterende staldbygninger og overfladevand fra udenomsarealer ledes i nudrift primært til dræn gennem en mergelgrav. I fremtiden skal tagvand fra den kommende kviestald (1.1.1.) ledes til faskine og nedsives. I forbindelse med etablering af den nye kostald (1.1.7.), skal tagvandet ledes til faskine og nedsives.

Byggeri og Ejendomme, Holstebro Kommune er myndighed på området og skal godkende anlægget. Der stilles vilkår herom.

Spinkleranlæg til udspredning af overfladevand fra ensilagepladser

Ansøger har ikke indsendt en komplet beskrivelse af anlægget, men Holstebro Kommune har ved at tidligere miljøtilsyn konstateret, at udsprinklingsanlægget er etableret. Ansøger skal således sikre sig, at anlægget lever op til de i miljøgodkendelsen stillede vilkår og at dimensioneringen af anlægget er korrekt.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Holstebro Kommune stiller derfor vilkår til anlægget ud fra generelle betragtninger om den nødvendige dimensionering m.v., for at sikre, at anlægget ikke vil give anledning til forurening af det omgivende miljø.

Ensilagepladserne er ca. 3.400 m². Ved kraftige regnskyl på 25 mm/time, som har en gentagelsesperiode på ca. 35 år, svarer det til 95 m³ regnvand på 1 time, hvis opsamlingsarealet er 3.800 m². I henhold til byggeblad nr. 103.09-05 af 8. oktober 2009 kræver et opsamlingsareal på 3.800 m² en opsamlingsbrønd med bufferkapacitet på min. 100 m³ og pumpen skal kunne pumpe 10 m³/time. Til at bortskaffe overfladevandet skal bruges et udsprinklingsområde på minimum samme areal som opsamlingsarealet. Byggebladet er baseret på en gennemsnitlig nedbør på 700 mm/år, som i Midt- og Vestjylland er højere end landsgennemsnittet. Jævnfør DMI ligger nedbøren gennemsnitligt på 781 mm/år, målt i perioden 1961-1990. Nedbørsmængden siden 1990 er muligvis steget, og ifølge DMIs klimamodeller forventes episoder med kraftig nedbør fremover at blive hyppigere. Efter som regionens gennemsnitsnedbør ligger ca. 11 % højere end landsgennemsnittet, vurderer Holstebro Kommune at udsprinklingsanlægget bør dimensioneres ca. 11 % større end byggebladet foreskriver, hvilket svarer til, at de 3.400 m² opsamlingsareal regnes som 3.800 m². Der stilles vilkår til sikring heraf.

Der vil være et mindre udtræk af næringsstoffer fra den opbevarede ensilage samt evt. spild ved læsning af fodervogne m.v. Mængden af næringsstoffer vurderes at være meget lille i forhold til den samlede volumen. Ved overløb af anlægget, ved f.eks. episoder med usædvanligt kraftig nedbør, vil overfladevandet løbe ind mod bygningerne eller mod arealet som ligger mod nordøst. Der er forholdsvis langt til vandløb. Der vurderes på baggrund heraf ikke at være behov for skærpende vilkår til sikring mod afløb til overfladevand.

Med de stillede vilkår vurderes det, at der kan etableres et udsprinklingsanlæg til regnvand fra ensilagesiloerne, uden væsentlige miljømæssige konsekvenser for omgivelserne. Der gøres opmærksom på, at anlægget skal forhånds anmeldes til Holstebro Kommunes afdeling for Byggeri og Ejendomme.

Skadedyr

Rotter

Ejendommen er tilmeldt kommunal rottebekæmpelsesordning, der besøger ejendommen efter behov. Forebyggelse ved renholdelse af stalde mv. for foderrester mv.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er tilstrækkeligt reguleret i gældende lovgivning, da husdyrbruget, i henhold til miljøbeskyttelseslovens bestemmelser, er forpligtiget til at sikre, at bygninger bliver fornuftigt vedligeholdt og fremtræder i gennemført renholdt stand, så rotternes leveduligheder på ejendommen begrænses mest muligt. Dette betyder, at husdyrbruget skal sikre, at affald eller foder ikke er tilgængeligt for f.eks. rotter, undgå rod på husdyrbruget og kontrollere rottesikringen ved døre, vinduer, rørgennemføringer og ventilationsåbninger, riste, lyskasser, skakte etc., bevoksninger, evt. ru mure, tagkonstruktioner, facaden generelt, kloaksystemets tilstand samt anmelde rotter og rette sig efter påbud meddelt af kommunalbestyrelsen.

Fluer

Fluer forbygges og bekæmpes ved hyppig renholdelse af kalve-, kælvnings- og sygebokse.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Det er i ansøgningen oplyst, at der muges ud i kalveboksene hver 10. dag i sommerhalvåret ved de små kalve under 6 mdr. for at bryde fluernes cyklus. Møget lægges på møddingsplads og dækkes straks til.

Der skal på husdyrbruget foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium. Såfremt husdyrbruget skulle give anledning til fluegener for omkringboende, stilles der vilkår om, at Holstebro Kommune kan forlange, at der føres en journal over fluebekæmpelsen.

Driftsforstyrrelser eller uheld

Overpumpning af gylle

Overpumpning af rågylle vil i fremtiden ske til lastbiler fra Maabjerg Bioenergy A/S. Overpumpning af afgasset biomasse til gyllevogn skal ske under konstant opsyn. Der vil i miljøgodkendelsen ikke blive stillet vilkår til anvendelse af dødemandsknapper, timere og lign. i forbindelse med gylleanlæg, da det er Holstebro Kommunes opfattelse, at disse forhold er reguleret i eksisterende lovgivning, jvf. afsnit under påfyldning af gyllevogne.

Gylleuheld

En væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af rågylle/afgasset biomasse. Såfremt en gyllebeholder eller pumpeledning springer læk eller en pumpe starter utilsigtet vil gyllen pga. terrænets fald, løbe mod nordøst, eventuelt mod vest. Arealet, som er ejet af en nabo, er ifølge Holstebro Kommunes oplysninger drænet. Det bør undersøges om der er drænbrønde i naboskel. Nærmeste vandløb er Tilløb til Gryde Å, ca. 540 m vest for husdyrbruget, fremgår af bilag 10.

Ansøger har oplyst, at der i tilfælde af gylleudslip er et lille afløb ved hus J med afløb til dræn. Den kan hurtigt lukkes af med en halmballe. Holstebro Kommune stiller derfor i miljøgodkendelsen vilkår om, at disse forholdsregler skal være udførligt beskrevet i beredskabsplanen for husdyrbruget.

Bekæmpelsesmidler

Hvis bekæmpelsesmidler ved uheld blandes eller klumper sammen i sprøjtebeholderen, således at de ikke kan anvendes i en afgrøde, skal den ubrugelige sprøjtevæske bortskaffes som affald. Det samme gælder for større spild, som opsamles i forbindelse med uheld. Godkendelsesmyndigheden skal underrettes herom ved uheld. I akutte situationer skal beredskabet underrettes via 112. Godkendelsesmyndigheden skal klassificere affaldet som enten farligt affald eller ikke-farligt affald, og affaldet skal bortskaffes efter reglerne i affaldsbekendtgørelsen, herunder Holstebro Kommunes affaldsregulativ.

Beredskabsplan

Der er Holstebro Kommunes opfattelse at en beredskabsplan er til stor hjælp for landmanden samt ansatte, såfremt der skulle ske et uheld, både med hensyn til små hændelser som f.eks. oliespild og store som f.eks. gylleudslip, brand o.l.

Beredskabsplanen giver landmanden en mulighed for at gennemgå bedriften, og foretage en risikovurdering af, hvorvidt der skal ændres på indretning og drift således, at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres. I forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse er det oplyst til Holstebro Kommune, at en beredskabsplan er under udarbejdelse.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Beredskabsplanen skal indeholde et selvstændigt afsnit om afhjælpende foranstaltninger ved gylleudslip til arealerne nordøst og vest for anlægget, herunder placering af drænbrønde.

BAT er bl.a.:

- at husdyrbruget har en beredskabsplan der skal benyttes i tilfælde af uheld eller lignende på husdyrbruget.
- at alle der arbejder på husdyrbruget er bekendt med beredskabsplanens indhold og ved hvor den kan findes.
- at beredskabsplanen hænges op synligt flere steder på husdyrbruget.
- at beredskabsplanen løbende holdes ajour i forhold til husdyrbrugets drift.

Der stilles vilkår til sikring af ovenstående. Beredskabsplanen er medsendt miljøgodkendelsesansøgningen, og fremgår af bilag 15.

Renere teknologi og ressourcestyring

Miljø- og ressourcestyring bygger på et helhedsprincip om at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen, herunder at udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige stoffer, at gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet, samt at minimere forbruget af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tab til omgivelserne bliver minimeret, under hensyntagen til produktionens lønsomhed.

Renere teknologi er samtidig det bærende element i husdyrloven og i miljøbeskyttelsesloven. Loven pålægger alle et ansvar, og som landmand kan man selv indføre renere teknologi og påvirke andre til at indføre renere teknologi, bl.a. ved at stille krav, når der købes ind.

På husdyrbruget er der iværksat følgende tiltag for renere teknologi, herunder besparelser på vand og el:

Energi	▪ Pladekøler, isbank til nedkøling af mælk ▪ Varmen genanvendes til opvarmning i stuehuset ▪ Lyset i ko- og kvistaldene er om natten med natdæmpning, som er 20 % af normal lysmængde. ▪ Naturlig ventilation ▪ Frekvensstyret vacuumpumpe til malkerobotterne
Vand	▪ Varmt vand opvarmes delvist ved mælknedkøling ▪ Små drikkekar med mindre vandspild ▪ Nye malkerobotter med mindre vandspild.
Management	▪ Forbrug af vand, energi, foder, pesticider og handelsgødning registreres. ▪ Der er udarbejdet mark- og gødningsplaner og sprøjteplaner. ▪ Konsulent bistand til grovfoderanalyser og udarbejdelse af foderplaner, så fodringen optimeres løbende gennem året. ▪ Der er lavet udkast til beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet. ▪ På husdyrbruget forefindes en arbejdspladsvurdering (APV). Landmanden og de 2 ansatte deltager i erfagrupper, kurser og efteruddannelse - Der foretages daglig tjek og løbende service på anlægget efter behov.
Ammoniak	▪ Der er valgt spaltegulve med linespil i kanal og skrabere ovenpå, som iflg. MST sidestilles med faste drænedede gulve mht. ammoniakemission. ▪ Der etableres fast overdækning på den nye gyllebeholder på 5.000 m³.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

- Kørerne overbruses i stalden i varme perioder.

Ressourceforbruget vurderes for at sikre, at husdyrbruget udvikler sig i takt med de stigende krav til ressourcebevidsthed og miljøforhold. Forbruget af ressourcer på husdyrbruget består primært af vand, el og olie:

Skema 7. Husdyrbrugets ressourceforbrug.

Type	Forbrug før udvidelse	Forventet forbrug efter udvidelsen	% ændring
EL forbrug [kWh]	75.000	140.000	86 %
Vand [m ³]	8.200	16.350	99 %
Olie [liter]	12.000	13.000	8 %

Det er i ansøgningen oplyst, at elforbruget registreres hver måned. Desuden udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning dokumenteres. Der vil i overensstemmelse hermed blive stillet vilkår om løbende registrering af ressourceforbruget med henblik på at sikre, at der løbende er fokus på at reducere forbruget.

Dertil kommer elforbrug til evt. markvanding og korntørring, som varierer meget afhængig af vejrliget.

Ud fra energiguident (www.energiguident.dk) er energiforbruget pr. årsko 870 kWh. Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbrugets husdyrsammensætning modsvarer et standard husdyrbrug på 408 køer uden opdræt (588,3 DE/1,44 ko/DE). Det forventede energiforbrug er derfor omkring 355.000 kWh. Hertil kommer drift af korntørring, markvanding etc. Et anslået forbrug på 140.000 kWh vurderes derfor umiddelbart at være underestimeret. Ifølge energiguident er det udfodring, mælkekøling og ventilation, der giver det største strømforbrug på et kvægbrug. På Sørvadvej 26 genvindes varmen fra mælkenedkøling til opvarmning af vand og stuehus og alle stalde er naturligt ventilerede, så husdyrbruget har allerede søgt at nedbringe strømforbruget.

For at sikre fokus på muligheder for energibesparelser, stilles der vilkår om, at husdyrbruget i forbindelse med projektering af det nye byggeri gennemgås af en energikonsulent med henblik på implementering af lønsomme ressourcebesparende teknologier. Det er Holstebro Kommunes opfattelse, at en energigennemgang f.eks. skal tage udgangspunkt i Videnscenter for Landbrugs energisparekatalog, og som minimum skal indeholde en beskrivelse og vurdering af de aktuelle forhold samt mulighederne for indførelse af energibesparende teknologi vedr. belysning, køle- og fryseanlæg, varmeanlæg, ventilationsanlæg, maskinel og lign. samt de heraf afledte forhold, såsom f.eks. varmegenindvindingspotentialer, pumpetyper etc. Gennemgangen skal herefter foretages hvert 5. år. Der stilles vilkår om, at 5-års lønsomme teknologier som udgangspunkt skal indføres. En energifaglig person kan f.eks. være en konsulent fra et el-selskab eller lign.

Management er i henhold til Holstebro Kommunes opfattelse, at der foreligger

- planer for relevant uddannelse og efteruddannelse af personale,
- regnskab med forbrug af vand, energi, dyrehold, affald, gødning og husdyrgødning,
- planer for håndtering af uheld, ulykker og utilsigtede emissioner,
- reparations- og vedligeholdelsesplaner for udstyr,
- plan for rengøring af område og planer for minimering af gener ved udbringning af husdyrgødning/afgasset biomasse.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Malkeanlæg

Mælkekølingsanlægget kontrolleres løbende og der føres logbog.

Det bemærkes, at der på et gennemsnitligt kvægbrug bruges op til 15 % af energiforbruget på mælke/malkeanlægget. Anlægget skal derfor vurderes løbende mht. vedligeholdelse/rengøring m.v.

I husdyrgødningsbekendtgørelsen er der fastsat en lang række krav til anlæg, indretning og drift af husdyrbrug, som gælder for alle husdyrbrug. En lang række af disse anlæg og indretninger bygger på anvendelse af renere teknologi eller den bedst tilgængelige teknologi (BAT).

I godkendelsen stilles der desuden vilkår om, at husdyrbrugets malkeanlæg løbende og minimum 1 gang om året skal gennemgås af køleteknikere med henblik på at sikre, at anlægget kører energimæssigt optimalt. Servicen skal noteres i driftsjournal og kontrolrapport skal være tilgængelig for tilsynsmyndigheden.

For at forbedre den generelle miljømæssige drift er BAT bl.a. følgende:

- at husdyrbruget gennemgås med henblik på besparelse på el-forbrug og andre energikilder, evt. sammen med husdyrbrugets energiselskab/konsulent.
- at der føres regnskab over forbrug af vand, energi, foder samt kunstgødning.
- at vandingssystemet vedligeholdes, således at vandspild undgås.
- at der anvendes energibesparende belysning.
- at opdage og reparere eventuelle lækager hurtigst muligt.
- at anlæg og maskiner til stadighed renholdes og vedligeholdes, således at de fungerer optimalt.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbruget, med de stillede vilkår, lever op til BAT på management. Herunder skal det påpeges, at tiltag til minimering af gener ved udbringning af husdyrgødning er behandlet senere i miljøgodkendelsen.

Husdyrbrugets udbringningsarealer

Drift af husdyrbrugets arealer

Husdyrgødning og returneret afgasset biomasse udbringes på udspretningsarealer, der er ejet eller forpagtet af husdyrbruget på Sørvadvej 26, 7500 Holstebro. Maabjerg Bioenergy A/S står for afsætning af den øvrige afgassede biomasse.

Husdyrgødningen er sammensat, som det fremgår af nedenstående skema x.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Skema 8. Næringsstofsammensætning og husdyrgødningstyper til- og fraført husdyrbruget.

Besætning	Gødningstype	Kg N	Kg P	DE
Tilført ejede og forpagtede arealer				
Maabjerg Bioenergy A/S	Afgasset biomasse	33.500	2.138	335,00
John Frederiksen, Sørvadvej 23	Minkgylle	1.000	260	9,00
Afsat ved afgræsning	kvæggylle	1.717	353	22,94
Maabjerg P tilført op til P-balance	Anden organisk P	0	1.248	0,0
I alt		36.413	4.011	366,94
Fraført til aftalearealer				
Maabjerg Bioenergy A/S afsætter	Afgasset biomasse	100-120 kg N/DE	-	230,34

Sammensætningen af husdyrgødningen/afgasset biomasse har betydning for den vurdering Holstebro Kommune foretager af miljøpåvirkningen ved udbringning af husdyrgødning. Der stilles derfor vilkår om, at sammensætning og maksimal mængde af husdyrgødning, der modtages på ejendommen, ikke må afvige fra det i skema 8 angivne. Indholdet af kvælstof i den afgassede biomasse fra Maabjerg Bioenergy forventes at variere mellem 100 og 120 kg N/DE. I skemaet er der ikke angivet eksakte mængder som fraført fra Maabjerg Bioenergy A/S, da disse ikke er kendt.

De ejede og forpagtede udspretningsarealer udgør 159,84 ha, hvoraf 36,9 ha er forpagtede. Udspretningsarealerne er fordelt i henhold til skema 9 og er beliggende i henhold til bilag 6.

Skema 9. Fordeling af udspretningsarealer i relation til ejerforhold, mark nr. og arealstørrelse.

Marknr	Ha	Ejerforhold
Ejede arealer		
1-0	6,65	Sørvadvej 26, 7500 Holstebro
3-0	11,44	Sørvadvej 26, 7500 Holstebro
5-0	6,60	Sørvadvej 26, 7500 Holstebro
7-0	1,98	Sørvadvej 26, 7500 Holstebro
9-0	3,88	Sørvadvej 26, 7500 Holstebro
10-0	6,05	Sørvadvej 26, 7500 Holstebro
11-0	4,62	Sørvadvej 26, 7500 Holstebro
12-0	3,75	Sørvadvej 26, 7500 Holstebro
13-0	8,67	Sørvadvej 26, 7500 Holstebro
16-0	9,21	Sørvadvej 26, 7500 Holstebro
20-0	2,46	Sørvadvej 26, 7500 Holstebro
21-1	1,93	Sørvadvej 26, 7500 Holstebro
21-2	2,31	Sørvadvej 26, 7500 Holstebro
21-3	0,99	Sørvadvej 26, 7500 Holstebro
21-4	3,42	Sørvadvej 26, 7500 Holstebro
23-0	10,28	Sørvadvej 26, 7500 Holstebro
25-0	8,23	Sørvadvej 26, 7500 Holstebro
35-0	9,33	Sørvadvej 26, 7500 Holstebro
36-0	11,11	Sørvadvej 26, 7500 Holstebro
37-0	10,03	Sørvadvej 26, 7500 Holstebro
	122,94	ha ejede arealer
Forpagtede arealer		
22-0	5,45	John Brian Frederiksen, Sørvadvej 23, 7500 Holstebro
22-1	0,71	John Brian Frederiksen, Sørvadvej 23, 7500 Holstebro
26-0	1,17	Verner Hedegård, Skjervevej 175, 7500 Holstebro
27-0	1,15	Verner Hedegård, Skjervevej 175, 7500 Holstebro
28-0	1,48	Verner Hedegård, Skjervevej 175, 7500 Holstebro
40-0	1,76	Peder Christian Ejsing, Sørvadvej 25, 7500 Holstebro

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Marknr	Ha	Ejerforhold
41-0	8,60	Peder Christian Ejsing, Sørvadvej 25, 7500 Holstebro
50-0	12,89	Jens Ole Kristensen, Flodgårdvej 11, 7500 Holstebro
51-0	3,69	Jens Ole Kristensen, Flodgårdvej 11, 7500 Holstebro
	36,90	ha forpagtede arealer
I alt	159,84	ha forpagtede og ejede arealer
Gylleaftalearealer		
		Maabjerg Bioenergy A/S afsætter 230,34 DE i afgasset biomasse

Forudsætninger for arealdriften

I henhold til husdyrlovens § 17, stk. 3 og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen §§ 15 og 16 må der ikke ske ændringer i udbringningsarealet eller indgås aftaler om udbringning af husdyrgødning på tredjemands arealer uden forudgående godkendelse fra godkendelsesmyndigheden. Der må ikke modtages slam eller andet affald med næringsstofindhold til udbringning på marker eller lignende.

Der stilles vilkår om, at der til enhver tid over for Holstebro Kommune skal kunne fremlægges diverse sædskifteplaner, gødningsplaner eller lignende, som dokumenterer, at gødningen udbringes og opbevares miljømæssigt forsvarligt i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Harmonikrav

I husdyrgødningsbekendtgørelsen stilles der krav om et bestemt forhold mellem det areal, der kan anvendes til udbringning af husdyrgødning på bedriften, og den mængde husdyrgødning, der udbringes (harmonikrav).

På Sørvadvej 26 anvendes undtagelsesbestemmelsen i husdyrgødningsbekendtgørelsens bilag 2, hvor det er tilladt kvægbrug at udbringe husdyrgødning/afgasset biomasse med op til 2,3 DE/ha, hvis der på bedriften indgår mere end 70 % grovfoder i sædskiftet. K12 sædskiftet skal anvendes ved denne undtagelse.

Undtagelsesbestemmelsen i husdyrgødningsbekendtgørelsen er ifølge Plantedirektoratets oplysninger også gældende for modtagelse af afgasset biomasse, såfremt Maabjerg Bioenergy A/S kan dokumentere, at kvælstofindholdet ikke overstiger 100 kg N/DE afgasset biomasse.

For at opfylde husdyrgødningsbekendtgørelsens harmonibestemmelser (forholdet mellem størrelse af dyrehold og udbringningsareal) for husdyrgødningen, der udbringes på ejede og forpagtede arealer, skal der være et udbringningsareal på minimum 159,54 ha til rådighed. Der er 159,84 ha til rådighed, hvorfor det generelle harmonikrav er opfyldt. Det svarer til, at husdyrgødning/afgasset biomasse i ansøgningen udbringes med 2,3 DE/ha. Der stilles vilkår til dette.

BAT i forhold til udbringningsarealer er bl.a. at den producerede husdyrgødning/afgasset biomasse afstemmes med udspretningsarealet og afgrødens gødningsbehov og i forhold til anvendt mængde og type af kunstgødning.

Der stilles vilkår om, at der til enhver tid over for Holstebro Kommune skal kunne fremlægges diverse planer, afregninger, regnskaber eller lignende, som dokumenterer, at gødningen udbringes og opbevares miljømæssigt forsvarligt i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Udskiftning af udbringningsarealer

Alle ændringer i udbringningsarealer skal godkendes af Holstebro Kommune. Anmeldelse af udskiftning af bedriftens udbringningsarealer, eller udskiftning af markarealer hos tredjemand til udbringning af husdyrgødning/afgasset, skal senest fremsendes til kommunen før planårets begyndelse 1. august. Holstebro Kommune skal inden 1. oktober tilkendegive, om de anmeldte arealer kan betragtes som mere sårbare end de udbringningsarealer, der skiftes ud. Hvis arealerne bedømmes mere sårbare, kan anmeldelsen trækkes tilbage, og der kan anmeldes nye arealer senest den 15. oktober. Hvis Holstebro Kommune har indsigelser imod de anmeldte arealer, skal dette meddeles anmelder senest den 31. december.

Sædskifte

Alle arealerne drives med K12 sædskifte, der er identisk med referencesædskiftet. Da beregningerne er foretaget på et sædskifte, der ikke afviger fra referencesædskiftet, stilles der generelt ikke vilkår til anvendelsen af et specifikt sædskifte.

Udbringning af husdyrgødning/afgasset biomasse

Ansøger har udarbejdet en beredskabsplan, der fremgår af bilag 15.

Heri er redegjort for hvordan husdyrbruget vil minimere risikoen for uheld i forbindelse håndtering af husdyrgødning/afgasset biomasse.

Det er i ansøgningen desuden oplyst, at hvis gylletanken sprænger læk er der ca. 500-550 m til nærmeste vandløb fra nye/gamle tanke. Det er urealistisk at gyllen vil løbe så langt. Der er et lille afløb ved hus J med afløb til dræn, jævnfør bilag 3. Den kan hurtigt lukkes af med en halmballe.

Holstebro Kommunes vurdering

Transport

Transport af husdyrgødning/afgasset biomasse til udspretningsarealerne fremgår af bilag 7. Transporter sker hovedsageligt på offentlig vej via Sørvadvej eller ad markveje. Det vurderes, at transport af husdyrgødning til udbringningsarealerne ikke er forbundet med væsentlige gener.

Bynære udbringningsarealer

Udbringningsarealerne er beliggende i primært landbrugsområde. Marker ligger væk fra bymæssig bebyggelse. Mark 25-0 er den mark, der ligger nærmest byzone i Nr. Felding. Arealerne ligger over 1.000 meter fra de bebyggede områder. Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 24 fastsætter regler for udbringning af husdyrgødning/afgasset biomasse på arealer nærmere end 200 meter fra byzone, sommerhusområder, samt områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål. Holstebro Kommune vurderer generne, trafikale og lugtmæssige, fra udbringning af husdyrgødning/afgasset biomasse fra ejendommen, som begrænsede, idet afstanden til tætbebyggede områder er stor.

BAT

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af gældende love og bekendtgørelse så som husdyrgød-

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

ningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det f.eks. er et generelt lovkrav at:

- udarbejde af mark- og gødningsplaner.
- ikke at udbringe husdyrgødning mindre end 200 m fra byområder på weekend- og helligdage,
- anvende lovlige udbringningsmetoder (f.eks. ikke tilladt at bruge bredspreder til gylle),
- nedfælde gylle på sort jord og i græs mindre end 1000 meter fra sårbare naturtyper,
- nedbringe fast husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer,
- overholde maksimalt tilladt harmonitryk (DE/ha)
- etablere efterafgrøder til reduktion af nitratudvaskning i relation til produktionsform.
- ikke at udbringe flydende husdyrgødning på skrånende arealer (> 6 grader) beliggende tættere end 20 meter fra overfladevande.
- der skal være en 2 meter ubehandlet bræmme langs højt målsatte og naturlige vandløb.

Herudover er der en række BAT-forhold der ikke er direkte reguleret i dansk lovgivning eller kan tolkes i en bredere miljømæssig sammenhæng såsom:

- at man anvender BAT med hensyn til de maskiner, man anvender til udspredning og om nødvendigt nedpløjning af husdyrgødningen,
- at man ved afgrødehøjde under 10 cm tilstræber, at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold, dvs. køligt, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning,
- at man ikke tilfører husdyrgødning, når marken er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket,
- anvendelse af godt landmandskab, såsom at sprede gødning i løbet af dagen, når der er mindre sandsynlighed for at folk er hjemme samt at undgå weekender og helligdage, og at være opmærksom på vindretning i forhold til nabohusene,
- behandling af husdyrgødning mhp. at minimere lugtemissioner, hvilket kan tillade mere fleksibilitet til identificering af passende egne og vejrforhold i forbindelse med tilførsel på markerne,
- sprede husdyrgødning/afgasset biomasse så tæt som muligt før den maksimale afgrødevækst og optagelse af næringsstoffer finder sted,
- ikke at tilføre husdyrgødning/afgasset biomasse til stejlt hældende marker,
- ikke at tilføre husdyrgødning/afgasset biomasse på arealer, der støder op til vandløb (ved at efterlade et stykke jord ubehandlet).

Holstebro Kommune forholder sig primært til de sidst nævnte forhold, da de ikke direkte er omfattet af generel lovgivning.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget lever op til BAT mht. udbringning af husdyrgødning/afgasset biomasse, idet der stilles vilkår om, at udbringning sker i overensstemmelse med godt landmandskab, og at det ikke må udbringes husdyrgødning/afgasset biomasse, når marken er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket. Der er husdyrbruget ansvar, at evt. leverandører overholder godkendelsens vilkår.

MILJØPÅVIRKNING AF HUSDYRBRUGETS AREALER Grundvand

Alle udspretningsarealerne ligger helt eller delvist indenfor område med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsopland til Holstebro Vandværk. Grundvandsarealer og indvindingslande fremgår af bilag 13.

Udspretningsarealerne mark nr. 16-0, 20-0, 21-1, 21-2, 21-3, 21-4, 23-0, 26-0, 27-0, 35-0, 36-0 og 37-0 ligger helt eller delvist indenfor indvindingsopland til Nr. Felding Vandværk.

Alle udspretningsarealerne ligger udenfor nitratfølsomt indvindingsopland og 300 meters beskyttelseszone for vandværksboringer (hygiejnezone).

Udspretningsarealet mark nr. 25-0 ligger helt eller delvist indenfor indsatsområde for Holstebro Vandværks kildeplads.

Udspretningsarealerne mark nr. 20-0, 21-1, 21-2, 21-3, 21-4, 23-0, 26-0, 35-0 og 36-0 ligger helt eller delvist indenfor indsatsområde for Nr. Felding Vandværks kildeplads. Udspretningsarealerne mark nr. 20-0, 21-1, 21-2, 21-3, 23-0, 26-0, 35-0 og 36-0 ligger her indenfor de prioriterede områder i indsatsområdet.

Den del af markarealerne der ligger indenfor de prioriterede områder må maksimalt have en udvaskning på 50 mg/l, hvor der accepteres op til 52 mg/l. Mens de resterende markarealer indenfor indsatsområdet maksimalt må have en udvaskning på 60 mg/l, hvor der accepteres op til 65 mg/l.

Der vurderes i det følgende på alle udspretningsarealer, da risiko for forurening af grundvand vil forekomme her.

Terrænkoten for udspretningsarealerne ligger i kote mellem 28 og 62 meter.

I de omkringliggende boringer ses der i hovedtræk i de øverste 50 meter et akkumuleret lerdække på meter mellem 0 og 5 meter over grundvandsspejlet, som kan være opsprækket og mellem 0 og 40 meter under grundvandsspejlet.

Ro-vandspejlet ses i de omkringliggende boringer mellem 1 og 15 meter under terræn. Det terrænnære og regionale grundvandsmagasins trykpotentiale er i kote henholdsvis 42,5 til 30 meter og 45 til 30 meter, faldende mod nord. Der er en nedadrettet gradient, som medfører transport af stoffer fra overfladen til grundvandet.

Jordbundstypen ved udspretningsarealerne 7-0, 9-0, 11-0, 13-0, 16-0, 20-0, 21-1, 21-2, 21-3, 21-4, 37-0, er hovedsageligt grovsandet jord (JB 1) for udspretningsarealerne mark nr. 1-0, 3-0, 5-0, 10-0, 12-0, 22-0, 23-0, 25-0, 26-0, 27-0, 28-0, 35-0, 36-0, 40-0, 41-0, 50-0, 51-0 er jordbundstypen hovedsageligt lerblandet sandjord (JB 3-4).

Den nærmeste boring anvendes til markvanding.

Ved arealerne er der altså ud fra nuværende viden varierende lerdække, hvor strømning af stoffer sker fra overfladen og nedad til underliggende grundvand.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Den beregnede udvaskning af nitrat fra rodzonen på udspretningsarealerne er ifølge an-søgningsskemaet beregnet til (se nedenstående skema).

Mark nr.	N-udv. mg/l	mbl. mg/l	OSD	Holstebro IVO	Nr. Felding IVO	Holstebro IO	Nr. Fel-ding IO	Prioriteret
1-0	34	-1	Ja	Ja				
3-0	34	-1	Ja	Ja				
5-0	34	-1	Ja	Ja				
7-0	43	-3	Ja	Ja				
9-0	43	-3	Ja	Ja				
10-0	34	-1	Ja	Ja				
11-0	43	-3	Ja	Ja				
12-0	43	-3	Ja	Ja				
13-0	43	-3	Ja	Ja				
16-0	43	-3	Ja	Ja	Ja			
20-0	43	-3	Ja	Ja	Ja		Ja	Ja
21-1	43	-3	Ja	Ja	Ja		Ja	Ja
21-2	43	-3	Ja	Ja	Ja		Ja	Ja
21-3	43	-3	Ja	Ja	Ja		Ja	Ja
21-4	43	-3	Ja	Ja	Ja		Ja	
22-0	34	-1	Ja	Ja				
22-1	34	-1	Ja	Ja				
23-0	34	-1	Ja	Ja	Ja		Ja	Ja
25-0	34	-1	Ja	Ja		Ja		
26-0	34	-1	Ja	Ja	Ja		Ja	Ja
27-0	34	-1	Ja	Ja	Ja			
28-0	34	-1	Ja	Ja				
35-0	34	-1	Ja	Ja	Ja		Ja	Ja
36-0	34	-1	Ja	Ja	Ja		Ja	Ja
37-0	43	-3	Ja	Ja	Ja			
40-0	34	-1	Ja	Ja				
41-0	34	-1	Ja	Ja				
50-0	34	-1	Ja	Ja				
51-0	34	-1	Ja	Ja				

Tabel 1 - Den beregnede nitratudvaskning for de udspretningsarealer, der ligger helt eller delvist indenfor: Områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD), indvindingsområder (IVO) for vandværker og indsatsområder (IO) for vandværkers kildeplads.

Lovgrundlag

Der er foretaget en vurdering på baggrund af de kvalitetskrav listet i EU's Grundvandsdirektiv. Det vil på baggrund af ovennævnte ikke være svært at overholde kvalitetskravet i grundvandsdirektivet med et nitratindhold på maksimalt 50 mg/l i grundvandet med den beregnede udvaskning af nitrat på de pågældende arealer.

Grundvandsdirektivet er en opfølgning på Vandrammedirektivet, som er ved at blive implementeret i dansk lovgivning. I udkast til bek. om fastsættelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande, overgangsvande og grundvand er kvalitetskravet for nitrat i grundvand sat til 50 mg/l, og kommunernes forpligtelse i forbindelse med væsentlig og vedvarende opafgående tendens af et forurenede stof er også medtaget i samme bekendtgørelse.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

I henhold til bekendtgørelse nr. 294 af 31.3.2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug §11, stk. 2 og 3, kan kommunen stille vilkår der skærper de fastlagte beskyttelsesniveau i forhold til bekendtgørelsens bilag 3 og 4, når det vurderes at være en væsentlig miljøpåvirkning af regionale eller lokale beskyttelsesinteresse. Jf. § 11, stk. 6. skal kommunalbestyrelsen meddele afslag, hvis det vurderes, at der med de fastlagte beskyttelsesniveauer i bilag 3, eller de efter stk. 2 og 4 fastsatte vilkår vil være en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale og lokale beskyttelsesinteresser.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at der i miljøgodkendelsen af ejendommen Sørvadvej 26 ikke skal stilles yderligere vilkår til grundvandet.

Varetagelse af hensyn til landskab

Tør natur

Natura 2000 områders påvirkning

Det nærmest liggende Natura 2000-område i forhold til ejendommen er EF-Habitatområde nr. 225, Idom Å og Ormstrup Hede.

Mindsteafstanden hertil er knap 6 kilometer.

På baggrund af den store afstand og en merudledning af atmosfærisk kvælstof fra udvidelsen på 691 kg N/år ventes kun en ubetydelig negativ effekt på Natura 2000-området.

Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til naturområder og naturtyper inden og uden for internationale beskyttelsesområder fremgår af bilag 8 og 9. For overskuelighedens skyld er husdyrbrugets anlægs ammoniakpåvirkning af den omkringliggende beskyttede tørre natur både inden og uden for de internationalt beskyttede områder behandlet samlet i det følgende.

Udvidelsen medfører en meremission fra husdyrbrugets anlæg på 691 kg N/år, således at den samlede emission bliver på i alt 2.875 kg N/år, jævnfør skema 5 side 36.

Holstebro Kommune vurderer, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget ikke vil kunne påvirke habitatområdet væsentligt negativt, hvorfor udpegningsgrundlaget i relation til tør natur ikke er behandlet yderligere i nedenstående.

Uden for Natura 2000 områder

Der findes ikke indenfor en afstand af 1.000 meter fra ejendommen naturtyper, som er omfattet af §7 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.

De naturarealer, som ligger nærmest ejendommen og som er forholdsvis højt målsatte i den gældende naturplan (B-målsatte), ligger ca. 2 kilometer mod henholdsvis nordøst og nordvest. Der er blandt andet tale om nogle tørre hedeområder med en tålegrænse på 10-20 kg N/ha/år. Naturområderne fremgår af bilag 8.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

På baggrund af afstanden og en merudledning af atmosfærisk kvælstof fra udvidelsen på 691 kg N/år ventes kun en lille negativ effekt på naturområderne, og der er ikke foretaget beregninger af kvælstofnedfaldet.

Indenfor en afstand af 1 km fra ejendommen findes desuden et noget kulturpræget engområde, som er C-målsat og som ikke forventes at være følsomt overfor atmosfærisk kvælstof.

På baggrund af den store afstand vurderer Holstebro Kommune, at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil medføre en tilstandsændring af naturområderne, hvorfor udvidelsen ikke vurderes at være i strid med naturbeskyttelseslovens § 3.

Ammoniakbelastningen ved udbringning af husdyrgødning

Siden den 1. august 2007 har det været et generelt krav, at flydende husdyrgødning skal nedfældes på sort jord og græsmarker beliggende i en afstand under 1000 meter fra de naturarealer, der er omfattet af "bufferzonereglen". Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer er beliggende tættere på end 1000 meter fra naturområder omfattet af husdyrlovens § 7, og arealerne er derfor ikke omfattet af kravet, jævnfør bilag 8.

Ammoniakpåvirkningen fra et udbringningsareal til et naturområde (hvad enten der er tale om Natura 2000, § 7 eller § 3 beskyttet natur) er en geografisk begrænset problematik. Det er pt. ikke muligt at beregne den eksakte ammoniakpåvirkning af udbragt husdyrgødning på et naturområde. I værste fald forventes der i en afstand på 100 meter fra markkanten ikke påvirkninger over 1 kg N/ha. I normale tilfælde er der påvirkninger på over 1 kg N/ha i op til ca. 20-30 meters afstand fra markkanten. Den reelle påvirkning vil afhænge af udbringningsform, temperatur, vindforhold etc. i det enkelte år. Såfremt kommunen vurderer, at udbringningsarealer der grænser op til naturområder, som er følsomme for ammoniakpåvirkninger, kan have væsentlige negative miljøpåvirkninger, skal der stilles skærpede krav om f.eks. nedfældning inden for en vis afstand til naturområdet eller etablering af randzone, hvor husdyrgødning ikke må udbringes. Ved nedfældning vurderes der ikke at være randpåvirkninger større end 1 kg N/ha.

Ingen af arealerne er omfattet af nedfældningskravet, men fra 1. januar 2011 gælder nedfældningskravet for alle fodergræsmarker og sort jord uanset beliggenhed.

Bilag IV-arter

I habitatdirektivets bilag IV er opført en række arter, som skal sikres en streng beskyttelse i deres naturlige udbredelsesområde også udenfor de udpegede Natura 2000-områder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende bl.a. at yngle- og rasteområder ikke må beskædiges eller ødelægges og for planternes vedkommende, at arterne bl.a. ikke må ødelægges.

Ud fra "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" samt Holstebro Kommunes øvrige kendskab til området og arterne vurderes det at følgende arter og grupper fra habitatdirektivets bilag IV (strengt beskyttede arter) kunne tænkes at forekomme i nærområdet til husdyrbruget.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Småflagermus: På baggrund af de insektædende småflagermus' livsform vurderes projektet ikke at være til skade for disse.

Birkemus: Arten er ikke registreret så langt mod sydøst som her.

Odder: Lever udbredt i Vestjylland, men er med sin levevis næppe truet af projektet.

Markfirben: Holstebro Kommune har ikke kendskab til forekomster nær ejendommen.

Stor vandsalamander, løgfrø, spidssnudet frø og strandtudse: Ingen af disse er registreret nær ejendommen eller dens udbringingsarealer.

Grøn kølleguldsmed: Forekommer udbredt i Storåen, men vil næppe blive negativt påvirket af projektet.

Der stilles vilkår om, at såfremt der konstateres en bestand af bilag IV arter af bilag spidssnudet frø, stor vandsalamander eller løgfrø, skal der etableres 10 m udyrkede bræmmer omkring vandhuller.

Under alle omstændigheder gælder krav om 2 m bræmmer om vandhuller med til- og afløb.

Det vurderes, at udvidelsen kun vil kunne påvirke Bilag IV arterne ved alvorlige uheld i forbindelse med eksempelvis håndtering af den husdyrgødning/afgassede biomasse. Der er i den forbindelse stillet vilkår, således at risici for uheld er minimeret.

Samlet vurderer Holstebro Kommune, at landbrugets samlede drift med de stillede vilkår ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området Nissum Fjord væsentligt negativt.

Natura 2000-områder

Natura 2000 er en fællesbetegnelse for EU's naturdirektiver; EF-fuglebeskyttelsesdirektiv, EF-habitatdirektiv samt Ramsar-konventionen, der tilsammen beskytter Natura 2000-områderne gennem de i direktiverne opstillede beskyttelseskrav. Alle ejendommens arealer ligger i oplandet til Nissum Fjord.

Før kommunalbestyrelsen træffer afgørelser i sager iht. husdyrloven §§ 10, 11, 12 eller 16, om etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug, skal der, i henhold til § 8, stk. 6, nr. 2-3 i habitatbekendtgørelsen³, af kommunalbestyrelsen, foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, vil medføre forringelser af internationale naturbeskyttelsesområder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, områderne er udpeget for, eller for arter beskyttet af direktivets bilag IV. Denne vurdering skal foretages ud fra forsigtighedsprincippet jf. EF-domstolen⁴. Dette medfører, at hvis det ikke på baggrund af objektive kriterier, kan udelukkes at projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre, påvirker udpegningsgrundlaget væsentligt eller medfører negativ påvirkning af bevaringsmålsætningen, skal der udarbejdes af en

---

³ Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

⁴ Hjertemuslingedommen fra 2004 danner præcedens for anvendelse af forsigtighedsprincippet.

konsekvensvurdering. Derudover er der krav om konsekvensvurderinger, hvis et Natura 2000-område efter kommunalbestyrelsens vurdering ikke beskyttes tilstrækkeligt.

I praksis betyder dette udarbejdelse af en foreløbig vurdering af, hvorvidt der skal stilles skærpede krav ud over det almindelige beskyttelsesniveau opstillet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens⁵ bilag 3. Vurderer kommunalbestyrelsen, at det er nødvendigt at stille skærpede vilkår for at der ikke vil ske skade på et Natura 2000-område, er kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde forpligtet til at stille skærpede vilkår. Vurderes de skærpede vilkår ikke at være tilstrækkelig til at imødegå en skade på et internationalt naturbeskyttelsesområde, skal kommunalbestyrelsen afslå at godkende ansøgningen.

Der er med baggrund heri foretaget en vurdering af udpegningsgrundlagets miljøtilstand og eventuelle påvirkninger som følge af arealgodkendelsen. Vurderingen er bl.a. foretaget på baggrund af basisanalyserne, oplandsanalysen⁶, DMU's forskningsresultater og naturdatabasen⁷. Derudover inddrages Vandmiljøplan III, Grøn Vækst og de kommende Natura 2000-planers mulige betydning, således at miljøgodkendelsen ikke strider imod andre tiltag, der sammen har til formål at fremme udpegningsgrundlagets miljøtilstand.

Udover de i habitatbekendtgørelsen opstillede beskyttelseskrav, der har til formål at sikre Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag, er der yderligere opstillet beskyttelseskrav dels i husdyrlovens § 7, der har til formål, at beskytte en række kvælstoffølsomme naturtyper mod forringelser som følge af merpåvirkningen fra nærliggende husdyrbrug. Dels i naturbeskyttelseslovens § 3 der har til formål, at beskytte udvalgte naturtyper imod tilstandssændringer.

BESKRIVELSE AF NATUR 2000-VANDOPLAND NISSUM FJORD OG UDPEGNINGSGRUNDLAG

Alle udspretningsarealerne ligger i oplandet til Nissum Fjord, som er udpeget til Natura 2000-område (N65), Habitatområde (H58), Fuglebeskyttelsesområder (F38) og Ramsarområder (R4).

Nissum Fjord består af 3 bassiner: Yder Fjord (inkl. Bøvling Fjord), Mellem Fjord og Felsted Kog. Ca. 70 % af ferskvand tilledt fjorden kommer via Storå-systemet, der udmunder i Felsted Kog. Nissum Fjords opland er på 167.876 ha, og er domineret af landbrugsarealer, som udgør ca. 69 % af oplandet, hvilket svarer til et landbrugsareal på ca. 117.551ha⁸. Nissum Fjord, inkl. den yderste del af Storå, samt området omkring Indfjorden og Tang Sø, er udpeget som Natura 2000-område⁹.

Udpegningsgrundlaget for Nissum Fjord¹⁰ fremgår af nedenstående tabeller. Naturtyper, hvis primære påvirkning forventes at skyldes atmosfærisk kvælstofdeposition behandles

⁵ Bek. nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

⁶ Oplandsanalysen består af 3 publikationer udarbejdet for Ringkøbing Amt i 2006; Nissum Fjord og opland – analyse af miljøtilstand og næringsstoftransport, Modelanalyse af den fremtidige vandkvalitet i Nissum Fjord og Foreløbig rapport Oplandsmodel for N-belastning af Nissum Fjord.

⁷ Naturdatabasen, Danmarks Miljøportal, Overfladevand (STOQ).

⁸ Ud fra gødningsregnskaberne, beregnet gennem CTtools af Holstebro Kommune. Gødningsregnskaberne fra 2006 er ikke medtaget grundet datafejl.

⁹ For yderligere beskrivelse af området henvises til bl.a. basisanalyserne.

¹⁰ Udpegningsgrundlaget for den tørre natur er medtaget under afsnittet "Tør natur" såfremt husdyrbruget eller arealerne vurderes at have en effekt på disse.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

under tør natur, mens de resterende behandles i det efterfølgende. Fuglearter i udpegningsgrundlaget fremgår af tabel 3, og andre arter fremgår af tabel 4.

Tabel 2. Udpegningsgrundlaget for Nissum Fjord jf. SNS 2009¹¹. Den naturtype der er anført med ”**” er særligt prioriteret.

Nr.	Naturtype
1150*	Kystlaguner og strandsøer
3130	Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
3260	Vandløb med vandplanter

Tabel 3. Udpegningsgrundlaget omfatter følgende fuglearter, for hvilke det skal sikres, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde.

Fuglearter	Ynglende	Trækkende
Rørdrum	X	
Knopsvane		X
Pibesvane		X
Sangsvane		X
Bramgås		X
Kortnæbbet gås		X
Lysbuget knortegås		X
Pibeand		X
Krikand		X
Spidsand		X
Toppet skallesluger		X
Stor skallesluger		X
Rørhøg	X	
Plettet rørvagtel	X	
Klyde	X	X
Hvidbrystet præstekrave	X	
Almindelig Ryle	X	
Brushane	X	
Lille kobbersneppe		X
Splitterne	X	
Fjordterne	X	
Havterne	X	
Dværgterne	X	

Tabel 4. Udpegningsgrundlaget omfatter følgende arter, for hvilke det skal sikres, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde. Den art der er anført med ”**” er særligt prioriteret

Nr.	Art
1095	Havlampret
1096	Bæklampret
1099	Flodlampret
1103	Stavsild
1106	Laks
1355*	Odde
1831	Vandranke

¹¹ By- og Landskabsstyrelsens opdateret udpegningsgrundlag 2009.

Regionplanens målsætning

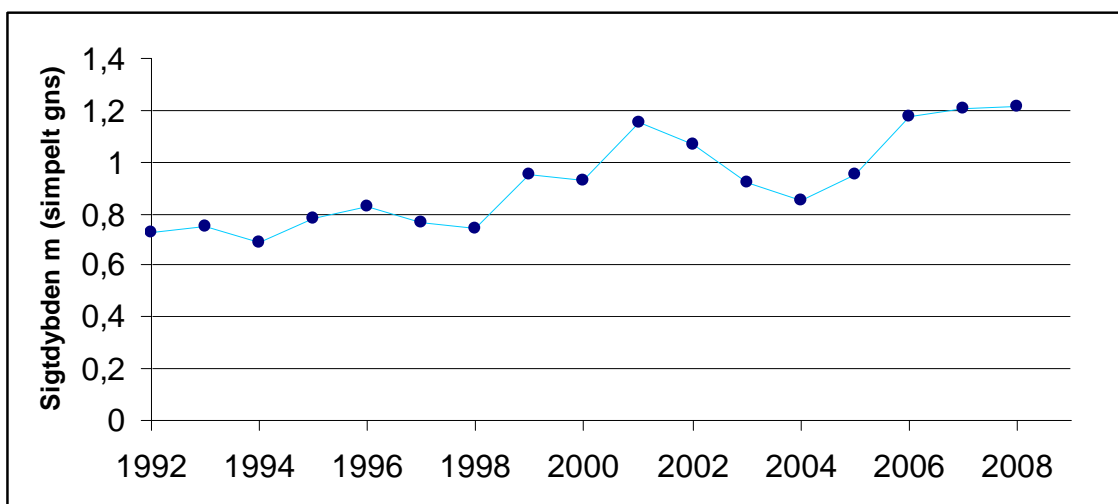
Nissum Fjord er i Ringkjøbing Amts regionplan udlagt med en skærpet målsætning: "Der skal være et naturligt og alsidigt plante- og dyreliv, som er upåvirket eller kun svagt påvirket af næringsstoffer, miljøfarlige stoffer og anden kulturpåvirkning." Følgende parametre anvendes til at vurdere opfyldelse af den overordnede skærpede målsætning:

- Udbredt vegetation med en dybdegrænse større end 2 m.
- Sommersigt dybde større end 2 m.
- Størst mulig vandskifte med Vesterhavet og saltholdighed på 8-20 ‰ i Yder Fjord, op til 12 ‰ i Mellem Fjord og højest 4 ‰ i Felsted Kog.
- Mindst mulig variation i saltholdigheden over kortere tidsrum.
- Varieret dyreliv tilpasset saltholdighedsforholdene i fjorden.

Tilstand

Regionplanens målsætning for Nissum Fjord er ikke opfyldt. "Næringsstofftilførslerne vurderes til i mange år at have været hovedårsag til manglende opfyldelse af regionplanens målsætning for miljøtilstanden i fjorden. Ændret arealanvendelse i oplandet i forhold til intensiveret jordbrug, færre naturområder, byudvikling med deraf følgende udledninger af spildevand mm., industriudledninger mm. er hovedfaktorer i forhold til den generelle påvirkning af fjorden med næringsstoffer" samt "Den interne fosforbelastning fra sedimentet i fjordbunden har også betydning for miljøtilstanden i fjorden i form af en forsinket effekt af reduceret fosforbelastning fra kilder i oplandet."¹²

Det fremgår af figur 1., at sigt dybden de sidste 5 år er blevet forbedret i Felsted Kog, hvor indsatsen bør koncentreres jævnfør oplandsanalysen¹³. Vandets klarhed (sigt dybden) er en god parameter til på enkel måde, at registrere og beskrive mulighederne for udbredelsen af bundplanter, idet mængden og dybdeudbredelsen primært styres af lys. Årsagen til den dårlige sigt dybde er først og fremmest meget store planktonmængder, som følge af de store tilførsler af næringsstoffer fra oplandet.

Figur 1. Udvikling i sigt dybde i Felsted Kog (simpelt gns.)¹⁴

¹² Basisanalysen, del II.

¹³ Oplandsanalysen 2006.

¹⁴ Danmarks Miljøportal, Overfladevand (STOQ).

Det fremgår af basisanalysen at Felsted Kog, som er kategoriseret som "kystlagune" (1150) og derfor en del af udpegningsgrundlaget, har ugunstig bevaringsstatus, primært grundet en fortsat høj næringsstofbelastning fra de omkringliggende landbrugsarealer. Belastningen af næringsstoffer er en trussel for naturtypen kystlagune, Felsted Kog er derfor en stærk eutrofieret brakvandslagune, hvor eutrofieringen er slået fuldt igennem. Dette betyder bl.a., at dækningsgraden af bundplanter er vurderet at være langt fra den målsatte udbredelse.

Byn og Søndersund er "Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden" (3130), og i Ringkøbing Amts regionplan er de udlagt med en målsætning om at være naturvidenskabeligt referenceområde. Byn lever op til sin målsætning og har jævnfør basisanalysen i perioden 2001-2005 haft stabile vandkemiske data. Søndersund lever ikke op til sin målsætning omkring de vandkemiske parametre, og basisanalysen indikerer, at tilstanden kan blive forringet grundet øget næringsstofberigelse. Tang Sø og Indfjorden som er kategoriseret som "Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks" (3150). Begge med en målsætning på A1/B i regionplanen¹⁵. Indfjorden er via Grønkær Bæk forbundet med Søndersund og Byn som sammen med drængrøftning har en negativ effekt på undervandsvegetation i Indfjorden. Tang Sø lever ikke op til den fastsatte målsætning, hvilket primært er forårsaget af næringsstofberigelse fra Flynder Å-området jævnfør basisanalysen.

Holstebro Kommune er ikke i besiddelse af tilstrækkeligt data vedr. naturtypen "Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger (3140)" og naturtypen lader sig derfor ikke nærmere vurdere.

For "vandløb med vandplanter" (3260) vurderes grødeskæring at være den primære trussel, idet det medfører markant ændrede forhold for plante- og dyrelivet i vandløbet og omkring dette. Vandplanterne udgør således en nøglerolle i vandløbet ved at stabilisere bunden, skabe variation i strømmen, differentiere aflejring af partikler og fjerne næringsstoffer. Eutrofiering kan have en betydning for sammensætningen af plantesamfundet, men den største trussel i forhold til biodiversiteten vurderes at være udretning af vandløb samt grødeskæring.

Vegetationen udgør fødegrundlaget for en række fuglearter, som udgør dele af udpegningsgrundlaget for Nissum Fjord. En øget næringsstofudvaskning vil jævnfør basisanalysen kunne have betydning for de fuglearter, der lever af bundvegetationen, da mængden af planter reduceres som følge af eutrofiering. De planteædende fuglearter, hvis fødegrundlag vil blive yderligere reduceret, er lysbuget knortegås, knopsvane, krikand, spidsand og pibeand som har været i markant tilbagegang grundet eutrofieringen af Nissum Fjord. Derudover er spidsand, kobbersnepe, alm. ryle og brushane som tidligere har været udsat for kraftige tilbagegange. Brushane er nu helt forsvundet som ynglefugl fra strandene omkring Nissum Fjord primært grundet tilgroning af ynglelokaliteter. Det forventes, at de øvrige udpegede fugle som eksempelvis pibe- og sangsvane, rørdum, bram- og kortnæbbet gås ikke nødvendigvis vil blive påvirket negativt som følge af en svagt øget næringsstofbelastning, idet en øget tilførsel dels kan øge fødegrundlaget for disse fugle, dels fordi visse arter ændrer fourageringsadfærd. Mens arter som toppet og stor skalleslu-

¹⁵ Søer hvor særlige naturværdier ønskes beskyttet selv om søen udsættes for en vis kulturpåvirkning. A1-målsætningen henfører til beskyttelsen af særlige naturværdier, og B-målsætningen henfører til basismålsætningens krav til vandkvalitet og naturindhold i øvrigt, jf. Ringkøbing Amts regionplan 2005.

ger primært er afhængige af opretholdelse af både fouragerings-, raste- og overnatningslokaliteter som ikke umiddelbart vurderes truet. Lille kobbersnepe, klyde, splitterne, fjorderne, havterne, dværgterne, hvidbrystet præstekrave og plettet rørvagtel forventes de primære trusler enten at være manglende ynglelokaliteter grundet tilgroning, forstyrrelse eller prædation. Der vurderes ikke umiddelbart at være trusler for rørhøg inden for det udpegede område ved Nissum Fjord.

En forbedring af forholdene for de internationalt beskyttede arter, vil også betyde en forbedring af forholdene for en række truede danske ynglefugle som vibe, rødben og stor kobbersnepe.

De væsentligste trusler mod flod- og havlampretten vurderes generelt at være tilknyttet opholdet i ferskvand, hvor etablering af fysiske spærringer, såsom opstemninger kan forhindre fiskene i at nå egnede gydesteder. Eksempelvis forventes havlampretten at gyde i Tvis Å og Nissum Fjord benyttes derfor som migrationsrute for havlampretternes gydevandring. Flodlampretten forekomst i Nissum Fjord er ukendt. I forbindelse med undersøgelsesprogrammet over Skjern Å Naturprojektet var et af de vigtigste resultater fra 2000 undersøgelsen, at hav- og flodlampretlarverne udviste udpræget substratpræference for slam aflejret i kantvegetationen (typisk siv) og finkornet sand/ slam aflejret i grødeøer¹⁶. Kendskabet til hav- og flodlamprettens specifikke krav er dog mangelfuldt, og truslerne mod hav- og flodlampretter i Nissum Fjord lader sig derfor ikke nærmere vurdere.

I modsætning til hav- og flodlampret lever bæklampret hele sit liv i vandløbene. Bæklampretten er fundet almindelig udbredt i tilløbene til Nissum Fjord, arten vurderes ikke at være truet i Nissum Fjord udpegningsområdet.

De væsentligste trusler mod stavsilden vurderes generelt at være: fiskeri, eutrofiering i vandløb og fjorde, udledning af surt vand og okker fra drænede arealer samt dårlige fysiske forhold i vandløbene. Kendskabet til stavsildens specifikke krav er dog mangelfuldt, og truslerne mod stavsilden i Nissum Fjord kan derfor ikke vurderes nærmere.

Nissum Fjord er primært et gennemgangsvand for laksens vandring til og fra gydepladserne i ferskvand og ud i havet. Den største trussel mod laksens overlevelse i Nissum Fjord vurderes at være fiskeri.

På baggrund af odderens positive fremgang i Jylland i løbet af 1990'erne, og forekomsten mange steder i Nissum Fjordområdet vurderes der ikke umiddelbart at være trusler mod den inden for Nissum Fjord udpegningsområdet. Det er dog vigtigt, at der forsat findes yngle- og fourageringsmuligheder inden for området.

Vandranke, den sidste art som udgør udpegningsgrundlaget, antages generelt at være en konkurrencesvag art, der kun vokser, hvor der i miljøet er lave næringsstofkoncentrationer, svag strøm og gode lysforhold. Den store forekomst af vandranke i afvandningskanalen syd for Felsted Kog hænger givetvis sammen med en relativt hårdhændet vedligeholdelse med 2 årlige grødeskæringer. Herved får vandranken forbedrede lysforhold. Det formodes ikke at vandranke ynder at blive grødebeskåret. Bestanden i afvandningskanalen vurderes at være stabil og synes ikke umiddelbart truet.

---

¹⁶ DFU-rapport 134-04.

Herbicider

En del af regionplanens målsætning for Nissum Fjord er udbredt vegetation med en dybdegrænse større end 2 m. Der forventes, at denne vegetation primært vil bestå af ålegræs, der er den mest almindelige blomsterplante i vore kystnære farvande. Ålegræsområder fungerer bl.a. som fourageringsområder for fugle og opvækstområder for fisk og smådyr. Udbredelsen af ålegræs ud fra kysten anvendes ofte som en indikator på miljøtilstanden i de kystnære områder. I efteråret 2007 igangsatte DMU og Miljøcenter Ringkøbing et projekt, der havde til formål, at undersøge forekomsten af landbrugsherbicider i Nissum Fjord¹⁷. Vandprøverne blev taget i hhv. Mellem Fjord og Felsted Kog i Nissum Fjord. Undersøgelserne verificerede en række stoffer og nedbrydningsprodukter af stoffer, hvoraf 12 er herbicider og 8 er nedbrydningsprodukter af herbicider. Det er tidligere påvist, at ukrudtsmidler kan skade bl.a. plantetilvæksten på ålegræs ved lavere koncentrationer end de koncentrationer, hvor de enkelte stoffer har effekt¹⁸. Den anvendte målemetode er oprindeligt udviklet til ferskvand, men da Felsted Kog er relativ fersk (~4 ‰), kan det ikke afvises, at anvendelsen af herbicider i oplandet til Nissum Fjord har en negativ effekt på målsætningen i Nissum Fjord. Anvendelsen af herbicider i på landbrugsjord reguleres ikke i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug, og behandles derfor ikke yderligere.

Næringsstoffer

I Felsted Kog er fosfor sandsynligvis den begrænsende faktor for algeproduktionen, men betydningen af nitratudvaskningen øges ud mod slusen, jævnfør Basisanalysen del II¹⁹. Oplandsanalysens begrundelse for vigtigheden, af en reduktion af næringsstofftilførslerne til Felsted Kog i forhold til den resterende del af Nissum Fjord er, at Felsted Kog modtager ca. 70 % af næringsstofftilførslen via Storå-systemet, samt at en reduktion til Felsted Kog vil gavne hele Nissum Fjord sammenlignet med hvis reduktionerne blev foretaget i Flynder å's vandsystem, hvor reduktionen kun vil gavne Yder Fjord og Indfjorden.

Husdyrtrykket i oplandet til Nissum Fjord

Strukturudviklingen i husdyrproduktionen går på landsplan mod færre men større husdyrbrug. Det fremgår af basisanalysen, at antallet af dyreenheder i oplandet til Nissum Fjord er ca. 1,3 DE/ha²⁰, fordelt på 55 % kvæg, 35 % svin og 10 % andre husdyr²¹, hvilket ligger over landsgennemsnittet.

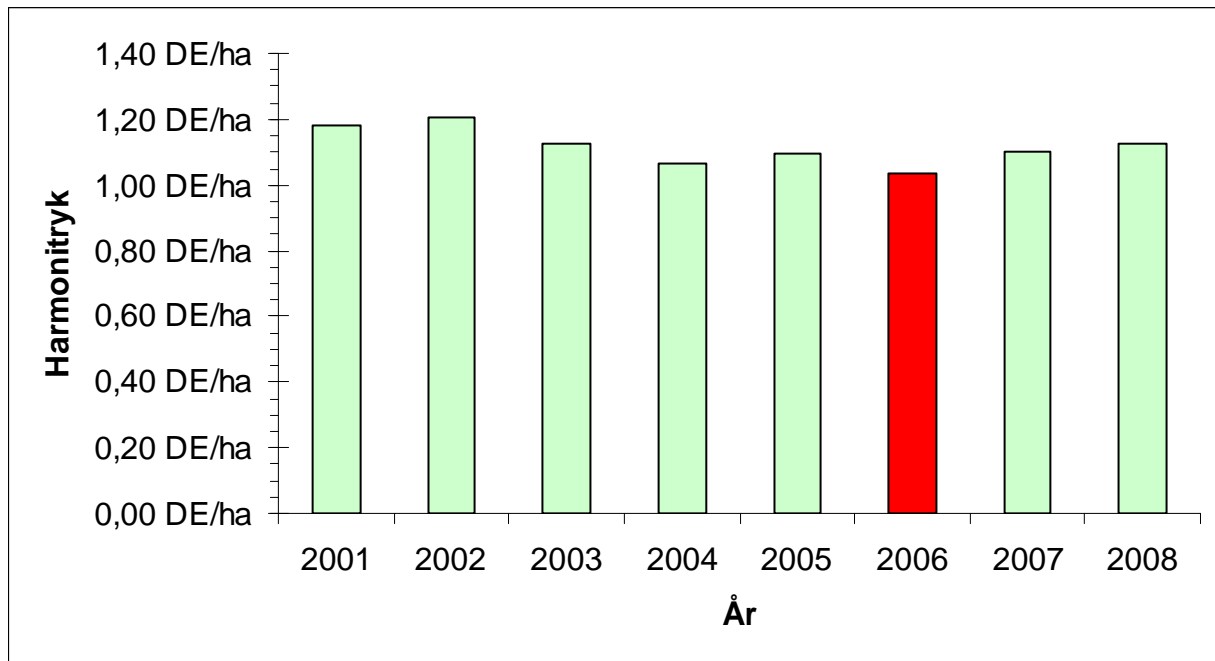
¹⁷ Arbejdsrapport fra DMU nr. 244, 2008. Forekomst af herbicider i Nissum Fjord

¹⁸ Nielsen, L.W. & Dahllof, I. 2007: Direct and indirect effects of the herbicides Glyphosate, Bentazone and MCPA on eelgrass (*Zostera marina*). - Aquatic Toxicology 82(1): 47-54.

¹⁹ Vandrammedirektivets basisanalyse del II

²⁰ Miljøministeriet, vandområde, 1.4 Nissum Fjord.

²¹ Analyse af jordbrugserhvervene 2009.

Figur 2. DE/ha i oplandet til Nissum Fjord i årene 2001-2008²²

Udviklingen i DE/ha fremgår af figur 2. for den del af oplandet. Antallet af DE/ha er i perioden fra 2001 frem til 2008 reduceret med 0,06 DE/ha, det kan derfor konkluderes at der overordnet for Nissum Fjord ikke sker nettoudvidelser af husdyrproduktionen. Det betyder generelt, at en etablering/udvidelse i oplandet til Nissum Fjord i væsentligt omfang vil blive modregnet ved, at der sker en nedlæggelse.

I oplandet til Nissum Fjord i Holstebro Kommune ses det mindste husdyrtryk i den vestlige del af oplandet omkring Ulfborg, hvor ca. 38 % af bedrifterne har et husdyrtryk på < 1 DE/ha, mens den nordlige del af oplandet, omkring Vemb, har den største andel (ca. 34 %) af husdyrbrug med et husdyrtryk på > 1,4 DE/ha. I perioden 2001-2008 har der i gennemsnit været et DE/ha på 1,13 generelt for hele oplandet. Den vestlige del af Holstebro Kommune domineres af kvægbrug, mens pelsdyr er vurderet til at udgøre ca. 6 %.

De nye omregningsfaktorer for dyreenheder jævnfør den nye husdyrgødningsbekendtgørelse²³, reducerer antallet af kvæg/DE og mink/DE. For kvæg og mink skal der anvendes hhv. 15-20 % og ca. 29 % mere areal. På landsplan forventes det, at medføre et øget arealkrav på ca. 4 %, samt en reduktion i det samlede fosforoverskud på ca. 10 % jf. høringsbrev af 19.05.09²⁴. Holstebro kommune vurderer, at oplandet omkring Nissum Fjord som minimum har samme reduktion som i resten af landet.

Fosfor i oplandet til Nissum Fjord

Vandmiljøplan III indeholder en målsætning om en halvering af fosforoverskuddet fra landbruget i 2015 i forhold til overskuddet på 32.700 ton P i 2001/2002 på landsplan²⁵. Land-

²² Beregningerne er foretaget på baggrund af gødningsregnskabet, udarbejdet gennem CTtools af Holstebro Kommune 2006 er markeret med rød idet der er fejl i datamaterialet med regnes 2006 ikke efterfølgende.

²³ Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v af 10.07.09.

²⁴ Høringsbrev, Høring over udkast til ændring af husdyrgødningsbekendtgørelsen.

²⁵ Vandmiljøplan III – aftale om vandmiljøplan III 2005-2015 mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne

bruget bidrager med ca. 40 % af fosfortilførslen til Nissum Fjord²⁶. Det fremgår af basisanalysen, at der ikke forventes en reduktion af fosforafstrømningen til Nissum Fjord, således at den samlede fosforbelastning i 2015 forventes at ligge på det nuværende niveau på 65 ton fosfor. I denne vurdering er ikke medtaget omlægningen af dyreenhedsberegningen, der vil medvirke til en reduktion på minimum 10 % af den udbragte fosfor i oplandet til Nissum Fjord.

Fosfor kan tabes til overfladevande som opløst og partikulært bundet organisk eller uorganisk fosfor. Tabet af partikelbundet fosfor fra dyrkede oplande udgør i mange situationer mere end halvdelen af det totale fosfortab. Partikelbundet fosfor tilføres ferske vande via vind-, vand- og brinkerosion og fra kunstigt drænede arealer. Tab af opløst fosfor fra landbrugsjord sker via overfladeafstrømning og udvaskning fra landbrugsjord til dræn og øvre grundvand. Fosfortab fra det dyrkede areal er også præget af meget stor rumlig variation, uanset hvilken tabsproces, der måtte være aktiv. Det er anslået, at omkring 10 % af det dyrkede areal resulterer i omkring 90 % af fosfortabet til overfladevande. Når jordens infiltrationskapacitet overskrides, begynder vandet at løbe af på jordoverfladen. Det strømmende vand kan rive jord med partikelbundet fosfor løs, som skylles med vandet, hvorefter det deponeres i lavninger, vandløbsbræmmer eller transporteres videre til grøfter, vandløb og søer. Erosion foregår som overfladeerosion, konvekse skråninger med konkav tværsnitsprofil er mest udsatte for erosion, da den konkave tværsnitsprofil bevirker, at vandet fra et større område samles i en koncentreret strøm. Erosion kan derfor lokalt medføre meget store tilførsler af fosfor til vandmiljøet.

Yderligere er jordens fosforbindingskapacitet afgørende for om fosfor tabes til vandmiljøet fra dyrkede jorde, jorde med lav bindingskapacitet har således en øget risiko for tab af gødningsfosfor. Bindingskapaciteten varierer meget i Danmark, for jorde der ikke kan kategoriseres som værende lavbundsborde gælder at jordens bindingskapacitet for fosfor stiger i takt med stigende indhold af ler og jern- og aluminiumoxider, og jordens fosforbindingskapacitet varierer meget i Danmark. I mineraljorde findes hovedparten af jordens fosfor bundet i lerfraktionen eller på belægnings af jern- og aluminiumoxider på større partikler. På jorde med højt lerindhold kan der, især i forbindelse med kraftig nedbør, opløses fosfor og løsrives fosforrige partikler fra overjorden, som transporteres ned gennem sprækker og større porer til eventuelle drænrør dybere nede, og via disse blive transporteret ud til vandmiljøet. Der er en principiel sammenhæng mellem jordens fosforstatus og risikoen for fosfortab. Dette er vist ved flere enkeltstående undersøgelser, hvor fosforstatus, målt f.eks. ved fosfortallet, varierede, medens transportbetingelserne var ensartede²⁷. Der er imidlertid ikke lavet tilstrækkeligt med undersøgelser til at kvantificere denne sammenhæng under praktiske forhold.

For lavbundsborde (med eller uden okkerklasse) gælder, at arealernes årstidsvariation i vandmætningsgraden har afgørende betydning for tab af fosfor. Lavbundsborde er udstrømningsområder for grundvand og mange lavbundsborde har derfor periodisk eller permanent meget højt grundvandsspejl. Ikke vandmættede jorde med et højt indhold af jern besidder under (aerobe forhold) en høj fosforbindingskapacitet. Ved vandmætning af jorden (anaerobe forhold) ophører jernets evne til at binde fosfor, og dermed øges udvaskningsrisikoen markant.

²⁶ Miljøministeriet, vandområde, 1.4 Nissum Fjord

²⁷ Heckrath, G. et al., 1995. Phosphorus leaching from soils containing different P concentrations in the Broadbalk experiment. J. Environ. Qual. 24, 904-910. & Pote, D.H., et. Al., 1999. Relationship between phosphorus levels in three ultisols and phosphorus concentration in runoff. J. Environ. Qual. 28, 170-175.

Videnscenter for Landbrug anbefaler, at der tilføres samme mængde fosfor, som afgrøden bortfører ved fosfortal $>4^{28}$. For lavbundslande svarer dette niveau til, at forholdet mellem bikarbonat-dithionite ekstraherbart jern og fosfor skal være større end 20.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at forsigtighedskriteriet medfører, at der skal foretages en individuel konkret vurdering af bedriftens jorde baseret på tabsrisiko og jordernes fosforbindingskapacitet.

Risikoarealer i relation til terrænforhold

Udbringningsarealerne er beliggende på relativt fladt terræn, og der er på husdyrbrugets udbringningsarealer i Holstebro Kommune ikke konstateret områder med hældninger over 6 grader i umiddelbar nærhed af vandløb eller grøfter. Udbringningsarealerne vurderes derfor ikke at være særlige risikoarealer mht. overfladeafstrømning.

For at reducere risikoen for forureningen af vandmiljøet stilles der vilkår om, at udbringning af gødning mm. ikke må foretages, når jorden er mættet med vand, oversvømmet, frossen eller dækket af sne. Herudover stilles der vilkår om, at der ikke må etableres nye afvandringsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lign. Holstebro Kommune har vurderet, at der ikke herforuden er behov for at stille skærpede vilkår til sikring mod overfladeafstrømning til vandmiljø.

Jordbundstyper

De ejede og forpagtede udbringningsarealer er dels bestående af grovsandede jorde JB1 (38 %) og dels af lerblandet sandjord JB4 (62 %), jævnfør skema 10 og bilag 11. Da udbringningsarealerne ikke er beliggende på lerjorde ($5 \leq JB \leq 10$) vurderes jorderne ikke at være omfattet af fosforklasse I og III.

Lavbundsarealer og detailafvandringsforhold

6,05 ha af markerne ligger på lavbundsarealer uden okkerklasse, svarende til fosforklasse 2 i oplandet til Nisum Fjord. Disse arealer vurderes som værende drænet. Drænede arealer fremgår af bilag 10 og lavbundsarealer af bilag 12.

Skema 10. Vurdering af individuelle marker i relation til primær jordtype, afvandringsforhold, lavbundsforhold og fosforklasse.

Marknr	Areal Ha	Detail-afvandet	Jordtype	Lavbundsareal	Opland	P _{tal}	P-klasse	P-klasse areal (ha)
1-0	6,65	Nej	JB 4	Nej	Nisum Fjord	-		0
3-0	11,44	ja	JB 4	Nej	Nisum Fjord	-		0
5-0	6,60	Ja	JB 4	Nej	Nisum Fjord	-		0
7-0	1,98	ja	JB 1	Nej	Nisum Fjord	-		0
9-0	3,88	Nej	JB 1	Nej	Nisum Fjord	-		0
10-0	6,05	Nej	JB 1	Nej		-		0
11-0	4,62	Ja	JB 1	Ja uden okker	Nisum Fjord	-	II	0,54
12-0	3,75	Ja	JB 1	Nej	Nisum Fjord	-		0
13-0	8,67	Ja	JB 1	Nej	Nisum Fjord	-		0
16-0	9,21	Ja	JB 1	Ja uden okker	Nisum Fjord	-	II	0,28
20-0	2,46	Ja	JB 1	Ja uden okker	Nisum Fjord	-	II	0,31
21-1	1,93	Ja	JB 1	Nej	Nisum Fjord	-		0
21-2	2,31	Ja	JB 1	Nej	Nisum Fjord	-		0

²⁸ Knudsen, L., 1998. "Pas på fosfor". Landbrugets Rådgivningscenter, Århus, Danmark.

Marknr	Areal Ha	Detail-afvandet	Jordtype	Lavbundsareal	Opland	P _{tal}	P-klasse	P-klasse areal (ha)
21-3	0,99	Ja	JB 1	Nej	Nissum Fjord	-		0
21-4	3,42	Ja	JB 1	Ja uden okker	Nissum Fjord	-	II	0,65
22-0	5,45	Nej	JB 4	Nej	Nissum Fjord	-		0
22-1	0,71	Nej	JB 4	Nej	Nissum Fjord	-		0
23-0	10,28	Ja	JB 4	Nej	Nissum Fjord	-		0
25-0	8,23	Ja	JB 4	Nej	Nissum Fjord	-		0
26-0	1,17	Nej	JB 4	Nej	Nissum Fjord	-		0
27-0	1,15	Nej	JB 4	Nej	Nissum Fjord	-		0
28-0	1,48	Ja	JB 1	Nej	Nissum Fjord	-		0
35-0	9,33	Nej	JB 4	Nej	Nissum Fjord	-		0
36-0	11,11	Nej	JB 4	Nej	Nissum Fjord	-		0
37-0	10,03	Ja	JB 1	Ja uden okker	Nissum Fjord	-	II	3,73
40-0	1,76	Nej	JB 4	Nej	Nissum Fjord	-		0
41-0	8,60	Nej	JB 4	Ja uden okker	Nissum Fjord	-	II	0,54
50-0	12,89	Ja	JB 4	Nej	Nissum Fjord	-		0
51-0	3,69	Ja	JB 4	Nej	Nissum Fjord	-		0
I alt	<u>159,84</u>							6,05

Fosforoverskud

På bedriftsniveau er der ansøgt om udspredding af en fosformængde på 3.999 kg P, hvilket er mindre end det maksimalt tilladte i henhold til husdyrbrugslovens beskyttelsesniveau, jævnfør godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Udbringning af 3.999 kg P betyder, at der på arealerne på bedriftsniveau udbringes fosfor svarende til et arealspecifikt underskud på -0,4 kg P/ha, jævnfør skema 11.

Skema 11. Oversigt over fosfortilførsel og fraførsel i ansøgt drift, samt beregning af fosforoverskud for det ansøgte projekt.

Er fosforoverskud på bedriftsniveau overholdt i forhold til husdyrlovens beskyttelsesniveau	Ja
Fosfor tilførsel i ansøgt drift	3.999 kg P/år
P tilført pr. ha/år i ansøgt drift	25,0 kg P/ha/år
P-fracførsel med sædskifte (arealvægtet gennemsnit)	25,4 kg P/ha/år
P-overskud/ha/år for ansøgt projekt	- 0,4 kg P/ha/år

Oplandsanalysen indikerer at fosforoverskuddet har betydning for den samlede fosfortilførsel til Fjorden. ”Fosfor fra landbruget bidrager væsentligt til den samlede fosfortilførsel, og på de arealer der er defineret som fosforrisikoarealer, vil det have gavnlige effekt på fosfortilførslen til fjorden at mindske fosforoverskuddet”²⁹.

Fosforoverskuddet var i perioden 2005-2008 i gennemsnit 11,5 kg P/ha i oplandet til Nissum Fjord, hvor fosforoverskuddet er mindst i området syd for Nissum Fjord samt nord for Holstebro by³⁰

Husdyrbrugets arealer bidrager i gennemsnit med et fosforoverskud på -0,4 kg P/ha/år, jævnfør skema 11, hvilket er langt under det gennemsnitlige i det øvrige opland.

²⁹ Oplandsanalysen, Nissum Fjord og opland – analyse af miljøtilstand og næringsstoftransport.

³⁰ Beregning af P-overskud pr. ha. Pr. blok. Beregningerne er foretaget på baggrund af gødningsregnskabet, Beregningerne er foretaget ved at lade en bedrifts sædskifte roterer over bedriftens omdriftsareal. For ikke omdriftsafgrøder foretages en stedspecifik beregning af overskud, udarbejdet gennem CTtools af Holstebro Kommune. Gødningsregnskaberne fra 2006 er ikke medtaget grundet datafejl.

Alle lavbundsområder og drænedede arealer samt alle arealer beliggende nærmere søer eller vandløb end 50 meter vurderes som værende risikoarealer mht. udvaskning af fosfor såfremt der ikke er dokumenteret en væsentlig ledig fosforbindingskapacitet i de pågældende jorde.

Nogle få af udbringningsarealerne i oplandet til Nissum Fjord ligger på lavbund uden okkerklasse, er vandløbsnære og detailafvandede. Ingen af udspretningsarealerne ligger på arealer der skrånere mere end 6 % mod vandløb eller søer. Arealerne, bortset fra drænedede lavbundsarealer i fosforklasse II, vurderes derfor som robuste i relation til ud- eller nedvaskning af fosfor til Nissum Fjord.

Holstebro Kommune vurderer, at da der er ansøgt om fosforoverskud på -0,4 kg P/ha/år, stilles der ikke yderligere vilkår til dokumentation for ledig fosforbindingskapacitet for de arealer der er beliggende i oplandet til Natura 2000-området.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at fosfor fra husdyrbrugets arealer med et fosforoverskud på - 0,4 kg P/ha/år, ikke i sig selv påvirker Natura 2000-området Nissum Fjord væsentligt negativt. Der stilles yderligere vilkår om, at der ikke må etableres afvandringsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lignende, da dette kan ændre risikovurderingen.

NITRAT I OPLANDET TIL NISSUM FJORD

Vandmiljøplan III fastlægger, at der skal sikres en reduktion på 13 % af nitratudvaskningen fra landbruget i 2015 i forhold til udvaskningen i 2003 på landsplan. Basisanalysens del II vurderer, at nitrattilførslen til Nissum Fjord ved udgangen af 2015 vil være på 1.952 ton N, hvilket svarer til en reduktion på ca. 18 % i forhold til niveauet i 2001³¹. Landbruget bidrager med ca. 83 % af tilførslen af nitrat til Nissum Fjord³². I perioden fra 2005-2007 var det beregnede gennemsnit af nitratoverskud per ha i oplandet til Nissum Fjord på 71 kg N³³.

Oplandsanalysen konkluderer, at ca. 50 % af det samlede opland til Nissum Fjord er højrisikoarealer for udvaskning af nitrat til vandmiljøet, hvilket de af staten fastsatte nitratklasser langt fra kan honorere, idet disse arealer udgør 32 % af oplandet. Modelberegninger i oplandsanalysen indikerer, at en fremtidig miljøtilstand, hvor vegetationen er udbredt i størstedelen af fjorden, vil kunne opnås med en reduktion af bl.a. nitrattilførslen på ca. 30 % i forhold til 2001, svarende til ca. 700 ton nitrat. Med vedtagelsen af Grøn Vækst, som erstatter og supplerer den vedtagne vandmiljøplan III, fastsættes nye reduktionskrav for bl.a. tilførsel af nitrat til vandområder, som i perioden 2010-2015 skal reduceres med 19.000 ton nitrat (ca. 1/3 ift. i dag). I oplandsanalysen vurderes det, at en fuldt implementeret vandmiljøplan III forventes, at medføre en samlet reduktion på mellem 15-20 % i forhold til 2001. For at opnå en reduktion på 30 % vurderes det i oplandsanalysen, at nitrattilførslen til fjorden skal reduceres yderligere med 250-350 ton N.

³¹ Heri medregnet mindre korrektioner for tilførsler fra punktkilder. Ovenstående vurdering af N-reduktionen i 2015 er baseret på grove estimater og vurderes at være optimistisk, idet modelberegninger af N-belastning til Ringkøbing Fjord (Oplandsmodel for N-belastning af Ringkøbing Fjord, DHI-rapport juni 2004) har indikeret at flere tiltag i et opland vil have tendens til at "overlappe" hinanden, hvilket med andre ord medfører, at effekten af alle tiltagene ikke slår fuldt igennem.

³² Miljøministeriet, vandområde, 1.4 Nissum Fjord.

³³ CTtools.

Husdyrbrugets udspretningsarealer afvander til Nissum Fjord. Nogle områder i oplandet til Nissum Fjord er karakteriseret som et område, der i henhold til statens kortværk, har et nitratreduktionspotentiale på 0-50 % og ligger dermed i nitratklasse 3. Den øvrige del af Nissum Fjord oplandet har et højere nitratreduktionspotentiale, hvorfor der i henhold til husdyrlovens beskyttelsesniveau kan udbringes husdyrgødning med fuldt harmonitryk i disse områder, jævnfør skema 12.

Skema 12. Oversigt over fordeling af arealer i relation til nitratklasser, harmonitryk og antal dyreenheder, der kan udbringes på arealerne uden anvendelse af nitratudvaskningsreducerende virkemidler.

Sted / mark nr.	Udspretningsareal					Reduceret harmoni (reduktionsprocent)	DE/ha uden virkemidler	Maksimalt antal DE til udspretning på arealerne
	Areal [ha]	N0 [ha]	N1 [ha]	N2 [ha]	N3 [ha]			
Ejede/forpagtede I alt / gennemsnit:	159,84	159,84	0,00	0,00	0,00	100 %	2,3	367,63

Da der er ansøgt om udbringning af husdyrgødning/afgasset biomasse svarende til 366,94 DE, er det Holstebro Kommunes vurdering, at der ikke er behov for yderligere kvælstofreducerende tiltag i markdriften. Der stilles vilkår om, at der maksimalt må udbringes husdyrgødning/afgasset biomasse svarende til 366,34 DE med et næringsstof indhold som ansøgt, svarende til 2,3 DE/ha.

HOLSTEBRO KOMMUNES SAMLEDE VURDERING AF PÅVIRKNINGEN AF NATURA 2000-OMRÅDET NISSUM FJORD

Oplandsanalysen vurderede, på baggrund af modelberegninger, at det ikke var realistisk at sikre en målopfyldelse med den daværende administrationspraksis i Ringkjøbing Amt.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at regionplanens målsætning om 2 m sigtedybde i forbindelse med udarbejdelsen af Natura 2000-planerne bør revurderes således, at der opstilles en mere realiserbar målsætning. Det vurderes nødvendigt for at sikre en forbedret miljøtilstand og på sigt sikre opfyldelse af målsætningen for Nissum Fjord, at der satses på en flerstrengt proces der arbejder for, at der samlet sker en tilstrækkelig reduktion af næringsstofftilførslen.

Husdyrbrugets individuelle betydning

Udspretningsarealerne i nærværende godkendelse afvander via Storå-systemet til Felsted Kog. Udspretningsarealerne udgør 159,84 ha, hvilket svarer til 1,56 promille af det samlede landbrugsareal i oplandet Nissum Fjord.

Nitratudvaskningen fra den udbragte husdyrgødning/afgasset biomasse bidrager med ca. 0,04 promille³⁴ af den samlede husdyrgødningsbetingede nitratudvaskning til Nissum

³⁴ Første del af udregningen er foretaget i Farm N, her udregnes forskellen i nitratudvaskningen fra henholdsvis brugen af husdyrgødning i ansøgt drift og maksimal drift ved udelukkende at anvende kunstgødning på de af husdyrbrugets udspretningsarealer, forskellen divideres med brugen af husdyrgødning i ansøgt drift. Udspretningsarealernes "merudvaskning" af nitrat sættes herefter i forhold til hele oplandet til Nissum Fjord. Derved fremkommer udbringningsarealernes andel af det samlede nitratudvaskning fra samtlige landbrugsarealer i oplandet til Nissum Fjord.

Fjord. Det fremgår af Kammeradvokatens notat³⁵ til miljøministeriet om Miljøklagenævnets praksis, at et husdyrbrug der maksimalt udgør 0,5 promille af den samlede udvaskning fra samtlige arealer i oplandet, ikke alene på den baggrund, kan siges, i sig selv kan påvirke Natura 2000-området væsentligt. Nitratudvaskningen fra husdyrbrugets udbringningsarealer vurderes på den baggrund ikke at kunne påvirke Natura 2000 vandområdet væsentligt negativt.

Udvidelsens kumulative effekt

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at strukturudviklingen i landbruget i oplandet til Nissum Fjord, implementeringen af de nye omregningsfaktorer ved beregning af dyreenheder, VMP III, Grøn Vækst samt kommunens individuelle vurdering af husdyrgodkendelser i oplandet til Nissum Fjord samlet virker for en forbedret miljøtilstand for udpegningsgrundlaget. Holstebro Kommune vurderer at arealgodkendelsen med de opstillede vilkår er tilstrækkeligt til at fremme miljøtilstanden for Nissum Fjord.

Holstebro Kommune vurderer, at landbrugets arealdrift er forenelig med naturområdets sårbarhed og kvalitet, sammenfattende vurderes det, at områdets integritet ikke ødelægges af landbrugets arealdrift.

GRUNDLAGET FOR FORHÅNDSVURDERINGEN

Holstebro Kommune har foretaget vurderingen på baggrund af bl.a. kommunens oplysninger om områdets natur og miljøforhold, områdets sårbarhed over for påvirkninger fra landbruget, målsætninger og retningslinier fra Regionplan 2005, CTtools, basisanalyse for N 65 samt miljødata fra STOQ.

Holstebro Kommune er i gang med, at udarbejde og operationalisere oplysninger, som kan tilvejebringe de oplysninger, der skal anvendes i fremtidige vurderinger af husdyrbrugenes betydning i forhold til de kumulative effekter (på husdyrbrugsniveau) i oplandet til Nissum Fjord. Holstebro Kommune er opmærksom på, at nærværende vurdering af husdyrbrugets eget bidrag og andel til de kumulative effekter på natur om miljø, er baseret på dels data-materiale, hvor der kan forekomme tidsforskydninger og deraf følgende unøjagtigheder, dels foretaget på skøn på baggrund af de oplysninger kommunen har til rådighed.

Holstebro Kommune foretager løbende evaluering af kommunens forudsætninger for udarbejdelsen af fremtidige forhåndsvurdering af natur og miljøeffekten af miljøgodkendelser af landbrug, således at afgørende og nyeste tilgængelige viden inddrages i vurderingerne.

Holstebro Kommunes samlede vurdering af husdyrbruget

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet.

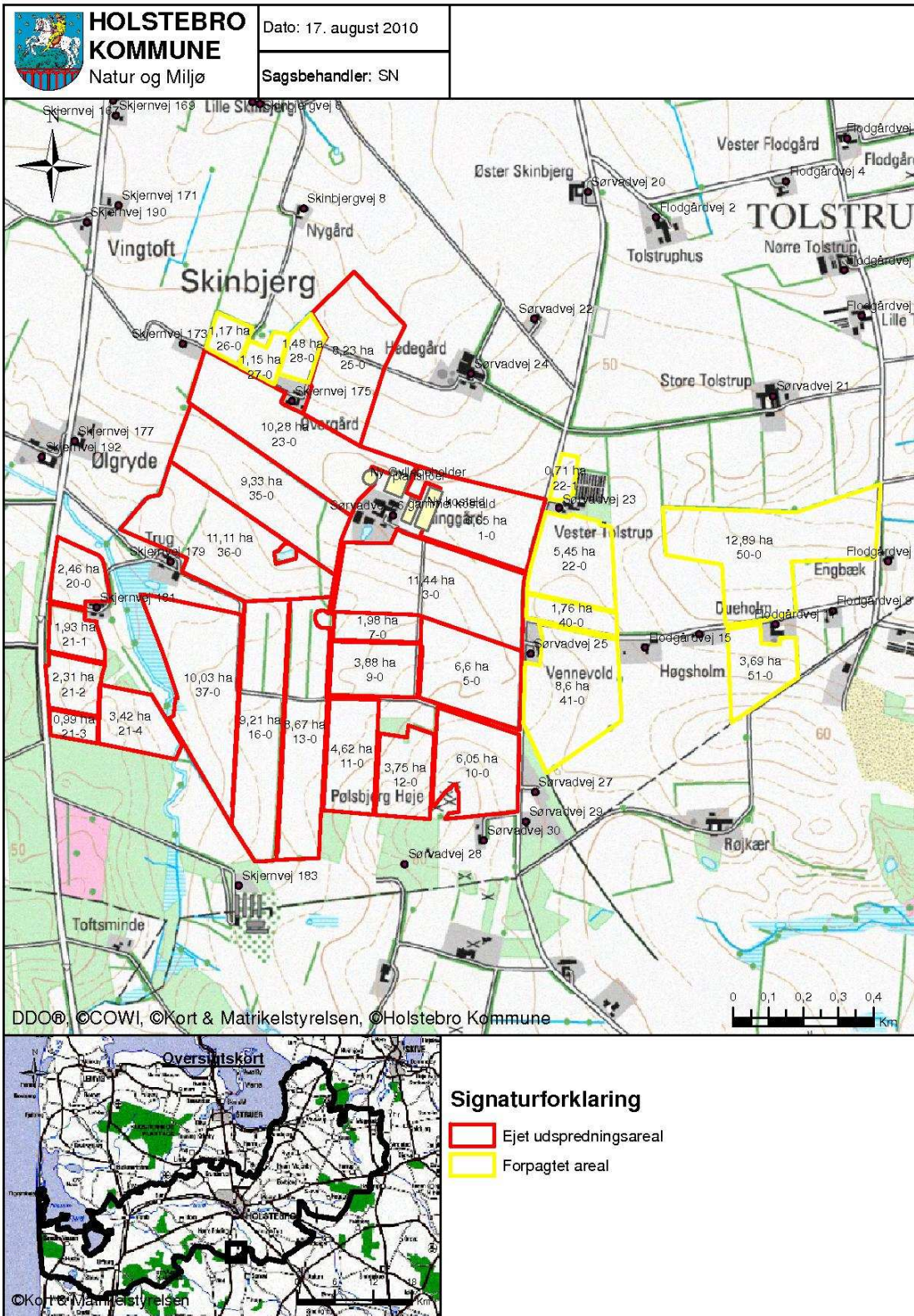
³⁵ Udkast til "Bilag til notat om Miljøklagenævnets praksis i sager om miljøgodkendelser af husdyrbrug" af 28.05.09

Husdyrbrugets forenelighed med naturområdets sårbarhed og kvalitet er desuden vurderet og sammenfattende vurderes det, at områdernes integritet ikke ødelægges af husdyrbrugets drift.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at husdyrbruget kan drives uden væsentlige gener for omgivelserne og risiko for forurening, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

Bilag

Bilag 1 – Husdyrbrugets beliggenhed

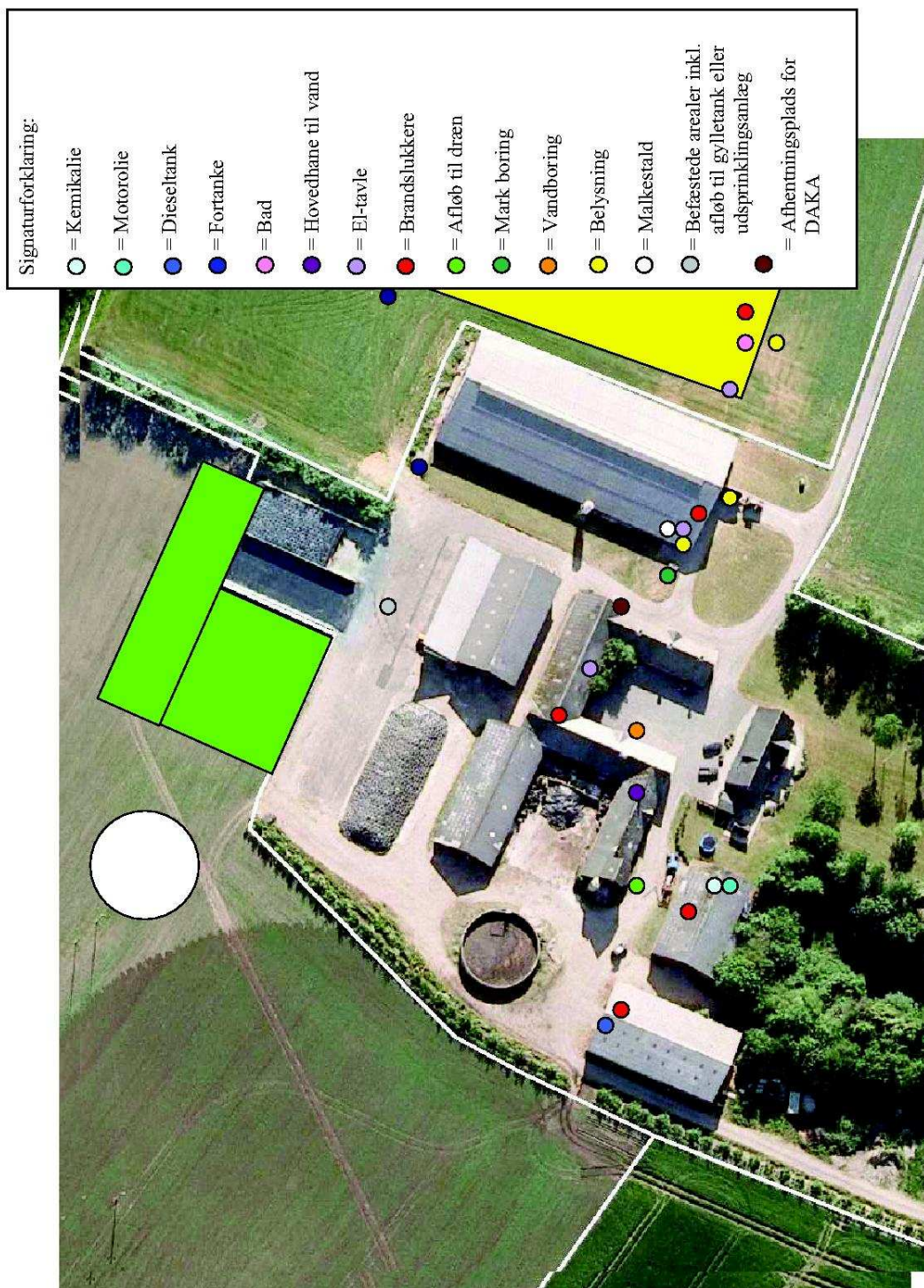
TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 3/1 – Husdyrbrugets indretning

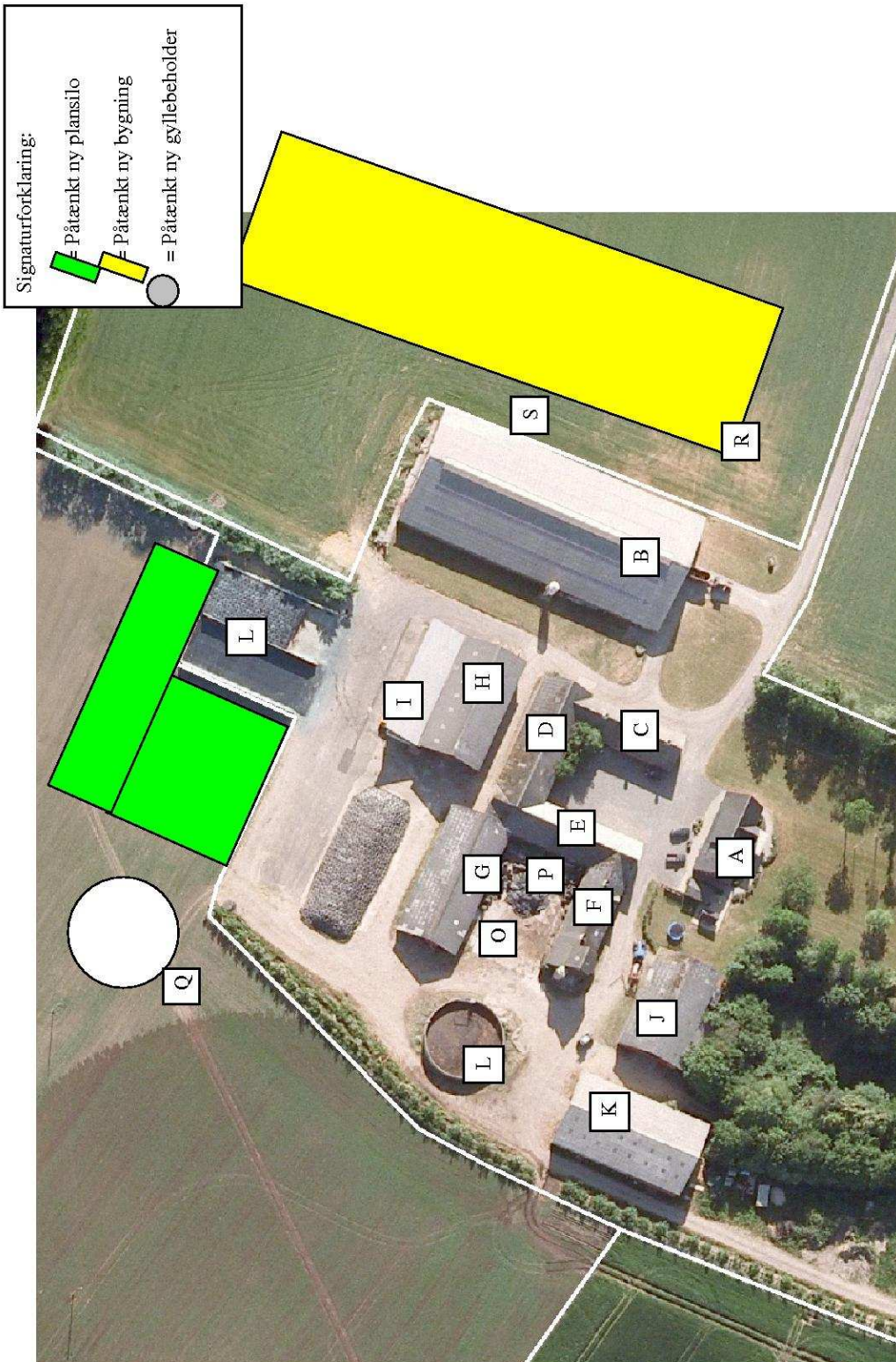
TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 3/2 – Husdyrbrugets indretning

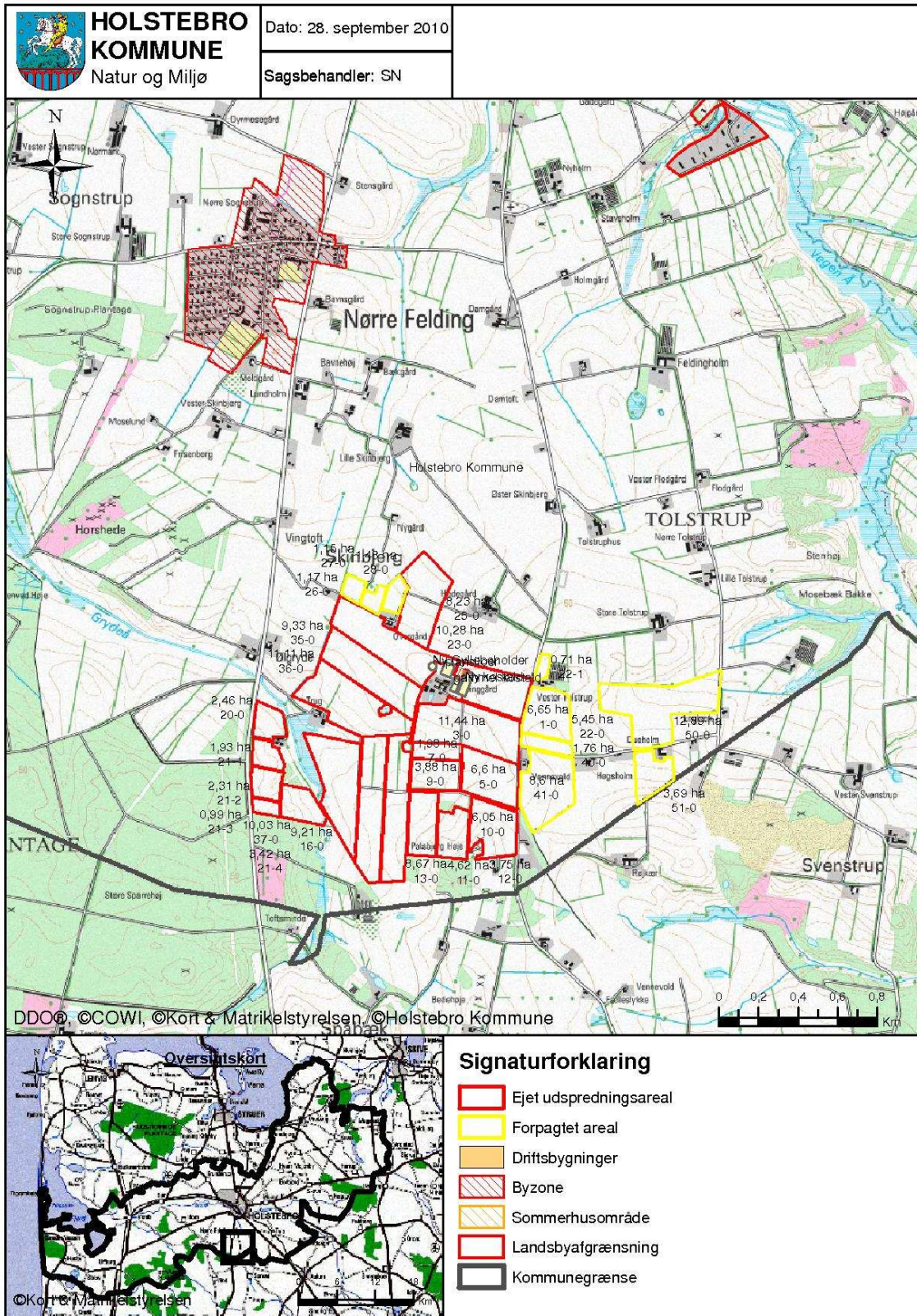

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 4 – Planmæssige forhold

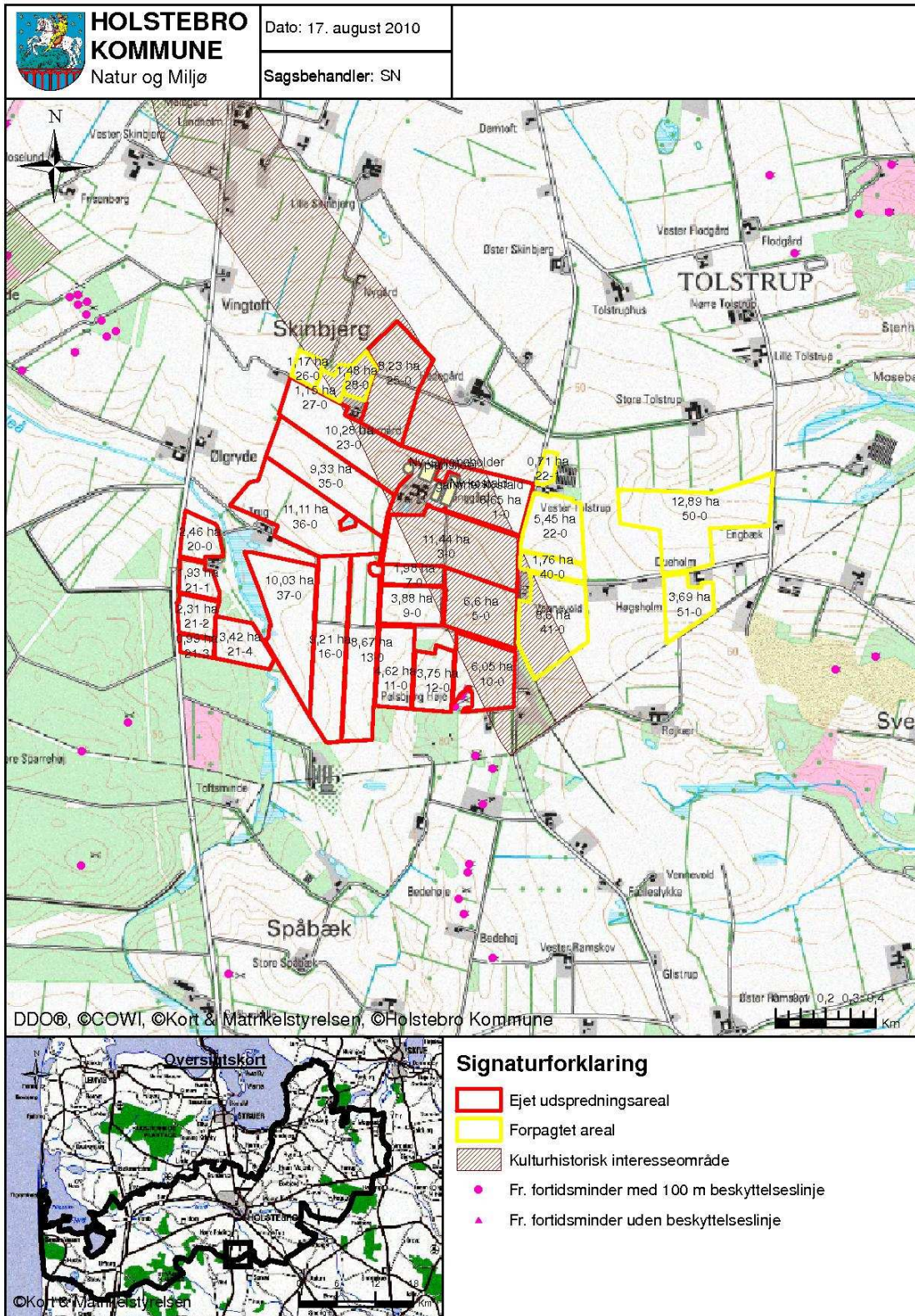

TEKNIK OG MILJØ

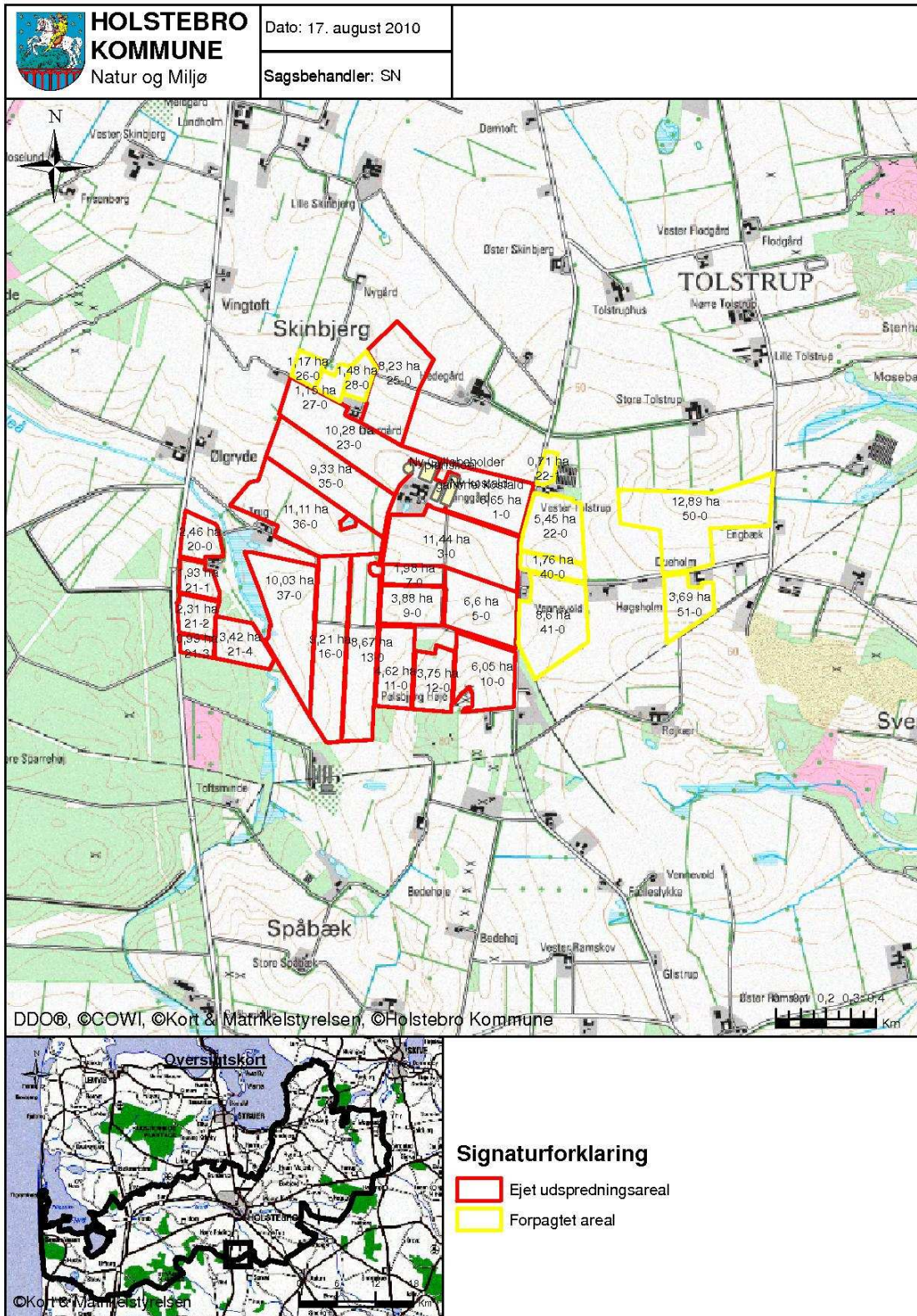
Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

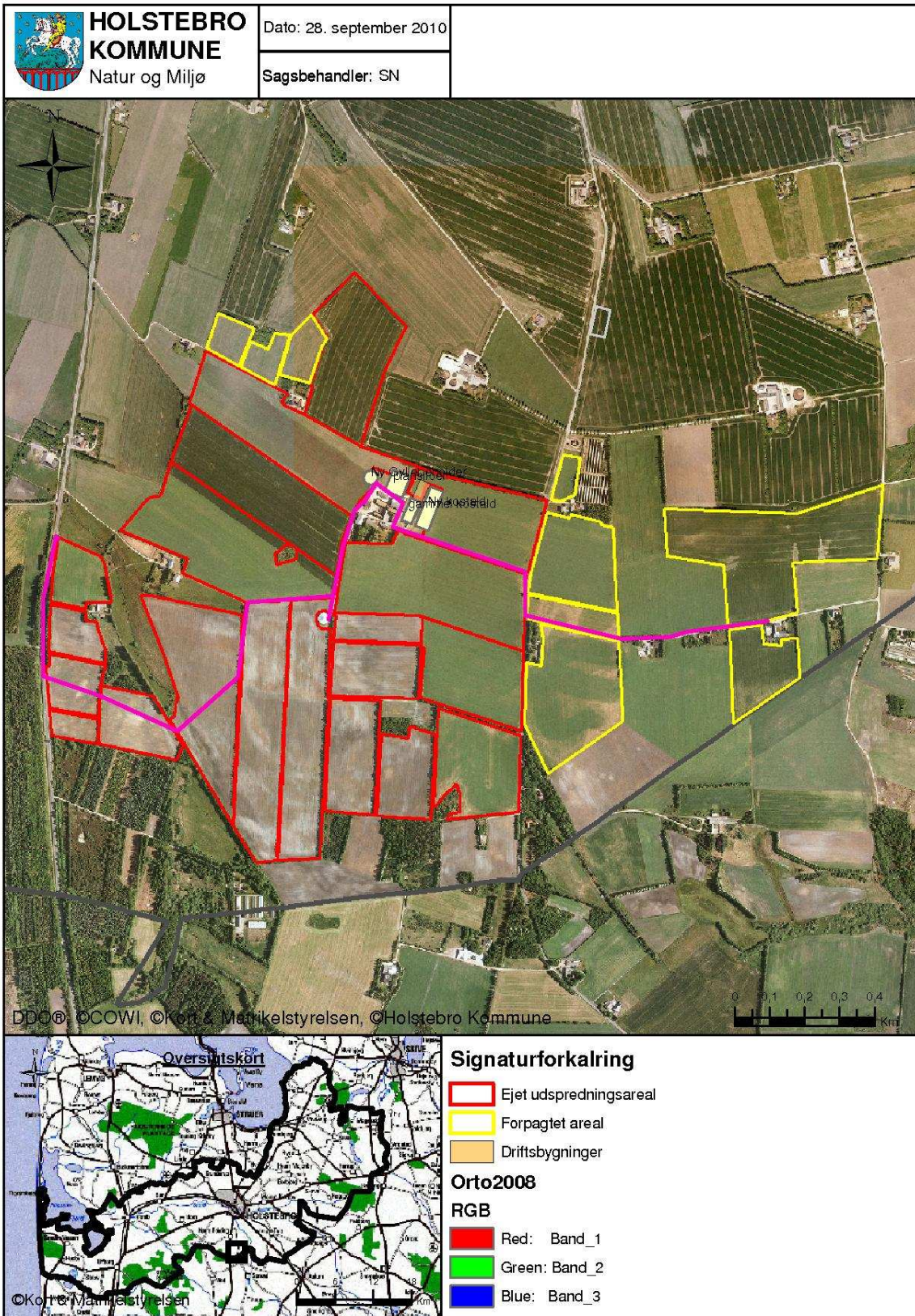
Bilag 5 – Landskabelige og kulturhistoriske interesser omkring anlæg og arealer

Bilag 6 – Oversigtskort over udspretningsarealerne

Bilag 7 – Gylletransportruter

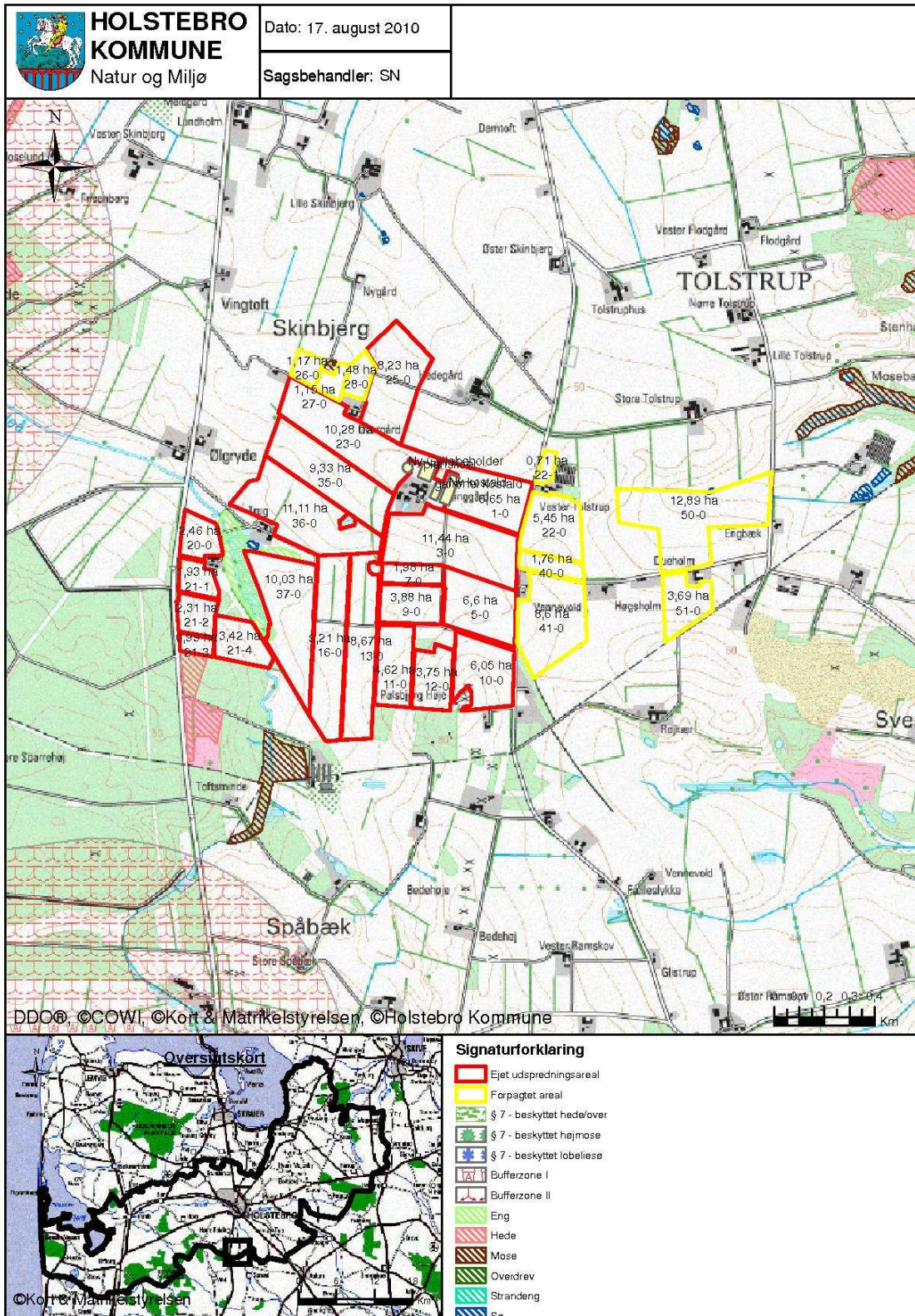

TEKNIK OG MILJØ

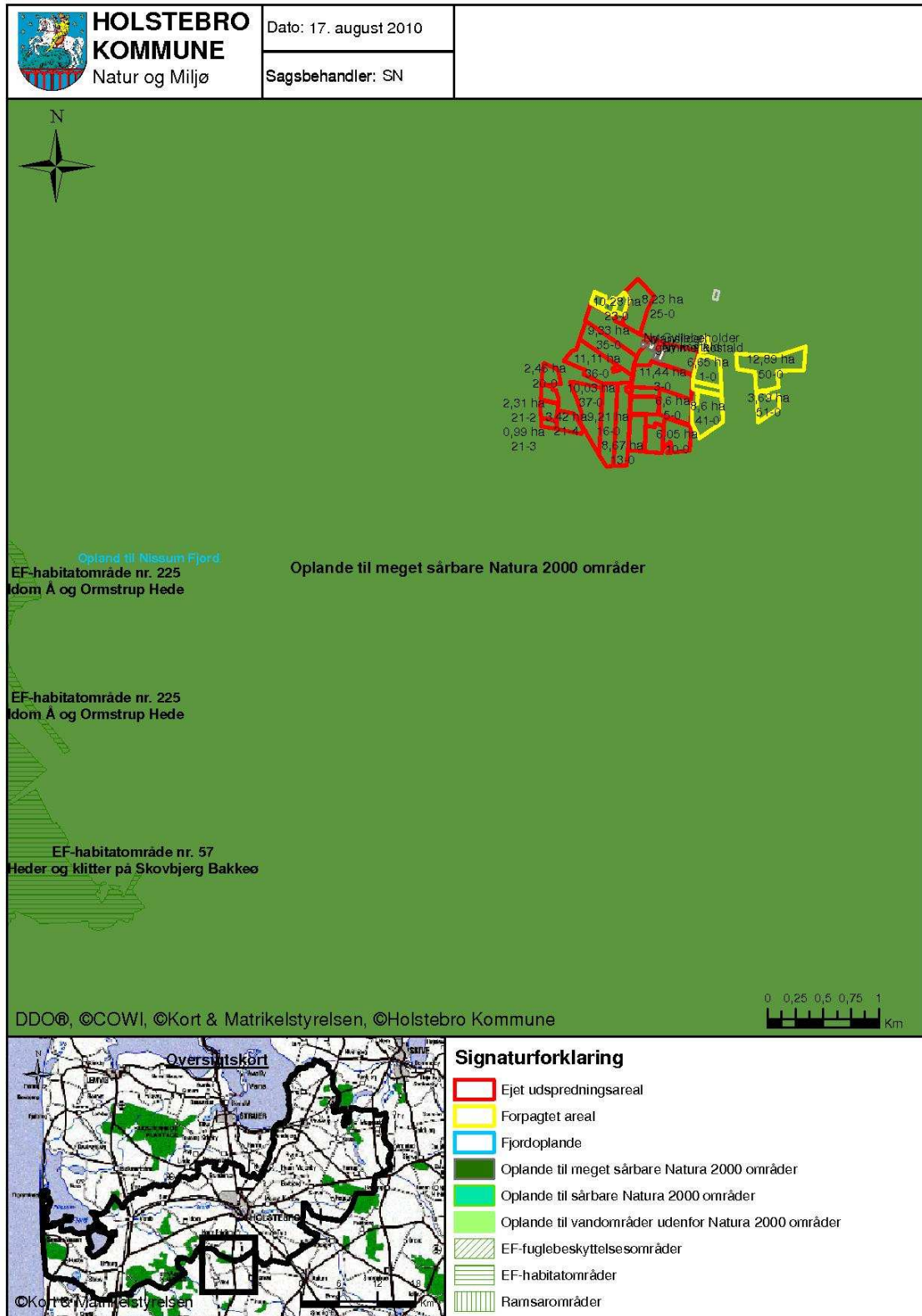
Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 8 – § 3 og §7 naturområder

Bilag 9 – Natura 2000 områder

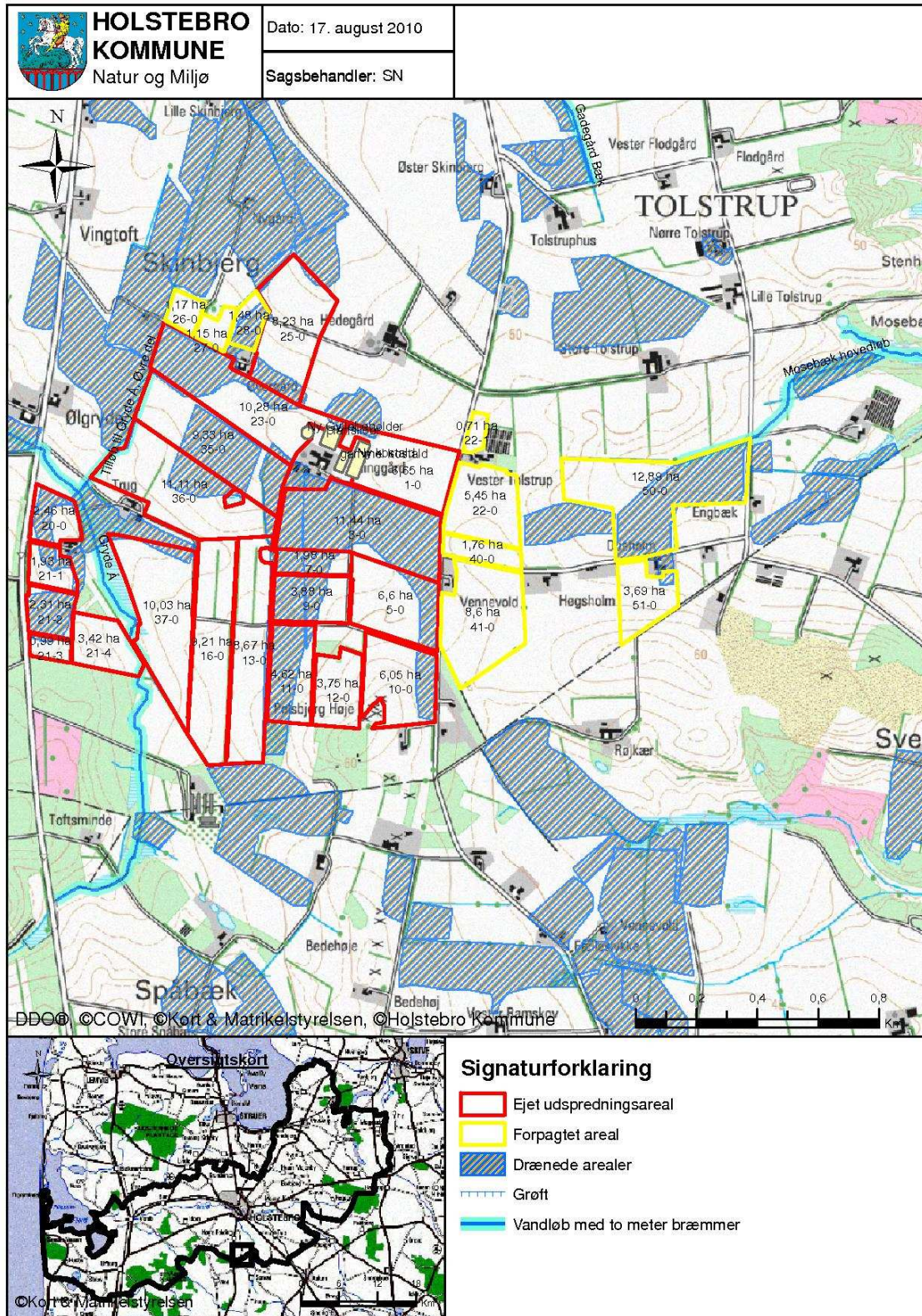

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturomiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 10 – Risikoarealer i relation til terrænforhold (dræn)

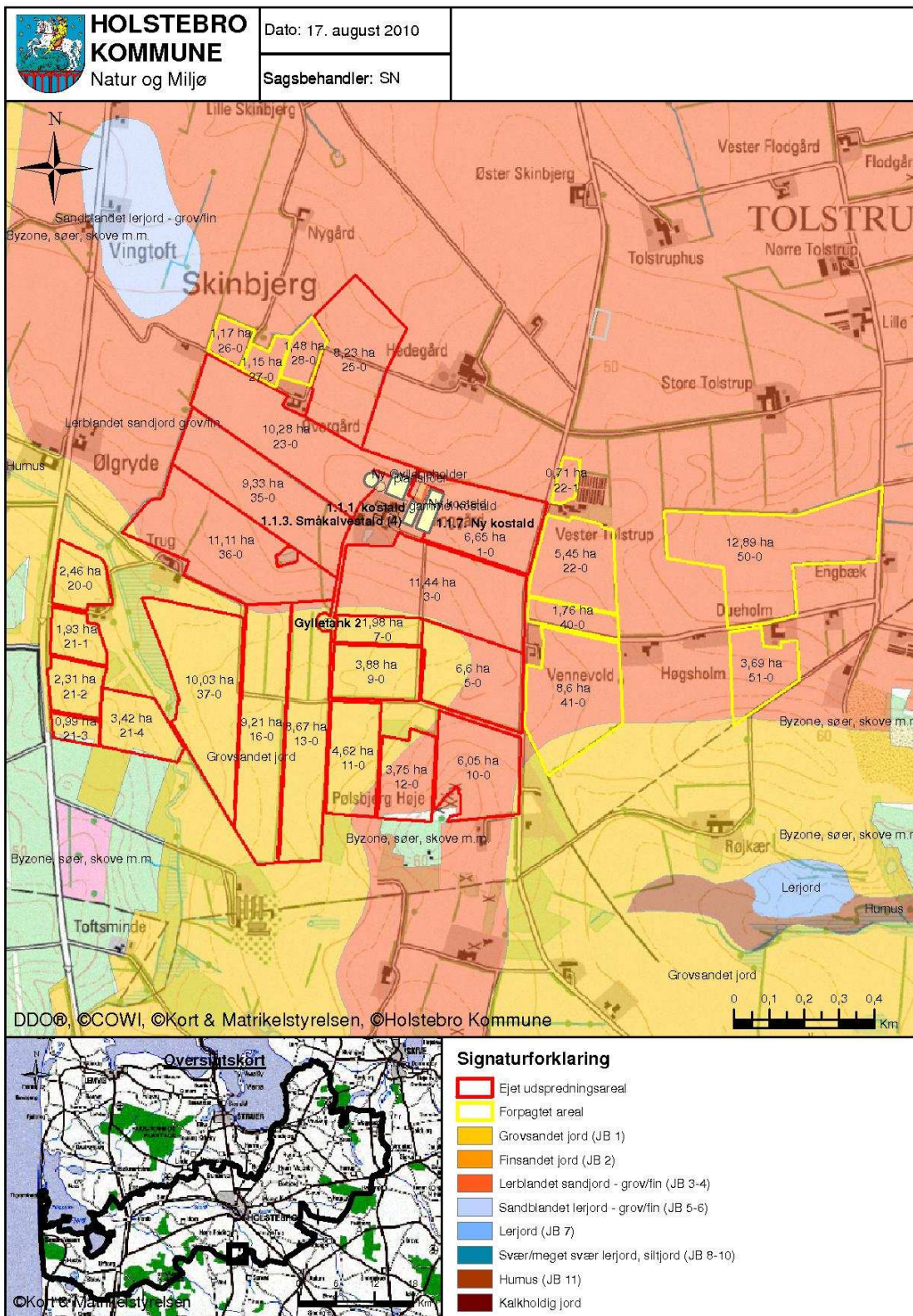
TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 11 – Jordbundstyper

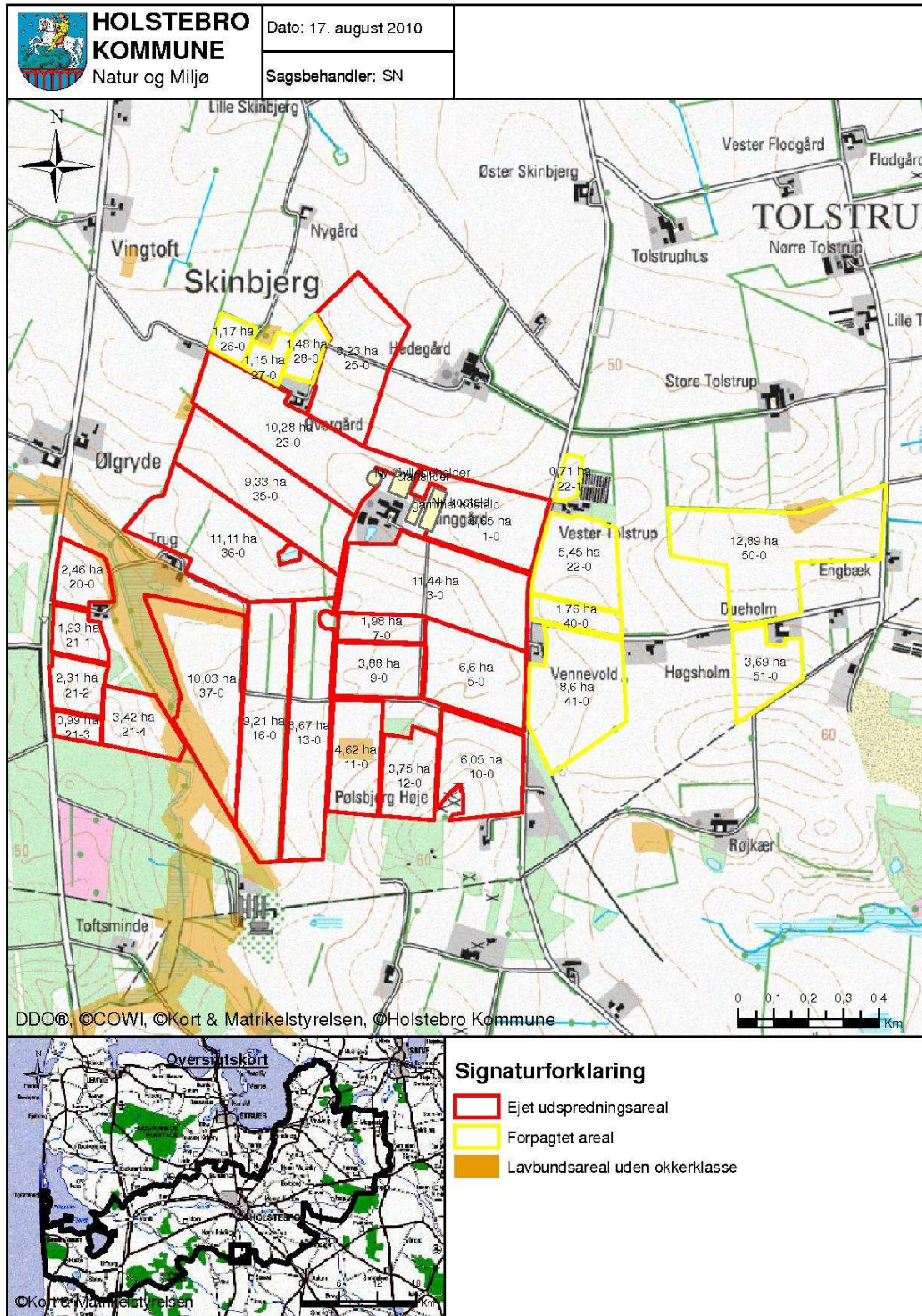

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 12 – Lavbundsarealer

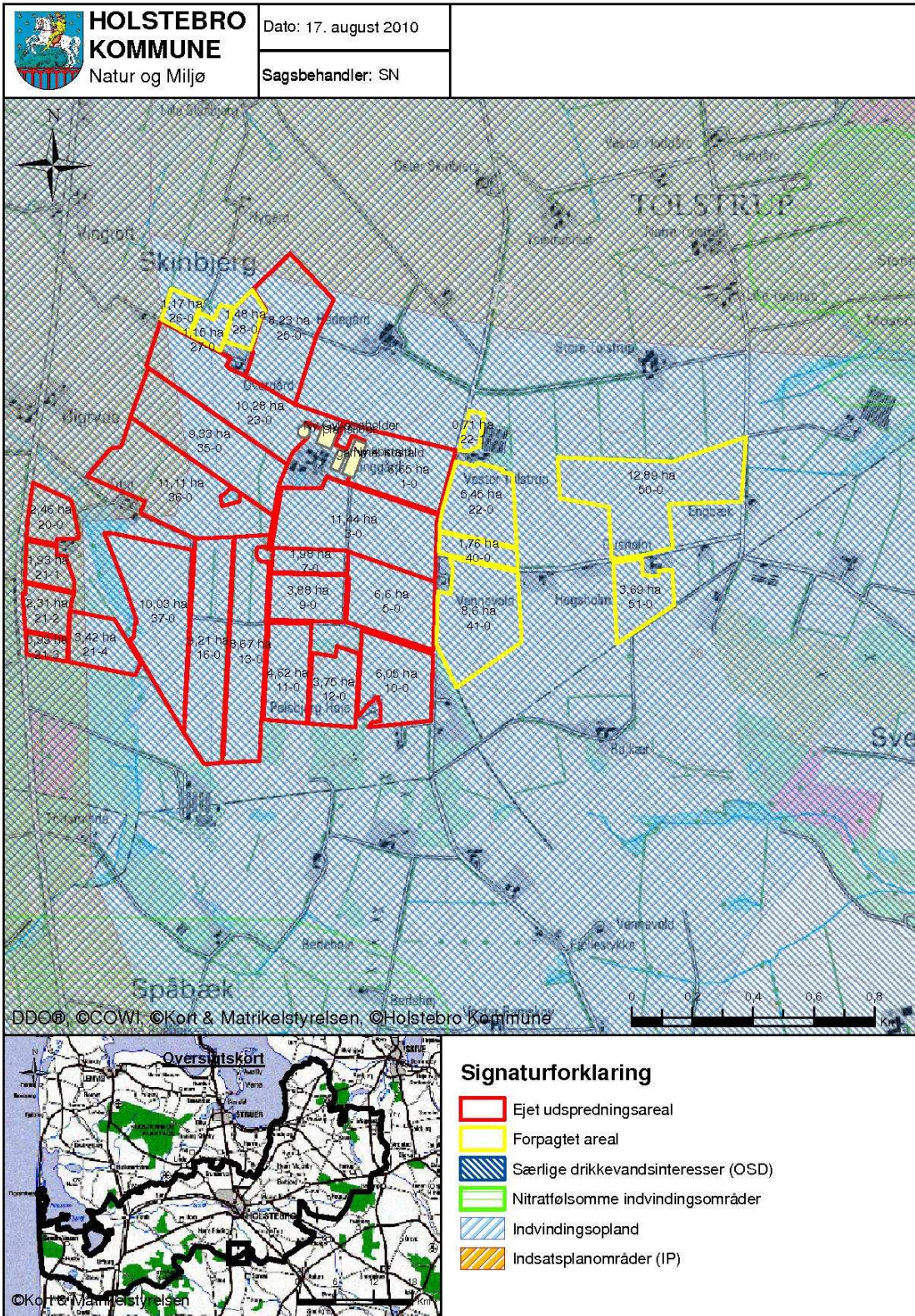

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 13 - Grundvand

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 14 – Driftsjournal - del 1 / 2

Nedenstående driftsjournal skal føres løbende i henhold til godkendelsernes vilkår. Datoer, handlinger m.v. skal fremgå.

PRODUKTIONSKONTROL PR. PLANÅR					
Egenkontrol 01/08-31/07					
	Maksimalt antal DE	antal dyr	DE pr. dyr	DE	± DE
Malkekøer, tung race (>26 mdr.), tung race					
Kvier (626 mdr.), tung race					
Småkalve (0-3 mdr.), tung race					
Småkalve (3-6 mdr.), tung race					
tyrekalve (40-50 kg), tung race					

*Kan erstattes af udskrift fra Dansk Kvæg, hvor ovenstående alders- eller vægtintervaller er anvendt

ENSILAGE I MARKSTAKKE	
1. Find kortbilag og tegn markstakkenes placering ind	
2. Skriv dato ud for den indtegnede markstak.	
3. Kontroller at der ikke har ligget markstakke på samme placering inden for de sidste 5 år.	
4. Noter ny dato på kortet, når stakken er brugt og fjernet fra marken (maksimalt 24 mdr.).	
Husk at kontrollere at afstandskrav er overholdt for hver enkelt ensilagestak:	
Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter
Naboskel	30 meter
Enkelt vandindvindingsanlæg	25 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer, offentlig vej og privat fællesvej	15 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt	150 meter

INSPEKTION AF GYLLEBEHOLDERE							
	Størrelse	Dato for tømning	Er der synlige revner	Er der synlige utætheder	Er evt. kabler intakte	Reparatør tilkaldt (dato)	Dato for reparation
Gyllebeholder nr. 1	1.015 m ³						
Gyllebeholder nr. 2	3.100 m ³						
Gyllebeholder nr. 3	5.000 m ³						
....							

LOGBOG FOR TELTOVERDÆKNING AF GYLLEBEHOLDERE					
	Dato for skade	Dato for manglende overdækning	Årsag til skade eller manglende overdækning	Reparatør tilkaldt (dato)	Dato for reparation
Gyllebeholder nr. 1					
Gyllebeholder nr. 2					
Gyllebeholder nr. 3					
....					

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 14 – Driftsjournal - del 2 / 2

MÆLKEKØLLINGSANLÆG		
Handling	Dato for vedligeholdelse	Dato for kontrol
Kontrol eller vedligeholdelse		
...		
...		

Husk at gemme kopi af kontrolrapporter.

ENERGIGENNEMGANG AF HUSDYRBRUGET			
	Dato	Forslag	Tiltag
Gennemgang af husdyrbruget af en energifaglig person			

Skal gennemføres minimum hvert 5. år.

Husk at gemme kontrolrapporter i minimum 5 år.

EL, VAND, BRÆNDSTOF ETC.	1. kvartal			2. kvartal			3. kvartal			4. kvartal		
	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug
El [kWh]												
Vand [m ³]												
Brændstof												
..												
..												

UHELD				
Hændelse	fra dato	til dato	Alarmcentral alarmeret	Anmeldelse til Natur og Miljø
...				

LOGBOG FOR TELTOVERDÆKNING AF GYLLEBEHOLDERE					
	Dato for skade	Dato for manglende overdækning	Årsag til skade eller manglende overdækning	Reparatør tilkaldt (dato)	Dato for reparation
Gyllebeholder nr. 1					
Gyllebeholder nr. 2					
Gyllebeholder nr. 3					
....					

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 15 Beredskabsplan

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927